

308444

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

జేన్, పట్టణము 1915 నం॥ మే నెల 3 వ తేది సోమవారము

No. 28

సంస్కృతివారు. ౨.

ಗೃಹ ಸಚಿವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ರೂ. ೧೦ ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

నందిక ౨౫

పరిశ్రమ

సంవత్సరాదిసంచిక!

సంవత్సరాదిసంచిక!

అంధప్రతికయొక్క- ఆచారసంపత్తురాధినంచక సిద్ధమగుచున్నది. అనంతరమున
విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాసక్రితబి, దేశ
చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హిందూత్వోద్ధరణము, యోగవిద్య, ధీరాధాన,
మహాత్ముడు, తత్వగ్రహణాంస, రంగీతములు మొదలగు విభిన్నములైన వ్యాసములును, అంధ
మహాజనుల చిత్రకళలునును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము
నంతయును కలదికలదునున్న మహాసాహిత్యము సమీప మింద్రివిషయములతో
ముడిపడుచున్నది:-

1. జ్యోతి, శ్రావణ, చక్ర, ఇంద్రాను, ఆష్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల
చరిత్రములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరిశీలకారణములు; 3 యుద్ధ
ప్రాయోగములు, వాటిఫలములు; 4 భిన్న రాజ్యముల నైస్వర్యము, నౌకాబలము, విమానము
ము క్షేపణములు; 5 దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వాటిఫలములు; 6 నానారాజ్యముల నైస్వర్యము
ల పరీక్షల ఫలములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రులు, నౌకాధ్యక్షుల ఫలములు; 8
యుద్ధవిశేషముల యుద్ధసామగ్రిల ఫలములు; 9 యుద్ధమునోత్తేజసంబంధించిన వివిధవిషయ
ములను దెలుపు 400 చిత్రములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంగ్ల పఠనములందు దక్షార్థ
ముగ నుపయోగపడు పెద్దయాకృతియందు 600 పుటలకు వినిచియుండును. రాక్షసనామ సంక
త్యర కూచాదుము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన బౌద్ధమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి
రంగులపటమున్ను తెచ్చినవియున్నవి. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

అంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య సంఘం	మొత్తం	0	8	0
" అక్షరసాక్షి	"	0	12	0
అంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య సంఘం ద్వారా విడుదల చేసిన పుస్తకాలు	"	1	0	0
ఇతర పుస్తకాలు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు పేరుగ వసూలు చేయబడును.

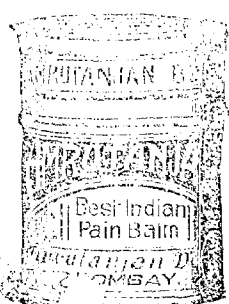
యన్యవిశ్లేషణమునకును వసుదేవనా విష్ణుశివశివమును (చందాచారులును కానినా తన) చరిత్రాక్షరలను బుద్ధిగోనుట యుచితము అలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ వచ్చును. దిన చాళుషి లిక చందాచారులను తగిలన్చి పత్రులుమాత్రము ముడింపబడుచున్నది.

అంధప్రతికూకా క్షాల మము, తంబు శ్లేష్మినిధి, ముదాసు,

శ్రీ మృతాంజనము

తలనొప్పులు అస్తి నొప్పులకు ముప్పుపెక్కు నంటేవిని.

అప్పుడొంబవత్తు పూరి నాకు గుణము:—రోగములును నెప్పులును శరీరమునం నీక
పసరవదార్థ సుఖమునువలన గలుగుచున్నవి. ఈచోక చిరకాలమునుంచి జనుచుండును.

కాని రక్తజలమున కిబ్బొంగినపుడు మాత్రము బాధ బడుటవలనను
 వుచి. దెబ్బతిగిలినను గాయముపడినను పరాన్నభక్తులనబడును
 స్మృతిపు లాంఛనమున స్థలమునందు జేరుట కవకాశమేర్పడును. చిత్తి
 గమనమును పరాన్నభక్తులకును ఘోరవైద్యము మేర్పడును. పక్షి
 యొక్క బలబలములు బాధయొక్క వృద్ధియములకు గారణములు.
 దెబ్బతిగిలినచోటను అమృతాంజనమువంటి పూతినానకకాచిలైన నుట
 నలను వాని బలవలన పరాన్నభక్తులు నరెంచి బాధవెంటనేత్కిలకు.

అన్యుతాంజలం డిపో బొంబాయి లేక నంద్యాల.

Bhide & Sons, Sangli (Bombay Presidency)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.
పేరుకొన్నవలను బలచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయం త్రము

వేరుశనగ కాయలను చగులగొట్టి లోపలిపప్పును
వలగకుండు తీయటకు యుతము నిర్మించబడినది.

గుంతకల్లు, గుత్తై, కడవ, అదోని, హిందూ
పురము, సేలం, ప్రాప్తవూరు, యర్రగుంట్ల, కదిరి,
కొండాపురము, మొదలగు చోట్ల ఈయంత్రములు
ఉపయోగము కో నున్నవి.

చక్కగా పనిచేయకలిగినది. ధరలు చౌక.
సమితి ధరలవ్యక్తికొరినవారికి పంపబడును.

భైడే అందు సన్ను,

ಸಾಂಗ್ಲಿ - ಬಾಂಬಯಿ ರಾಜಧಾನಿ.

பெரிய

మేహరోగమునకు పంచీవిని.

గొప్ప ఆనందముగల వైద్యులచే కనిపెట్టుబడినది. ఇది చిరకాలము దేహములో యుమిడిన, గంధి, గండముల రోగములు, కరివేహము, మేహపట్టు, మేహకాక, అల్సము, క్షయము, మేహరణములు, గర్భరణములు, ఆరంభదశలో నుండు ఏమగకాటు, కష్టము మొదలైన వ్యాధులను నమ్మిక మగ కుదుర్చును. ఈమందు ప్రయ్యోగమువారికి బలవృద్ధిగాను వేలే "హైకో" పనిలేదు. ఇదియే "హైకో" పనిగూడ జేయును. ఈమందును 40 రోజులు నేబించిన తామ్రీభస్మ మంత పనిజేయును.

20 మాత్రల బుడ్డి	1-6-0	} ప్యాంక్తిగు వి. పి. (ప్రత్యేకము.
40 " ,	2-6-0	
ఆరు రణములను సైఫూటముందు	0-8-0	

బె స్తరి^క ఎంపోరియం,

68. తిరునామము హైకోర్టు, మదరాసు.

ప్రపంచచరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని జేతముల చరిత్రయు సులభముగ
భాషలో తెలియ పరుములతో కథలవలెవర్ణింప
గును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారమి
600 పుటలు) 6 సంవత్సరములు, చందా రు. 2-0-0.
(ప్రాప్తిజీతో సహా) ప్రవేశమును లేదు. సంవ
త్సరముచందాను రుగ స్వీకరించును.

కలయువారు:—గా. హరిసర్వోత్తమః, ఏం. ఏ.

చింతాద్రిపేట, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

లాహారు కుట్ర కేసు.

ప్రత్యేక కమ్యూనికేషన్ల నుండి విచారించబడుచుండుట.

ఆ ప్రాంత అధ్యక్షుల సమావేశము.

మేము పినింగు వల్ల భారతీయులను చూడవలసివచ్చును. మిగతావారు వికమిత్యముగ నుండునని మనీషలు, దేవా లయములలోనికి వెళ్లి చెప్పితిమి. నాలుగైదు రోజులు ఇక్కడ నుండిమి. తరువాత రంగూనుకు బయలుదేరితిమి. (మాచినుమాను) స్త్రీమగ మతోహవ బయలుదేరినది. పినింగు లు, ఒకమార్చి, కొందరు మహమ్మదీయులు, మతోహవ. ప్రయాణమున చాలసారు లీమహమ్మదీయులు ఉపన్యసించెను. నలుగురు వికమిత్యముగ నుండవలెనని ఇతని యుద్దేశము. పినింగులు మహమ్మదీయుల కలిసి పంచేయు చున్నందున చాల సంతోషముగ నున్నది, ఇతడు చెప్పెను. వీరిలో వీరికి ఇట్టి భావమే యుండుగాకయు ఇతడు కోరెను. రంగూనులో నుండగా ముస్లిముల పరీక్షించి, ఇక్కడకూడ మేము గ్రంథాలను మార్చిలనుచు, వికమిత్యముగ నుండుదలచిమిచితిమి, మాచిను మారుస్త్రీమరు రంగూనులో ఆరేవు కానికొలంబోవైపున వెళ్లి పోయినది. జగతురాను, ప్రతినింగు సామాను, నాది కూడ స్త్రీమరులో నోకేసుల ముందుండెను. మేము రంగూనుకును కల కత్తావను నుద్దేశమునంటిమి. ఒకనాడు ముందెప్పుడైన నన్ను చూడవలసియునని ఉంటే నేను ఎక్కడనున్నది బాదు. పరమానందు ఎం.పి. చెప్పినది జగతునింగు వాలోచెప్పినాడు. పరమానందు లాహారులో నుండులమ్మరుకాణమును వెట్టిట్లు కూడచెప్పెను. నేను ఆమెకాలోనన్నప్పుడే ఇతని దుకాణ ముగురించి పిందూసాని పత్రికలో చదివెతిని. మూలచందు నేటిలోనుండి నన్ను గురించి వాకబుచేయవలసివది నేను జగ తుతో చెప్పితిని. అక్టోబరు 29 వ తేదీని మేము కలకత్తా చేరితిమి. ఒక యూరోపియను ఒక ఇండియను ఉద్యోగి స్త్రీమరు మీదకువచ్చినారు. వారు మా ఆరోగ్యమునుగురించిపరీక్షించిరి. ఎక్కడనుండి వచ్చితిమియు ఎక్కడకు వెళ్లుచుంటిమియు అడిగిరి. చాలమంది మిలిటరీ అఫీసరులు స్త్రీమరుమీదకు వచ్చి మమ్మునుగోధించిరి. ఒడ్డుమీద చాలమంది పోలీసువారు కాపుండిరి. ఈమిలిటరీ ఉద్యోగులతో ఇద్దరు భారతీయులు కూడ నున్నారు. కనడానుండి వచ్చుచున్న ఒకనివద్ద 'టైపు' చేయు యంత్రముండెను. మరెయ్యకనివద్ద ఇంగ్లీషుపత్రిక ఒకటి యుండెను. వీరిద్దరు పోలీసువారి స్వాధీనుచేయబడిరి. మా దగర నేమియు రాజద్రోహసంబంధమైన కాగితములు నున్న గునవి దొరకలేదు. పోలీసువారు వచ్చి వెదకుదురని మేమందరికి ముందుగానే చెప్పితిమి. ఆచూకమును పుట్టించే ప్రతిపక్షపును సముద్రములో పారవేయవలసినదని చెప్పితిమి. 15, 20 మంది ఒక్కొక్కసారి క్రందకు తీసికొనిపోయిరి. మమ్మును ఒకవోటికి తీసికొనిపోయి, పేరు, ఎక్కడనుండి వచ్చిరి, ఎక్కడకు వెళ్లుచున్నది, వ్రాసికొనిరి. మాకందరకు ఒక్కొక్కప్పుడు పోర్టును ఇచ్చిరి. నేను దొంగపేరును, చిరునామా ను తెలిపితిని. నేను హంకాగునుండి వచ్చిట్లు చెప్పితిని. నేను యూరోపియనులవలెదుస్తులను వేసికొనియుంటిని కానితలపాగా యుండెను. నన్ను పట్టుకొందు కేమాయని దొంగపేరును చెప్పితిని. నాకు గధకు ప్రతికతో సంబంధమున్నదిగనక భయపడితిని. నాసంగతిదొరతనమువారేమైన తెలిసినదేమోనని భయపడితిని. మమ్ము రైలుపట్టేమనకు తీసికొనిపోయిరి. ఇక్కడ ప్రత్యేకమగు రైలునిర్దమగనుండెను. దీనిలో నెక్కి వెళ్లుటకు మాలోకొందరికికరించిరి. నేనేమి ఆధ్యంతము చెప్పలేదు. మాలోజగతు, బట్టలను మార్చి చేసి సింగపురమునుండివచ్చి ప్రయాణికులలో కలిసి వెళ్లిపోయెను. మేము రయలులో ఎక్కడనే తాళమువేసిరి. సాయంకాలము 7 గంటలకు రయలు బయలుదేరినది. తరువాత బరద్యాస్త్రమి నులో రయలుఆగినది. ఇక్కడ అన్నము కొనుక్కొనుని మాతోచెప్పిరి. తరువాత పొట్టుపట్టణములో వాగిని రయలు లోనిసిట్టులూ, సబ్ క్రిటికలుఆని కేకలువేసిరి. మరునాటి మధ్యాహ్నము మెగలునెరాయి చేరితిమి. మేము కూరుచుండరైలు బండిలెలుపుటకు ఇతరపక్షిబద్ధముగ నుండెను. మమ్ము నుబుటుకురానియ్యలేదు. పొట్టుపొట్టుమీద, నాబుఖానును, జగతురానును, మాచితిమి. వాన్సిని వానియగు పరమానందు కూడ స్త్రీమరు లోనుండి రిప్పించుకొని బయట పడిట్లు పనిలో చెప్పెను. ఇతడు కలకత్తాలోనుండిట్లు పొంద తెలియజేసినాడు. మతోహవలు రాను కూడ వచ్చెదనని చెప్పినాడు. రైలు ఏవైపుకు వచ్చుచున్నది తెలిసికొనుని కోరినాడు లాహారు, వైపుకు వెళ్లుచున్నట్లు

చెప్పినాడు పరమానందు దగర ఎక్కడ ఉండెడి నాబుఖాను కనుచేసెను. మేము దీనిచేతిమి అక్కడ కూడ సిట్టులు రాకలు దేవాలయమును మాచి క్రిటికలు ఆని కేకలువేసిరి. దీనిలో నాలుగు అయిదుగురు ప్రయాణికులను రయలుకుండి దింపిరి. తరువాత మాబండి భాటిండావద్ద ఆపినది. రాత్రి పడేటప్పటికి రయినింగు వచ్చితిమి. ప్రతినింగు, కిసింగు, కాకునింగు, రమతులీ, సజ్జునుసింగు, చాల మంది పశూనులను ఇక్కడ దిగిపోనిచ్చిరి. సజ్జునుసింగు మానాము ఆలీనాను మార్చిచేసినాడు. మేము పదిమందివరకు ఉండవచ్చును. రయలు ముల్తానుకు వెళ్లు యలు దేరినది. ఎవరియిండ్లకు వారు తిన్నగ వెళ్లిపోవలసినదని మాకుచెప్పిరి. కాంతముగ కాలము గడవవలసినదనియు, దుర్మార్గమేమియు చేయవద్దనియు, హితబోధ చేసిరి. కనుకకూడును స్త్రీమరు సందర్శనలో తిరిగి తిరిగి గండ్రగోళములేకుండ ఇట్లు చేయబడినదని మతోచెప్పిరి. రహమతు ఆలీయనుండి వేకపడి పోయెను. ప్రతినింగు, రల్లియాసింగు, కిసింగు, కాకునింగు, సజ్జునుసింగు, మందరసింగు లోలా మరికొందరు లాహారు వెళ్లితిమి. మోతచెందునేటిలో మేము బసచేసితిమి నాపేరు రామసింగుని నేను గుమ్మస్తాతోచెప్పితిని. నాల్గొడి పేరును నిజముగానే చెప్పితిని. ఇతనివాస్తవాల మింకను యుగిసియుండలేదు. మరెయ్యక నెలలో రెండు నెలలలో ఆనగా 1914 వ సంవత్సరము జనవరినెలలో, 'గాదరు' పత్రిక గురుముఖి ఉరుకు గుజరాతిభాషలలో ప్రకటింపబడ సాగెను. ఈమూడు భాషలలోను ప్రకటింపబడు సంకలనున్నియు నొక్కటియే యెనను ఈసంపుటములు వేరువేరుగా పత్రికలుగా ప్రకటింపబడెను. 1914 వ సంవత్సరము మార్చి నెలలో ఆమెకాదొర తనమానాని విదేశాగత పరిశీలకకాళివారు హరదయాలుని ప్రవాసితునిగా చేయుటకు చర్యను ప్రారంభించిరి. ఒకనాడు ఆమెకాళును భారతీయులను వెట్టుమంది కూడియుండిన యొక్క వైద్యసభలో నుండు భారత దేశవిషయమును గూర్చి హరదయా అవస్థనించుచుండగా నాకాఖోద్యోగి స్వయముగ వచ్చి కేపటికోజాన మీరు నాకచేరిక్కి రావలసినదను నాభా పత్రము దయలునడిచిరి. హరదయాలుదానభలోరాజద్రోహ కరమగు నుపన్యాసము నొసంగెను. సభాసదులలో చాల మంది హరదయాలునియెడల సానుభూతిని కనుపరిచి మేము వివాదమునాడెదమని మిమ్ము ప్రవాసీయుల కంపకుండ నిగోధింప ప్రయత్నించెదమని నడిచిరి. చివరకు 1914-వ సంవత్సరము మార్చి నెలలో హరదయాలును సిగ్గిట్లందెనకు వెళ్లెను. కనడానుండి ప్రవాసముగ కంపబడిన భాయీ భగవాన్సింగును మార్చి భరకమల్లాయును గాదరుపత్రికా నిర్వహణమునకు పూనుకొనిరి. నేనాపత్రికయందలి విద్యుత్త్రా యంత్రమును నడుపువనినే చేయుచుంటినిగాని చేతనున్న కొక్కము నెలకుగుటచే 1914-వ సంవత్సరమున అగష్టు నెలలో నచట జని మానిజేసితిని. ఆరోజులలో ననేకవిషయములు భారతీయుల మానసములకు కలవర పెట్టుచుండెను. (అల్ల నడివి ఆమెకాలో హిందువులకు గలగురువుని కొన్నియబ్బం దులను సాక్షి నుడివెను) పత్రికలలో నిట్టివిషయములే విస్తారముగ ప్రకటింపబడుచుండెను. వీనిని గూర్చియే గాదరుపత్రిక గూడ తీవ్రముగ వ్రాసెను. తోడుగటామారు పొగయెడలో వచ్చినవారందరును మరల హిందూదేశమునకు బయలుదేరిపోవ నుండుటచే మాస్వాంత్ర్యములను మాకొనుగుడని కోరుటకును అనధమైనచో బలిమిమాపుటకును మేముగూడ నా యెడ మీద హిందూదేశమునకు వచ్చుట మంచిదని తలచితిమి. ఈ యుద్దేశముతోడనే కనడా-కాలిఫోర్నియా-హంకే-హంకాం గులలోనున్న భారతీయులగుడ హిందూదేశమునకు వెళ్లుచున్నారని మాకు తెలిసినది. నెంటుజానులో నున్న మేము గూడ మానోదరులను కలసికొనుటకే సిగ్గపరచితిగాన మతోహాటు వచ్చుట కంగీకరించుటకు సమ్మతించువారింకవలెన నున్నారేమో తెలిసికొనటకు మేము వేరువేరు బట్టక్రింద లింకును బ్రదర్శింపు వీనా అస్తారెయాలకు వెళ్లితిమి. (అటుల వెళ్లినవారిపేర్లను చేసినకార్యములను సాక్షిచెప్పెను. వెళ్లినవారిలో సాక్షియును ముద్దయాలలో వెట్టుమందియును కూడ నున్నారు) తరువాత నేను నెంటుజానుకు మరలి వచ్చితిని. నానవాకారులు లింకునుకువెళ్లిరి. మేము 1914-1915

పోర్టులలో సమావేశ మగుటకు నిశ్చయించుకొంటిమి. అరితినిమేము 12 గంటలపా 12 గంటలపా అచటనుండితిమి. మే మెవ్వరమును స్వగృహములకు పోరాదనియును కోమగ టామారుయెడలోని ప్రయాణికులలోగలసి మాహమ్మలను ప్రకటింపవలెననియు ప్రయాణములకు చేసితిమి. భారతీయులు స్వాంత్ర్యములగున్ని ఇండియాలో తనమువారి ననుగతలెను. ఇయ్యనిచో బలిమిని యుపయోగించవలెను. గొప్పలీనుకుబాటు నేర్పరచవలయును. వైద్యములకు బోధించవలెను. వారిని గూడ వీరతనమువారి నెరించుటకు మతో కమ్యూనికేషన్లవలెనని మేము నిశ్చయించితిమి. మేముచువరకే ప్రాణాహూత్యమున కాస్సానిస్సోను వెళ్లితిమి. దానిలో మేము కాక మోహోలో నాగితిమి. అచట భారతీయులందరకు కోక గొప్పసభచేసిరి. ఆసభకు 5-6 వేలమంది భారతీయులు వచ్చిరి. వికమిత్యముండవలెను. దేశీయస్వాంత్ర్యములకు కాపాడవలెను అను విషయములగున్ని ఆసభలో బరఖుల్లా రామబాదు భగవాన్సింగు మహమ్మదు అవస్థనించెను. గాదరు ముద్రాకాలలో గాదరుదిగంజి అను గ్రంథము ఉరుకు గురుముఖితము అనేకములను చేర్చి ముద్రింపబడినది. ఆ గ్రంథము నందలి గీతములను కొందరు పాడిరి. ఇతర దేశములలో నున్నవారినితో భారతీయులనితిని పోల్చుచు నుపన్యాసముల నిచ్చిరి. యూరోపులో యుద్ధ మారంభమైనది వైద్యములన్నియు నచటికి పోయి యుద్ధము చేయుచున్నవి. కానమాట స్వాంత్ర్యముల నిండని యడుగుట కిదిమంచిరుదనిని వారతలచిరి అటులనుడిచిరి. ఈసాక్షివాజ్యాలములోని ఈకడపటివిషయము కాత్త్రమ్యములగు ప్రార్థనమే యగుచున్నది. భారతీయ వైద్యములు రణరంగమున పోరుచున్న విగానమాకు స్వాంత్ర్యముల నొసంగుదనియును గుటలో న్యాయవ్యతిక్రమమేమియునులేదు. సాక్షిమేజిస్ట్రేటు ఎదుట చెప్పినవిషయములకు నీవిషయముల కేవలము విరుద్ధముగానున్న విగాన నీండిగముస్వప్నపరపరతనని ముద్దయాలన్యామవాదిమాచించెను) నేను మేజిస్ట్రేటుగారి ఎదుటచెప్పినవిషయములలో సందిగమేమియునులేదు సరిగనుస్వప్నముగనే చెప్పితిని హిందూదేశముందు వైద్యములు లేవు గనుక తగిన దెబ్బదీయుటకది మంచి విషయమని యే మొగటవాదింపబడినది. మావైద్యములు యుద్ధముచేయుచున్నవిగాన మాకు స్వాంత్ర్యముల నొసగుడని యడిగితిమననది ఇట్టివలె యాలోచన మూర్ఖతనీ జరిగిన పిమ్మట 1858 వ సంవత్సరమున రాజపరీక్షకునాన దొరతనమువారు మన కొనంగినాగ్దాసులను చెల్లించలేదనిగూడ మాకు వార తెలిసిరి. మోహోమేముకలియుటకు సిద్ధముగానున్నామని సభలోనున్నవారిలో చాల మందినుడిచిరి. "మామా వ్యాపారములు ముగియగనే మిములను కలుగు కొందు మని మరీ కొందరు వాగ్దానముచేసిరి. గాదరుపత్రికకొర కనేకవేలలోల్ల నాసభవారిచ్చిరి. మేము పిమ్మట కానుస్సానిస్సోను వచ్చితిమి. కొంత కాలమువరకును పొగయెడరాదని తెలిసి మేముదిడిపోయి దగ్గరనున్న పట్టణములకుపోయి పొలములలో కార్మికులముగ పనిచేసితిమి. చివరకు కోరయాయనుయెడ 29 వ అగష్టున హంకాంగునకు బయలుదేరినది ఆందులో భారతీయులగు మేము 70 మంది బయలుదేరితిమి. (బయలుదేరినవారిలో 19 గురేజ్ల సాక్షిచెప్పెను వారిలో ముద్దయాలలో వెట్టుమందిగలరు) అంబల్లాశాసనీయగు పండితకాశీరాము సారంగవాలు నివాసులకు సంబాలుసింగనే మూలసింగును దరిపుసింగును మతోరాతెను. 29-8-14 నకొరియా నాక బయలుదేరినది. మరీ 4-9 రోజులకు మేముహోనాలాటుకువచ్చితిమి. మేముజూసానులోనున్న యోకహామాను చేరవరకును విశేషము తెప్పియునులేవు. మాయెడయచట రిదినములాగినది. అచటనే ప్రేమానందు మమ్ములను కలుసుకొనెను. నాబానుసింగ్ లేక అజుపలా సింగ్ అతనిని తీసికొని వచ్చియుండురు. నాబాతియగు రామరత్నండును కొట్లానివాసియగు అమరసింగును యోకహామాలో దిగిపోయిరి అమరసింగునకు సమద్ర ప్రయాణమువలన జబ్బుచేయుటచే నతడు దిగిపోయెను. రామరత్నదత్తనికి తోడుగా నుండుటకు దిగిపోయెను. యోకహామా నుండి మాయెడ జూసానులోని కోజు వచ్చి అచట 2-9 రోజులాగినది. ఒకనాడు మేము పట్టణములోనికివెళ్లితిమి. మా కొకహిందూసాని వాడుకనబడెను అతనిపేరు నాకు తెలియదు కొమగటా మారునుగురించి ఆనేకసంగతు లభింపములము మాకుతెలిసినవి. మేమునాగసాక్షికి వచ్చితిమి. కోజునుండి నాగసాక్షికివచ్చుదారిలో మాలోసందర్శకున్న రాజద్రోహపత్రికములను ఆయుధములనుతీసికొని వానినిముద్దయాలలో పారవేయుటకొరకు మా

లో నవాబుభావనావంతు జవ్వులాసింగను వారలకు మామూలులకు మల్లిఖార్జునాచార్యులకు మేము నియమించితిమి హంకాంతులలో ప్రభుత్వోద్దేశ్యము మాసామానులను పరిక్షించురనిమాకు ఆచార్యులలో నే తెలిసిందిగాన వారలకుల పరిశోధించి మమ్ము యెట్లుగిది పోషించి మేములచేసితిమి మమ్ముల ననుమానింప వంతులగు మేము బాగ్రతదడితిమి. మాలో నొకనివద్ద 2 పిస్తోలువారికినవనియును వానిని సముద్రములో పారవేసితినియును నవాబుభావనాచెప్పెను.

ఇంద్రసింగు గ్రంథియొద్ద "చర్చిగింజ్" అనునున్న గుర్రాజుద్రోహ బోధకములగు కవచములు సాంకేతిక విజ్ఞానముండెను. అది కూడ సముద్రములో పారవేయబడింది. నాగ సాకిలో చూగా నాదకాసింగు, మాబా ఇంద్రసింగు, హోషి యారూపు పోషించింగు, వీరలు మమ్ములకువదలివెళ్లిరి. కామ మంగేతు వెల్లువలకు వారు నాతోచెప్పిరి. నాదకాసింగు నకు సంగేలో నొకరియొద్దనుండి వైకము రావలసి యుండెను. అను పిమ్మట వచ్చుకట్టును, సాధ్యమైన యెవల ఇతర భారతీయులను కూడ తనతోడ పిలుచుకొని వచ్చునట్లుగా వారు చెప్పెను. అంతకు పూర్వముకూడ నారెను ముంపుకు వెళ్లియుండెను. ఇంద్రసింగును, పూర్వసింగును తమ స్నేహితులను చూచి వైకము తెచ్చుకొని కలసియుండెను. నాగ సాకి నుండి మా నావ మణిల్లాకు వచ్చెను. పట్టణమును చూచుటకు అనుభవ కోరితిమి. కాని, కాకనల్ గా రంగీకరించలేదు. జగద్రాము నకు మణిల్లాకాకటి కట్టబడినది. కాబట్టి అతడచ్చటగిన్నె. నవాబుభావనా యొక్క గ్రామమును వసించువాడొక డప్పుడు మణిల్లాలో నుండెను. అతడు నవాబుభావనకు పూచీపడెను. ఇమ్మిగ్రేవకాకటికినాలో కొంతవైకము భరావతుగ నుంచుట ను అందుమీద, నవాబుభావనకు దిగవచ్చుటయె. పిమ్మట మూడవనాడు నావ ఆరేవును వదలునయమునకు నవాబుభావనకు తిరిగి వచ్చెను. ఒకవైపున హిందువులకు, మఱియొక వైపున మహమ్మదీయులకు మాత్రమేగాక, మహమ్మదీయులలో నొకరికొకరికూడ మనస్తాపములు గలవని యాతడు నాతో చెప్పెను ఈసందర్భము వారలలో నభియోగముల కవకాశ మొనరించియు, తాను వారి నందరి నొక్కటిగ రప్పించి యామనస్తాపములను తీర్చి, సఖ్యభావనందలి ఆకు కూర సులగురించి ప్రసంగించితినియు నాతడు నాతోచెప్పెను. జగద్రామును మణిల్లాలో నే నించుకొనియు. మేము మణిల్లాలోనుండగా, నై దాడుగు రిండియును (వారిలో కొకరి పేరు హఫీజ్, ఒకడు కుంటివాను, మఱియొకరి పేరు దిరకాసింగ్ ఈజిప్తాసింగు ఫిరోజ్ ప్రాచుర్యముగ ఉండియుండెను) నావలోనికి దిగిరి. మేముక సభ జరిగించితిమి. హఫీజ్ మాకు "అడ్రెస్" ఒసగి, కథ న విని చేసెను. (అదివర్తమాన "గదర్గింగ్" రెండవపుటలో ప్రచురించబడి యున్నది.) "భారతమాతయొక్క మొఱ్ఱ" అను కథనును కథానాచేసి తిని.(సాక్షి దాని నాద్యంతయు కోర్టులో అప్పగించెను) మణిల్లా వదలి మానావ హంకాంగుచేరెను మామావస్తువులను బాగ్రతతో పరిశీలించి సంచోపద్రవములగునాని ముగ్గులలో నే వారవేయులను మాకు హితుము బోధింపబడెను. హంకాంగు యొద్ద పోలీసువారు మమ్ములకు బోధనచేసిగాని, దోషస్థ భావముగలదియేదీయును మామొద్ద కవచదలేదు. మాపేళ్ళకు /వాసికొనిరి. ఎక్కడినుండి వచ్చుచున్నామో ఎచ్చటికి వెళ్లుచున్నామో అది వారు మమ్ముల నడిగిరి. మాలో ననేకులు (నాతోహో) అబద్ధపుపేర్లు చెప్పితిమి. కాక(ఫ్రాంకసిస్కో నుండి) హంకాంగునకు వెళ్ళినప్పుడు మేము దారిలో బానిసలతో భేదములను పరిగణించలేదు. వానాలోనుండియే మాకు బత్తియి కొలువబడెను. హిందువులు, మహమ్మదీయులు అందరకు ఒక్క వంటగదినుండియే అన్నము తెచ్చుకొనుచుండిరి. మా మా కొడుకు వంట చేయుట కై పది మంది వారు హిందువులు వీరు మహమ్మదీయులు అను వ్యవస్థలేక, నుండి ప్రతిరోజు వంటపుకారము నియోగించుట ముం

హంకాంగులో దిగితిమి. మేము (ఇండియనులు) సుమారు డెబ్బదిమంది యుండితిమి. మే మందరము గురుద్వారము యొద్దనే నిలిచితిమి. అచ్చట కొదా నుండి వచ్చిన ఇండియనుల ననేకులకు మేము చూచితిమి. మేము చేరిన పిమ్మట కనెడా నుండి అనేకులు వచ్చి గురుద్వారములో నాతోకలసిరి. ఆ ఇండియనులు మాతో నిట్లుచెప్పిరి. "మేము పోలీసు క్యాంటుకు విచ్చాందితిమి. ఈ గోజులుగా ఇండియాకు వాన యే ది యు వెళ్లుట లేదు గాన, మీర పోలీసులని ఈ మహావచ్చెప్పిరి." మరదివముదమునకు గురుద్వారమునందలి ఇండియనులందరమును కొత్తాల్సిలోపోలీసు క్యాంటుకారియొద్దకు వెళ్లితిమి. మాయొద్ద వైక మునుపోవు

చున్నదని మేము ఆ క్యాంటుకారికి మొఱ్ఱపెట్టుకొనిగా, 20 మంది 20 మందిగ మమ్ముల నిండియాకు పుట్టుట కేర్పాటులు చేయునని క్యాంటుకారి చెప్పిరి. మేముదరము నొక్కటిగ వెళ్లుటకు నిశ్చయించుకొంటి మని యాతనికి తెలియజేసితిమి. మేముమరునాడు మరల క్యాంటుకారియొద్దకు వెళ్లితిమి ఒక్క నావలో 20 మంది ఇండియనులకు నెమ్మది యెక్కించుమని పిప్పింగుకంపెనీలనాకు నిరాకరించునటుల ఆతడు మాతో చెప్పెను. మాకు బత్తియిని నియ్యలేదు. మేము గురుద్వారము చేరితిమి; అందరను కలిసి కర్తవ్య మేమని యాలోచించి తిమి. హంకాంగులోనుండు ఇండియన్ సిపాయిలచేతను కల్ల, మావిషయముగ గానింపబడిన ఆ క్యాంటుకును గురించి ప్రసంగించుటకు తీర్మానించుకొనిరి. గురుద్వారమునొద్ద పోకనభ జరిగెను. రాజద్రోహబోధకములకు కవచము ఒప్పుకెట్లుండెను. సముద్రముమీదుగ గాన, భూమిమీదనే ప్రయాణముచేసి ఇండియాకు మరలవచ్చుట సాధ్యమగునామని కనుగొనుటానితిమి. ఈయుద్దేశముతో మాలోనైదుమంది రైలుమార్గముకట్టకొను వెళ్లితిమి. మేము చీనాకాక్ సముగారి చూచితిమి. కల మీదనే ఇండియాకు వెళ్లుమార్గము అనామకరమైనది గనుక, భూమిమీదుగనే వెళ్లేదనిరి. పిమ్మట మేము క్యాంటులో జర్మన్ కాక్ సముగారిని చూచి తిమి; ఇండియాకు వెళ్లుటకు సహాయము కాకలేని కొంటిమి. మరల సామంతులను కండి; బ్రిటిషు కాక్ సముగారి ఆఫీసు ఈ చేతనే యున్నది. నావను, అంగ్లేను వేసనావ ఆనేకులును నావద్ద చెక్కు వెక్కున వచ్చుచున్నారోయిరి కను మెలకువతో గమనించుచున్నాం. కాబట్టి, నాయొద్దకువచ్చునపుడు కడు బాగ్రతగ నుండు"దని యాతడు చెప్పెను. మేము సాయంకాల మారని బసకు వెళ్లితిమి. కాని, యాతడు మాకు సహాయము చేయలేక పోయెను. హంకాంగుకు తిరిగి వెళ్లుటకప్పు మరేమియు చేయజాలకుంటిమి కాబట్టి మేములులే చేసితిమి. సాయంకాలవప్పుడు గురుద్వారములో సభ జరిపితిమి. మేము, కనెడానుండివచ్చి ఇమ్మిగ్రేవకు, కొందరు సిపాయిలు ఆసభలో జోక్యము పుచ్చుకొంటిమి. జలక్రమాబిల్లాకుండి వచ్చిన యొకడు సుబాబీ భావన "చర్చిగింజ్" అను గ్రంథమునుండి పద్యమును ఒప్పగించెను. పిమ్మట కనెడా సజ్జనసింగు ప్రసంగించుట కారంభించెను.

30-వ తేదీ విచారణ.

లాహోరు మే 1:—లాహోరునుండిను నిన్ను తిరిగి ఉదయము పదిగంటకు ప్రాంతంపు ముహూర్తము ఆమాస సింగు తన వాజ్మూలములో తినువారు తెలియజేయుచు న్నాడు:—నేను, నాస్నేహితు, ఎప్పుడు సంతోషము అక్టోబరు మాసాంతమున, స్వేచ్ఛ రైలుమార్గ పంజాబు వచ్చితిమి. ఏడుగురు లాహోరుకువచ్చిరి. సముగరు మామమ సెరిలో బసచేసిరి. జగతురాము ఎక్కడనున్నది భాయిరమా నంచని కనుక్కొంటిమి. మేముదరము లాహోరు బయలుదేరి కలిసికొంటిమి మేము నాకాకనాంతకు వెళ్లితిమి చేవానతా, లహోరలో నవంబరు—18వ తేదీలను సభలు లచేయుటకు యేర్పాటుచేసితిమికాని, నేనీసభలకువెళ్లలేదు. ముల్లాన్ జములులోనున్న మాస్నేహితులతోను, జములులో నున్న కమగటామానకులతోను మాట్లాడినాము. లాహోరు సభలో తిరుగుబాటునుపట్టించుటకు, డబ్బును ఆయుధములను సంచాదింపవలయునని తీర్మానించినట్లు జగతురామునాకు చెప్పినాడు. మల్లసభనాకరకునేను, నాస్నేహితులకు, నేను చేరువదేశములకువెళ్లిపోతిమి. మోగాలోని ప్రజలకు, అయి లాహోరుకు, నైనిలకును, బోధించుటకై నవంబరు 19 వ తేదీ సభజనగలసియుండెను. తిరిగి నైనిలకును చేయబడినది. చందాచేయునయమై సభలో వచ్చించువది నది బుదిపోట్లకునే సామ్యుల సంచాదింప వలయునని కొందరుచెప్పిరి. ముగిసోదరులే భాధించుటకను. అయితే బుదిపోట్లు చేయరాదనిదని కుట్రను సంబంధించివాడు చందాచేసికొనలెను లేదా గవర్నమెంటు ప్రెజిడెంట్ వోచి కొనవలయునని వీరియుద్దేశము. గవర్నమెంటు ప్రెజిడెంట్ లాటిచేయ మొరలుచెట్టినవో త్వరలోనే పోలీసువారు పట్టుకొందురని ఒకరుచెప్పిరి. ప్రస్తుతము బుదిపోట్లు చేయునుండ దని చివరకు నిశ్చయించుకొంటిమి. ఎకకర్తవ్యను సారమువారు చందాచేసికొనుటకు నిర్ణయించబడినది. ఆయుధములను కొనుటకును, ఈయుధ్యులనుకు సంబంధించిన ఖర్చుల నిమిత్తమును, చందాచేయు బాధ్యతను తాను వహించుచునని నాధునింగుచెప్పెను. ప్రసంగము, నైనిలకుకు సంగతులన్నియు బోధించవలయునని

ఆలోచించితిమి. తానె ఇటీవల కలకత్తాకు వెళ్ళినదియు, విచారించగా నామ్యు చెల్లించినయెవల ఆ యుధములు దొరకునని తెలిసికొని మా మాకు పరమానుభవమునా తెలియజేసెను. పర్యాయాగో, పోలములలో తరువాత సభ నవంబరు 22, 23వ తేదీలను జరిగింది. చాలమందినామకు లీసభకు వచ్చియుండిరి. ఆయుధములు కొని తెచ్చుటకు ఇద్దరు కలకత్తాకు పంపబడినట్లు చెప్పచున్నాను. ఆయుధములలో వీరిద్దరి కలిసికొని ఆయుధమును తీసికొనుటకు యేర్పాటులు చేయుబడినది. కాని ఈ ప్రయాణము జయప్రదముకాలేదు. ఆయుధములకు తెచ్చుటకు జగతుసింగు పివానకుకు పంపబడినట్లును, తాను లాహోరు కంటోన్మెంటులో, నోసిపాయినిమాడగా నతడు సహాయముచేయుచునని చెప్పియున్నాడు, అక్కడకు కొందరు మనస్థులను తీసికొని వెళ్లవలయుననియు, కర్తవ్య సింగు నాతో చెప్పినాడు. జగతుసింగు పివానకులో పట్టుకొనబడెను. తరువాత మోగా వద్ద ముఖ్యమైన సభయొకటి జరిగినది. నాయులలో ముఖ్యమైన వారందరు, దీరికవచ్చిరి. లాహోరు కంటోన్మెంటులో మారుసారుగ్రమ్ము ప్రదేశము మీదపడుటకు యేర్పాటులు చేయబడినట్లును, ముఖ్యులకు తీసికొని వచ్చిన యెవల ఒక సిక్కుసిపాయి సాహాయ్యము చేయునని చెప్పియున్న కర్తవ్య సింగు సభలో తెలియజేసెను. దీనికి నేను ఒప్పుకొనలేదు. వీరిని చేయుటకు తగిన సామర్థ్యము నున దగ్గర లేదని ముగ్గురు వద్దని నాకు. తరువాత మే మందరము ముఖ్యులను పోలచేయుటకు వెళ్లితిమి. తరువాత మేముందరము కలిసికొనలసిన సాంకేతిక స్థలము మల్లనపురము. మేము కొందరు గుజుస్థులను తీసికొని వచ్చుటకు వెళ్ళిచున్నాము. కదా, వీరి ఖర్చులకై కొంత సామ్యు మాచేతి కియ్యబడినది. ఈసామ్యును ఇక్కడకు తెచ్చితిమి. లాహోరుకంటోన్మెంటు వద్దకున్న టెల్లిగ్రాఫ్ తీగెలకు నుకీచేయుటకు సాధనములను సంపాదించుచునని కర్తవ్యసింగు నాద్దరము చేసెను. ఇట్లు చేయుటకు కర్తవ్యసింగు యేర్పాటులను జరిగించవలయునని మేము మలనపురము సభలో నిశ్చయించితిమి. నవాబుభావనను ఇతని వర్తమానాకు ఇక్కడనున్న రైలు నేను కూడ భ్రంశము చేయుటకు యేర్పాటు చేయించవలయునని కూడ నిర్ణయించుకొంటిమి. ఈలోపు క్రొత్త చాలని తీసికొని వచ్చితిమి. లాహోరు కంటోన్మెంటుమీద ఫలాని తేదీ పడుటకు నిశ్చయించితిమి. ఇందుకు సన్నాహములు చేయబడినది. కాని మనసాహాయ్యము చేయుచునచెప్పిన సిపాయి సెలవు పుచ్చుకొని బసలే ఆమె వెళ్లిపోయినాడు. అయి చేత నితరు కంటోన్మెంటులో లేడు. దీనివలన మేమునొసిన పని కాలేదు. లాహోరు కంటోన్మెంటు, మీద పడుటకు ఇతర ప్రదేశములనుండి రావద్దని మేము చూడలను పంపించితిమి. కొందరు దూతలు ఆలస్యముగ వెళ్లి చెప్పిరి. అప్పటికంతయు మించిగోయినది. వీరభ్రదేబులుండెరి. వీరిలో 30 మంది ఫిరోజుపురములో చేరుకొని నట్లు తరువాత నాకు తెలిసింది. 15 గురు రైలుమార్గ లాభి చూనాకు వెళ్లిపోయిరి. తక్కిన వారు బుద్ధవెక్కి వెళ్లిరి. బుద్ధవోనివారికిని పోలీసువారికిని కొంతకాలము జరిగినది. కలిగివెక్కిరును, జములుదారును, వాత్సవేయునదిరి. తరువాత ఫిరోజుపురములోనాంతములు పట్టుకొనినది 1914 సం॥ నవంబరు, 21వ బురుమాసములో నేను, నాస్నేహితులును, లాహోరు, ఆయుధ సరము, లాధియానా, హోషియాపురము, నవానుషారు, గలందరు, ఫర్మానా, కవర్తలా, అహలా కాకి మున్నగు పట్టణములకు వెళ్లి, నచ్చెడివారము మేము జలంధరులో నవంబరు 31 వ తేదీని ఒక బుగాలిబామును చూచి చాలనేపు మాట్లాడితిమి. మాజట్టులో నొకమంది యున్నారని బుగాలి అడిగినాడు. ముఖ్యులకు కొడుకలేను. ఆయుధములు మాత్రము వలయునని కర్తవ్యసింగు బదులు చెప్పినాడు. ఆయుధములే వైక సప్తముచేయుచురామని మేము అడుగగా, ఆయుధము దొరకవచ్చునని సామ్యు వెట్టివో రాంబులకు తయారచేసి యుచ్చెదనని చెప్పెను. మేము సామ్యు ఇచ్చెదనని చెప్పితిమి. బుగాలియు చాలమందిజట్టుచేర్చించేయుచున్నారాయని, కూడ మేము అడిగితిమి. ఆయుధములు, సామ్యుక్రమక్రమముగ ఆయి పోవుచుండుటవలన పం చేయువారు కొద్దిమంది మాత్రమేయున్నట్లు చెప్పినాడు. ఈదెంగారి, కర్తవ్యసింగుకు, ఒకరినొకరును ఆరు ఏడుతోలాలను ఇచ్చెను. కాకిలో దిసంబరు 5 వ తేదీని ప్రెసిసింగును వచ్చి కలిసికొని బుగాలి చెప్పెను. ఖైదీకర్త వచ్చినబాంబులు తయారచేయుటచే నాయనిబామకరణము దీనింబరువధ్య

శ్రీవిద్యాభివృద్ధి సలహము.

ఏప్రిల్ 27 తేదిన సాయంత్రమున శ్రీయుత కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు వై సంఘము పక్షమున సనాతనధర్మమండలిలో “విజయనగర సంస్థానము”నుగూర్చి శ్రీలక్ష్మణుడు ఉపన్యాస మూలకముగా బోధించిరి ఈ సంఘమువారు ఇదివఱకు అగ్రహారముకూడను, అనందబుడేపేటలోను మ్యాజిక్కు లాంతరు బొమ్మలవ్వారా కొన్ని ఉపన్యాసముల నిచ్చియుండెరి.

బహుమతి సభ.

ఏపిలు 29-వ తేదిన టవున్ హోమ్స్‌లో

గవర్నరు మొట్టమొదట బాలికాపాఠశాలలోని బాలికలను చూచుచు నము లొసంగుటకుగాను శ్రీజయంతి రామయ్యపంతులు గారి యాజమాన్యముక్రింద నొక సభ జరుపబడెను. అట్టి సమయమున బాలికలు, నాటకములను, పాటలను వచ్చి, కోలాటము,

పదే ధన్యుడు అంటారు నాటి సభ్యుల వాచండింపజేసిరి.
 వీరితో నూతన ప్రదర్శనమును జూపిరి. ఒక చిన్న బాలికను
 క్రొంద హుచ్చుండవెట్టి తెలుగు బిళ్ల వేర్దవలెను నలవి గవును
 వారి నిజమువెట్టిరి. అప్పటివఱకు ముగ్గురుగుడుభ్యుల వేర్దమతా

పాలను కొయ్యలతో తేబుకొని నిలబెడి, దివములనాపిడి, అంభకారముజేసిడి, అంతట వెనుకకుండిన వారు చుతాపాలను కాల్చిరి. చుతాపాలనుండి చుత్యములవలె తెల్లని అగ్నికణములు చుట్టుప్రక్క ప్రవహించెను. కొందఱిస్త్రీములుకాలి చిల్లులుపడి

పదేను. ప్రక్కను గుంపుగా కూర్చున్న పసిపాల్ కి ఒత్తివేస్తున్నాడు. పదే చాల యిబ్బందిపడింది. ఈ ప్రదర్శనమును ఇట్టిచోటనేల చేసింది తెలియలేదు. దీనిభావము అందరికిని గ్రాహ్యముకాలేదు.

అజ్ఞానాంధకారములో నున్నట్లును ఇప్పుడు జ్ఞానతేజస్సుతో నిండియున్నట్లును, అందుకు నిదర్శనముగానిది ప్రదర్శించుట లూపించుచున్నాము. ఇట్టి బాలికాబాల్యంతో నిండియున్న గృహమందు ప్రదర్శించదగినవిశేష-తకా-ణించుచున్నాము.

తరువాత బాలికలను బహుమతిగా సంగబడిను. బాలికా పాఠశాలల శబ్దప్రసృతంబు ఇక శ్రేష్ఠస్థానముగా రైన మిస. లాజర్స్ దొరసానిగారు మనోహరమైన చిన్నవ్యాసమును జదివిరి. తరువాత కొండవెంకటప్పయ్యగారి కిటు ముచ్చటిం

చిరి. హిందూబాలికాపాఠశాల గనుక వారుబాతీయధర్మము లను బోధించు ప్రదర్శనములనే ప్రదర్శించినవాగుండును. నేటి చుచ్చెంటు ఆఫ్ టెన్నిసోలాని బ్రయల్ సీను తెనుగులో అంత సమయానుకూలముగనుండలేదని చెప్పుచున్నాను. మనపురా

జిహ్మలందు నీలిబోధకములైన కథలు పెక్కులుగలవు. మఱయు
సంగీతమునందు గవర్న మెంటు అధికారులు ఎక్కువశ్రద్ధతీసి
కొనుకొనుచున్నామనిరి. కడపట అగ్రాసవాధిపతిగారు నమ
యానుకూలముగాకొన్ని సంగతులు చెప్పి ముగించిరి.

మంగళములు పొడి సభ ముగింపుకు తేబడెను.

పన్నుకర్హులను	మొల	తులం 1-కి	0-2-0
వంతును పువ్వు	"	"	2-0-0
గో-గో-జనము	"	"	5-8-0
కన్యా	"	"	30-0-0

అమృతంజనం డబ్బా 6, తింబు శెట్టిపిల్లి, మదరాసు.

విజయం కౌవలెను.

లీలావతీ నవలలకు చందాదారులను జేర్చువారికి నెల
 ౧-కి రూ ౧౨ లు జీతమిచ్చి రూ ౨ లు ఒత్తమియ్యబడును.
 నెల కిరువదిమందికంటే నెక్కువ చేర్చినచో జీతమును
 హెచ్చింపబడును.
 ఈ చట్టము ౧౯౧౧ ఏప్రిల్ ౧౯ నుండి

రాజమండ్రి, గోదావరిజిల్లా.

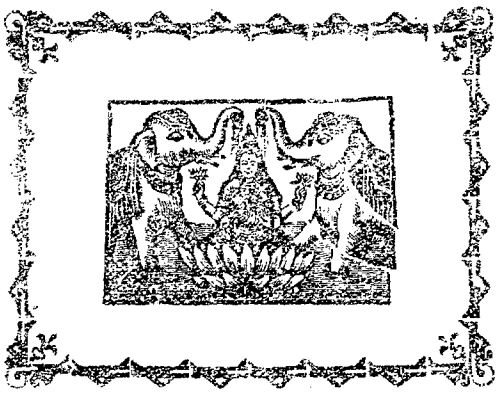
కావలెను

వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు

ఇయ్యబడును. వైగా అటవెన్నులకూడ ఇయ్యబడును
 పదికేయు సమర్థతసత్ప్రగర్తనము కలిగినట్లు సర్పికికటు లుండ
 తలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇట్లు మున్నవార
 కంటనే తదేగురు చిరునామాకు వాడుకలెను.

ఏ. యస్. రంగను,
జిల్లా డిప్యూటీ సర్కిల్ డైరెక్టరు కు తెలియజేసి.

81-వ. తేరువీధి, తిరువల్లిక్కేరి, చెన్నపట్టణము.

ఆంధ్రపత్రిక

115-వ సం॥ మే నెల 31-తేది

సోమవారము.

స్థానిక స్వపరిపాలన.

ఇండియా ప్రభుత్వము వారు స్థానిక స్వపరిపాలనను గురించిన యొక నవీకరణను వెలువరించినారు. ఇదివరలో నీవిషయమును వినుస్థించుటకు నేర్పడిన రాయల్ కమిషన్ వారు చేసిన సలహాల మూడ స్థానిక ప్రభుత్వములవారి యభిప్రాయములను సేకరించి అందుమీద తమ నిర్ణయములను విసరించినారు. స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు స్థానిక ప్రభుత్వములకును సంబంధమొక్కవ. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి స్థానిక స్వపరిపాలనయందలి మేలుకీసులను తెలియజెప్పవలసినవారు స్థానిక ప్రభుత్వములు. స్థానిక స్వపరిపాలకుల బలాబలములను హెచ్చించుటకును తగ్గించుటకును సంబంధించినవిషయములలో స్థానిక పరిపాలకుల యభిప్రాయములే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సాధారణముగా సంగీకారదృష్టితో జూడవలసియున్నాడు. స్థానిక ప్రభుత్వముల వారి యభిప్రాయమైన స్థానికాధికారుల యభిప్రాయమే కొంతవరకు నగుచున్నదనుట నిజము. నేటి ప్రకటనగూడ పైకి జూడ నీవిధపుభావమునే చదువరులకు గలిగించుచున్నది. అయినను విమర్శించుటలో మన మొక్క విషయము మరువరాదు. ఎప్పుడు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు మార్గపరమనిపించి తమ యభిప్రాయములను గోరిలో యప్పుడే స్థానికాధికారులు కొంత - ప్రైవేటులమనో భావగతిని ననుకరించియే యుందురు. ఈవిధముగా జూడనిండియా ప్రభుత్వము వారి ప్రకటనలోని కడపటివాక్యము మిక్కిలి విలువగలది. తాము ఈ ప్రకటనలో తెలిపిన యంతములను కార్య పరిమళుదైర్ఘ్యముతో వివరించినారట. నష్టముల నెరిగియుకూడ అభివృద్ధి మార్గమరసి వానిజంకక యుక్తమింపవచ్చునని నాటిట. ఈవిషయములను మనసులో నిడికొని స్థానిక ప్రభుత్వముల వారు తమ ప్రకటనను సమన్వయము చేసికొనవలెనట. ఈమాటలతో ముగించుటకు గవర్నరు జనరల్ గారు నిర్ణయించుకొని నప్పుడు ప్రకటన యందలి సూక్ష్మ శమంత జాగ్రత్తగా వ్రాసినారని తలంపవలసింది నను విశేషచర్చకు నెడములేదు. ఇండియా ప్రభుత్వ స్థానిక పరిపాలన యభివృద్ధి యగుటయే పరమోద్దేశమని తెలిపిన పిదప స్థానికాధికారులు న్యాయముగా చేయవలసిన మార్పులను చేయజేసి వేరురని సమ్మతించు వీలులేదు. అయినను హార్డింజ్ ప్రభవర్యుడు పండుకాలము నియమింపగలచేత తమమనస్సుననుండి సంపూర్ణాభిప్రాయములను నిష్కర్షగా జెప్పి స్థానిక స్వాతంత్ర్యమును త్వరలో నెలకొల్పి కడంగియండిన నెంతో బాగుండెడిది. నేటి ప్రకటనమునుబట్టి చూడ నగరపాలక సంఘములకును పట్టణపాలక సంఘములకును గ్రామపంచాయతులకును నిప్పటికంటె

నెక్కువ స్వాతంత్ర్యము లెక్కువగా కలుగగలవనుట సూచితమగుచున్నది. పెద్దనగరములలో నగరపాలనా సంఘముయొక్క యంగవిస్తయము బొంబాయి నగరపాలక సంఘపు నంగవిస్తయమును పోలియుండకలె ననియు సాధ్యమయ్యుచున్న నగరపాలక పట్టణపాలక సంఘములజే ఛానుచునుకరింపవలెననియు రాజప్రతినిధిగారు శాసించినారు. మద్రాసు పురమునకు త్వరలోనే బొంబాయిపురమునకున్నంత స్వాతంత్ర్యము కలుగజున్నది. బొంబాయిలో సింహమువలె మెచ్చుచేరి ఆంగరమునకు కిరీటు ధరింపని రాజను ప్రభూతి గాంచినాను అట్టి ప్రభూతిని మద్రాసునూ దెవ్వరుగడిచి స్థానిక పరిపాలనమునకు గీర్తిని దేవలసి యున్నాలో చూడతగి యున్నది. జిల్లా కలెక్టరుగారికి కార్యజాలపు బరువు ఎక్కువయగుచున్నట్లు అందుచేత పట్టణపాలక సంఘముల తొందర యతనికి లేకయుండుటయే జెప్పయట. కాని మార్పుక్రమముగా రావలెననియు ప్రజల అధికారిని పుకొనునెడ నిర్బంధముండరాదనియు నొక్కొకనయమున కొందరనగకారులు సమర్థులు నిర్వచనమునకు నిలువకున్న కలెక్టరుగా రట్టివారిని నియమింపవచ్చుననియు తెలియజేయుట మొదటి యత్సహమున కాబంకకరము ఇప్పుడు ఆత్మలకు లోబడి పురపాలక సంఘములు కొత్తపన్నులువేసి కొనుటకుగాని ఉన్నవానిని తగ్గించుటకుగాని స్థానిక ప్రభుత్వల యనుమతి యవసరము. ఇట్టి యనుమతితో నక్కరయుండరాదని రాయల్ కమిషన్ వారు సిఫార్సుచేసిరి, ఈసలహాకు స్థానిక ప్రభుత్వముల రు మొత్తముగా వ్యతిరేకముగా నున్నారు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కమిషన్ వారి యభిప్రాయమునే ఆమోదించుచు ఒక్క ఋణపడిన సంఘములవిషయమున మాత్రము స్థానిక ప్రభుత్వము వారియనుమతి యవసరమని శాసించుచున్నారు బట్టెలవిషయమున నగరపాలక సంఘములకు స్వాతంత్ర్యము పూర్ణముగా నుండవలెనని రాయల్ కమిషన్ వారు వ్రాసిరి. ఒక్క నిర్బంధ మాత్రముచిరి. ఎప్పుడును ప్రతిపట్టణ పాలక సంఘమును నిర్ణయమున నొక మొత్తమునకు తక్కువగాక నిలవయుండకొనవలెననిది. ఈవిషయమై స్థానిక ప్రభుత్వములవారు వేరు వేరు అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. కమిషన్ వారిచ్చిన సలహా ననుసరించు పద్ధతి ఇదివరకు బొంబాయిలో నున్నదట. వంగరాష్ట్రాధికారులు కొన్ని చోట్లలో నీపద్ధతి ప్రయోగార్థము ప్రకటించుట ఈవిధముగా నన్ని ప్రభుత్వముల వారును సుముఖత్వమే కనుబరిచినారు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఈపద్ధతి దృష్టిలోనిడి పనిచేయవలసిగ దనినారు. కొన్నికర్షుల కిదివరకు నగరపాలక సంఘములు ఇతరుల యత్నవందవలసి యుండినది. తమ నొకరుల చేర్చుచుకొనుటకు గూడని సంఘములకు స్వాతంత్ర్యము లేదు ఈరెండు నిర్బంధముల, కొన్ని ఇతర జాగ్రత్తలతో, ప్రోత్సహేయ సలహాదని యంగీరింపబడినది ఇక ముందు పూర్వటి కలెక్టరుగారు ఈనగరపాలకుల తేర్చరచి పనిమిది చూపాయు జనానుజీతిమింత యుండరాదని వ్రాయు కాలము దూరమగును గదాయని విద్యావంతులును నయోవంతులును కారవంతులును సాధారణులుగూ డిప్యూటీ కలెక్టరులకంటె నెన్నియోరెట్లు సమర్థులును నగునని కారాధ్యక్షులకు సంతనము కలుగుననుటకు నుజేహములేదు. ఈవిధముగా నగరపాలక సంఘములకు అంగవిస్తయ విషయముననేమి వ్యయనిర్ణయ విషయమున నేమి కార్యనిర్వాహక విషయమున నేమి నేమిగాకున్న త్వరలో నైనను

విముక్తి కలుగనుండుటకు మన మొక యావంద పడవలసి యున్నాము. గ్రామపంచాయతుల సంగతి యందును నిండియా ప్రభుత్వము వారు కొంత ముందుకడియే ప్రవర్తించినారు. గ్రామ కమిషన్ వారు గ్రామపంచాయతులను కొద్దిసేటి సినిలు, క్రిమినల్ శక్తులతో ప్రారంభించి స్వధిపరచి దానికీల్పాండు నెప్పులో మోకభాగమును నిచ్చుటవల ననుబంధముసంతలు మున్నగువాని నాదాయముల నిచ్చుటవలనను సినిలు వ్యాజ్యములలో స్వల్పమైన ఫజలువిధింప నధికారమునిచ్చుటవలనను ఆదాయ మేర్పడవలయునని యభిప్రాయపడిరి. ఆయభిప్రాయములను నిండియా ప్రభుత్వమునా రామోదించిరి. ఇది యందరిచేతను సానుభూతితో చూడబడినదట గాని కార్యక్రమ కష్టములకు ప్రభుత్వములవారనేకములను జూపినారు అందులో ముఖ్యముగా మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు మిక్కిలి జాగ్రూత కనుపరిచినారు పంచాయతు లిప్పటిగో నైచ్చికముగా పృథ్వికాలకిరవే నట గ్రామము లోని పెద్దలు గ్రామము మొత్తమునకు సంబంధించిన విషయము లాలోచించుకొనుటకు కడంగవలె నట. న్యాయ విచారణాకర్తుల విషయమున ఇరు కర్తులవారును నొప్పుకొనిన పంచాయతి కోర్టు ఏర్పడవచ్చునని తెలిపి మద్రాసు విలేజ్ కోర్టుల ఆక్టును, 1918 వ సంవత్సరపు విలేజ్ పంచాయతి రెగ్యులేషన్ ను చూచుట. మద్రాసు ప్రభుత్వము వారికంటె బాగా, మధ్యపరగణాల ప్రభుత్వముల వారికంటె నెక్కువ జాగ్రత్త చూపినారు. పంచాయతి పద్ధతియే ప్రజలకు కొత్తదట, కావున చూడదనినారు. బాగాళము, విహారము, బరిస్సాల ప్రభుత్వముల వారు ఆసాము ప్రభుత్వము వారు విషయమును సుముఖముగానే ఆలోచించినారు ఇన్ని యభిప్రాయ భేదములున్నను నిండియా ప్రభుత్వమువారి మార్గము దృఢముగా కన్పించుట స్లామనీయును. ప్రజలతో కలసి పంచాయతి పద్ధతినెల కొల్పుటకు నెంతవరకు వీలుకలదో అంతవరకు స్థానిక ప్రభుత్వముల సమృద్ధితో సంపూర్ణముగా నీపద్ధతి ప్రయత్నింప బడవలసినది అనివ్రాసి పంచాయతి ప్రాందర భూమిలో విశేషభాగమునకు చిరపరిచితమనియును సాంఘిక కార్య నిర్వహణములకు క్రింది జాతులవారు సాధారణముగా పంచాయతుల నేర్పరచికొనుట యాచారమనియు చొకదారి పంచాయతులనియు లోకలుండు యూని యులనియు గ్రామ పారిశుధ్య పంచాయతులనియు గ్రామ విద్యా పంచాయతు లనియు కొన్నికృతక పంచాయతు లిప్పటికే పనిచేయుచున్నవనియు పరవతి సంఘములు మున్నగువి పంచాయతి పద్ధతిన బోధించుటకు ధనములై యున్నవనియు స్వల్పమగు సివిల్ వ్యాజ్యముల నిర్ణయములకు కొన్ని స్థలములలో పంచాయతుల తేర్చర తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవనియు మరొకొన్ని స్థలములలో ప్రయోగానన్తయంకన్నవి యనియు వీని యన్నిటిని బట్టి చూడ పంచాయతుల నిర్మాణమునకు కొంతసామగ్రి యున్నదని యర్థమగుచున్నది యనియు ప్రోత్సలవాక్యపరంపరను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కట్టికొనివచ్చుటను దలంచిన నెవ్వరు పంచాయతిపద్ధతికి ముచికాలమురానున్నదని తనినజెందకపోవు? ఇంతవ్రాసి పిదప పంచాయతుల నిర్మాణముననియోవిషయము లగమనింపవలసియును నన్నవమూత్రములకు నిర్వచించుటచేత స్థానిక ప్రభుత్వలకు శాస్త్రస్వాతంత్ర్యము నుండియా ప్రభుత్వ లిచ్చుచున్నారనుటనిజమేకాని ఆస్వాతంత్ర్యమును పంచాయతుల నిర్మాణకుండుటకు వియోగింపరాదని స్పష్టముగా సూచించి

విరోధా మహాసంగ్రామము

ఇంగ్లండు

నా కాధికారుల నిరసన.

లండను మే 1:— నా కాధికారుల నిరసన ప్రకటించుచున్నారు:— 25 వ తేదీన చేసిన యుద్ధమునబట్టి బ్రిటీషు, ఆస్ట్రేలియన్ సైన్యములు, గల్లిపోలిస్ పక్షమునందు దింపబడెను. ఫ్రెంచివారి సైన్యము ఏమిటాడెను ప్రాంతమున దింపబడెను. సెడ్డో బహర్ ఆను బలవత్తరమును ప్రదేశమున 26 వ తేదీ మాట్టడించిరి. అందుచే ద్వీపకల్పముయొక్క కొనుదెగు చున్న సైన్యమునకు భయములేక క్రమముగా నాపని జరిగెను. 27 వ తేదీ సాయంకాలమువరకు ఆస్ట్రేలియన్లు, న్యూజీలాండువారు తుర్కీ వారి సేనకపర్యాయము పాటించుటయేగాక వారి సే ఎదురుతాకుటకు ప్రారంభించిరి. తుంఖిలాలోని ఫ్రెంచి సైన్యమున కిట్టె సంభవించెను. కాని వారెంతమాత్రము స్థలమును పోగొట్టకొనలేదు. 28, 29 తేదీలను మిత్రమండలివారు విశ్రాంతిదీసికొని, ఆక్రమించుకొనిన భూమిని బలపరచుకొని, సైన్యములనుదించుట ప్రారంభించిరి. కేత్రువుల ముట్టడి బలహీనమయ్యెను. వారు తిరిగివేయబడిరి. మనకు నష్టము గొప్పగా నేకరించెను. తుర్కీ యుద్ధనావలు మనమీద ఫిరంగులు కాల్చుట కనేకపర్యాయములు యత్నించెనుగాని క్లీవు నలిజెల్ వారిను జూడగానే ప్రతిపర్యాయమును పారిపోయెను. మన క్లీవు నలిజెల్ నావ 8100 టన్నుల సామాను తీసికొని పోవుచున్న నావను ముంచినది. తుర్కీ వారి కోటల మీద 29 వ తేదీ మన యుద్ధనావలు గుండ్రము తురిపించెను. బ్రతుంపు యుద్ధనావ మియిడాన్స్ కోటమీద గాల్చెను. ఈ కోట ముందుచున్నది.

సారాయి నిషేధము.

లాయిడ్ జార్జ్ గారి సలహాలు.

లండను, ఏప్రిల్ 30:— త్రాగుడును గూర్చిన సలహాలను నేటిదినిమున లాయిడ్ జార్జ్ గారు కామన్స్ సభలో బ్రవేశపెట్టిరి. సారాయములమీద పన్ను నిదివరలో నన్నదానికి రెండు రెట్లు చేయుదురు. అంతగా మత్తుచేయని పానీయముల మీద పన్ను ఎప్పటికైనా యుండును. మత్తుసారాయములలో రకముననుసరించి సీసా 1-కి క్రమేణ 30 పిల్లెంగులవరకు పన్ను హెచ్చింపబడెను. ద్రాక్షారసములమీద పన్ను వార్షింతలయ్యెను. ఈ సైన్యములములమున ఒక్క వీరు ద్రాక్షార సుమపానీయములవలన 30 లక్షల రెట్లుకర యాదాయము వచ్చును. కొన్ని కొన్ని ప్రదేశములు దొరతనమువారి స్వాధీనములోనుండి యనవరముగుచో నేడుకాణమునైనను మూసివేయగలుగునట్లుండవలెను. వారి స్వాధీనమునున్న ప్రదేశములందు సారాయములను మత్తుగలగజేయు పానీయములను ఆచ్యుతండునట్లు చేయ వీలుగానుండవలెను. ఈయకాణములలో నాహారము నమ్ముటకుగాడ వీలుగనుండవలెను.

విజయమున కావశ్యకము.

ఈ సలహాలను నిబంధనలు కేత్రువుల నోడించుటకు గాక త్వరలో ప్రాణనష్టములేకుండ విజయముగలుగుట కావశ్యకములని లాయిడ్ జార్జ్ గారు చెప్పిరి. మిత్రమండలివారు మునుపటివలెగాక విడువక వేసరక కేత్రువులపైబడు సమయము వచ్చుచున్నది. ఆప్పుడు ముందు గుండు సామాను లమితముగ ఖర్చుచేయుచున్నది. కావున ముందుగుండు సామాను విశేషముగ కావలసియున్నది.

త్రాగుడులని నిషేధము.

త్రాగుడుల 150,000 కూలీలు పనిచేయుకాలము వృధాయగుచున్నదనట వాస్తవము. అయినను యితర ప్రయత్నములన్నియు భంగములయిననే కాని సారాయములను బూర్తిగా నిషేధించుట న్యాయమని నే కలంపము.

నారు. ఈరీతిగా నిండియా ప్రభుత్వమువారు తమ దృఢముగా సానుభూతిని కనుపరచి కార్యక్రమమును స్థానిక ప్రభుత్వములకును ప్రజానాయకులకును వదలివారు. వీరు ముందగించుచునో వని జరుగునని నమ్మవలసియున్నది. మూఢాదుటి ప్రకటనలోని లోకలుబోధలకు సంబంధించిన విమర్శ ఇంకను వ్రాయవలసి యున్నారము. మరియొకపర్యాయ మాపనికి బూనెదముగోక.

సలహాలను ఖండించుట.

కామన్స్ సభలో త్రాగుడుపై పన్నుల విధించుటను చెడ్యండుగాయను ఓ బ్రిక్ గాయను హీలెగాయను ఖండించిరి. విగ్లాండు వారు త్రాగుచున్నారని ఋజువు చేయుటలేదని యు అందుచే నీ చట్టము విగ్లాండునకు వర్తించుకూడదనియు వారు చెప్పిరి.

మార్పులు.

కొన్ని కొన్ని స్థలములను మాత్రమే తమ పద్ధతుల ననులూహించుటకు దొరతనమువారి కధికారము గావలెనని సభవారియభిప్రాయ మైనటుల చెలియుచున్నది. బహుళాయీ సలహాలు పూర్తిగా మార్చివేయబడును ఇదివరలో నిజమేసిన దుకాణములనుండి సరకులను దీసివేయకుండునటుల కామన్స్ వారు ప్రస్తుతమునకు తీర్మానము నంగీకరించిరి. ఓ బ్రిక్ గారి యనుచరులైన గురీ తీర్మానమునెదిస్సి వోట్లను బుచ్చుకొనులాగు జేసిరి. యుద్ధ మారంభమైనతరువాత వోట్లను పుచ్చుకొనుట కిదియే ప్రథమము.

రాజుగారు అభినందించుట.

లండన్ మే 1:— డార్జిల్ లో యుద్ధనావలతోను, సేనలతోను ఫ్రెంచి ఆడ్మిరల్ డీలో బెక్ గారికిని, జనరల్ సర్ ఇయాన్ హామిల్టన్ గారికిని జార్జ్ చక్రవర్తి ఈ క్రింది తెల్లిగ్రామున పంపెను:— “టర్కీ వారు ఎదిరించి తీవ్రముగా పోరాడుచున్న ను మీరు యుద్ధనావలతోను సేనలతోను పోరాడి జయము పొందితిరను వార్తను విని నేను చాల సంతోషించినాను. నేనలానున్నట్టియు, యుద్ధనావల మీద నున్నట్టియు సైనికుల వందరిని వారు పొందిన విజయము నకుగాను నేను చాల మెచ్చుకొన్నానని చెప్పురలెక.”

నీలిమందు ఎగుమతి.

అలహాబాదు 2:— 1 వ తారీఖున పయిరూ పత్రికకు లండను విలేజింగ్ పంపినవార్త:— నీలిమందు వైరువలన తయారు చేసిన నీలిమందును ఇంగ్లీషు దొరతనమువారు బ్రిటీషు దీవులలో రంగుపనులకు చేయువారి ఉపయోగమునకు కొని నిలవచేయుచున్నారు. వివర రవాణాచేయు వర్తకులకుగాడ వచ్చు వారమునుండి దరఖాస్తులు పెట్టుకొన వచ్చును.

ఫ్రెంచికో కాధికారి - జార్జ్ చక్రవర్తి.

లండన్ మే 2:— ఫ్రెంచి కో కాధికారి మాన్ హోరు రిబల్ గారు ఇప్పుడు లండనులో నున్నారు. వీరికి రాజుగారు స్వాగత మొసగి సత్కరించిరి. రిబల్ గారు ఆల్ డర్ హాటుకు వెళ్లి సేనలను చూచిరి.

కేత్రువై మానికులు.

లండను మే 1:— సిన్నటి మధ్యాహ్నము కేత్రువైమానికులు సభకు సమీపమున కిగానబడిరి కాని బ్రిటీషు వైమానికులు తమగాపాటిపోయిరి. జెప్పిలియెడలు వాల్లు వచ్చియుండెనని తెలియుచున్నది కాని యిదియొకవరకు యధాగమ తెలియదు.

నా కాముట్టడి

‘మొలైలు’ ధ్వంసమగుట.

హెబ్రీడు దీవుల సమీపమున మొలైలును నోడవై టార్పెడోలను విడిచిరి. నావికులు 28 యన్ గురక్షితముగ నున్నారు.

ట్రాలరు మునిగిపోవుట

లండను ఏప్రిల్ 30:— గింస్పి సమీపమున లిలిడేలను ట్రాలరు మునిగివేయబడెను. ఈయంతర్గామి నౌకకావలి యోడ తరిమి నావికుల రక్షించెను. అంతర్గామి బహుదూరమై పోయెనుగాని దెబ్బలుతగిలె ననుకొనచున్నారు.

అమెరికావారి యోడవై బడుట

అంస్టర్డాం— కుషింగను అమెరికావారియోడవై జర్మనీవారి వైమానికుడు త్రవనముద్రమునకుండె బాంబులుజేసెను. ఈయోడమీద పేరు 6 అనుగుల పొడవుగల పెద్దయత్తురము లతో వ్రాసబడియుండెను. రెండుబాంబులు జేసిరి కాని యోడకు దెబ్బతగులలేదు. జర్మనీవారియుద్ధపుటోడలు బెల్జియమునకువచ్చుట.

డెక్ కిర్క్ మిద ఫిరంగులు వారుచేయుట.

లండను ఏప్రిల్ 30:— పారిసు, బెల్జియం తీర సమీప

మున జర్మనీవారి యుద్ధపు టోడలు గానబడిన వనియు డెక్ కిర్క్ లో 19 పెద్దగుండ్లు పడెననియు ఆనేక గృహములు ధ్వంసమై 20 పురుషులు హతులైననియు 45 గురకుగాయలు లయ్యెననియు బ్రకటించిరి.

అబద్ధము తెలియుట.

మన వైమానికులు నోధింపగా డెక్ కిర్క్ మీద నౌక ఫిరంగి ప్రయోగింపబడెనని చెలి సేననియు జర్మనీవారి యుద్ధపు టోడలు వచ్చినవనుట యధార్థముగాదనియు వార్తా ప్రకటన సంఘమువారు చెలిపిరి.

ఫిరంగివై బాంబులు జేయుట.

డెక్ కిర్క్ మీద బ్రయోగింపబడిన ఫిరంగి యెక్కడ నున్నదియు మన వైమానికులు కనుగొని సాయంకాలమునం దీఫిరంగివై 12 చిన్న బాంబులను 2 పెద్ద బాంబులను జేసిరి నా కాసంఘమువారు చెలిపుచున్నారు.

డెక్ కిర్క్ మిద ఫిరంగులు

లండన్ మే 2:— జర్మనీవారు మిత్రమండలివారి నేనాముఖమున భేదించలేక అనవసరముగ, మిలిటరీలాభము లేని డెక్ కిర్క్ మీద తిరుగుబాటుచేయుటకు తమప్రతాపమును చూపుటకు ఫిరంగులను కాల్చుచున్నారని ఫ్రెంచిదొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

డెక్ కిర్క్ మై ఫిరంగులు కాల్చుట

లండను మే 2:— ప్యాన్స్ ప్రకటనలో ఈ క్రిందివిషయము లున్నవి:— సింగితులు మారలేదు. నిన్న డెక్ కిర్క్ మీద తిరిగి 10 గుండ్లు పడినవి. ఆనేకమందికి దెబ్బలు తగిలినవి.

స్టీ మరువై టార్పెడో వదలుట.

లండన్ మే 2:— దక్షిణామెరికానుండి వచ్చుచున్న “ఎడెర్” అనుస్టీమరుమీద నేటిఉదయము జర్మను గబ్ మెరై నుటార్పెడోను వదలినది. కళాసులను సీసీలీ దీవులమీద దిండిరి.

ప్రాము

నూతనస్థితి.

ఇప్పుడు వెనుకటిస్థితి కొంతవరకు ఈ ప్రజానకుత్తరమున నేర్పాటుచేయబడినది. పశ్చిమమున మిక్కిలి దూరమున నన్న కేత్రువులుమాత్రము కాల్యవదాటి స్తీమస్థితిను హెట్టానును ఆక్రమించుకొనిరి. క్లి మైజువరకు దక్షిణమునకు బోయి వారు కాల్యవదాటి పశ్చిమతీరముననున్న పెక్కుస్థానముల నాక్రమించుకొనిరి. రాత్రి తెల్లవారులును వారు మావై గుండ్రను బరువుచేసేయుండిరి. రాత్రి 1-30 కళ జర్మనులు బ్రూండునైకువద్దను జొనబెక్కుకు తూర్పునను మమ్మూకు తీవ్రముగ దలపడి తరుచుబడిరి.

ఈ ప్రజానకుత్తరములగుట

ఈ ప్రజానకుత్తరములగుట అపరిమితముగ వదలుచుటచే నది తగులబడసాగెను. 28 వ తేదీన కేవలము మాకు పరాసు వై నికులు బాసటగవచ్చిరి. మేము సెంటుజ్యూలియనుకు పశ్చిమముననున్న అడవిలోనికి మేము జర్మనులను సన్నీలతో దలపడితిమి. మాకుమరుగులేకుండనే మేముపోతిమి. వై నికు లత్యుత్సాహముతో తలపడిరి. ఫిరంగిగుండ్లు చేలికొని తుపాకులను ధ్వంసముచేసినను వై నికు లెడతెగకుండ పోరుచునే యుండిరి. ఇకవీరు లందును పెక్కుమంది హత్యలై జర్మనులను కొంతదూరమునకు తరిమి అంతలో తొందర ఏమియును కలుగదని తోచినందువలన మేము పగలు 11 గంటలకు విశ్రమించితిమి. మధ్యాహ్నము జర్మనులు లీజున్నును పట్టుకొని నను మేము పెక్కువోట్లనుచు ముందుకు పోగలిగితిమి.

మరీకొన్ని జర్మనులవాడులు

24 వ తేదీరాత్రి 3 గంటలకు జర్మనులు వివచాయువుకు ప్రయోగించి జర్మనులు సెంటుజ్యూలియనుకు తూర్పు పశ్చిమముల నున్న ప్రదేశములకు వ్యాపించిరి. మధ్యాహ్నముగు సరికి పెద్ద పెద్దగుండ్లు సెంటుజ్యూలియను ముట్టడించెను. అంగ్ల సైనికులు అడుగడుగునకును పోరుచు వెనుకకుపోయిరి. మహాకూరులగు 2-8 వందల మందిమాత్రము చాలరాత్రియగు వరకునుగాడ సెంటు జ్యూలియనునుండి కదలకుండపోరి. ఆరాత్రియే 700 గజములదూరమున వెనుకభాగమున మరి మావైన్య పంక్తి నేర్పరిచితిమి.

కాల్యవరీపోరు.

కాల్యవరీ జర్మనులు బోయిసింగివద్ద ప్రోసికొనవచ్చి కాల్యవ దాటి హెట్టాను. వైయినువైయిటు లిబురనులను బలముగ కాపాడిరి. యుద్ధము తీవ్రముగ సాగెను. 25 వ తేదీ

యదయమున మేము సెంటుబ్యూరియను తీరముగ ముట్టడించి కొంత ముందునకు పోగలిగితిమిగాని గ్రామమునకు వెదుట శత్రువులదగ్గరికి. మధ్యాహ్నము జర్మనులు బాంబులను విశేషముగ గురిపించిరి. విషవాయువును ప్రయోగించిరి. బ్రూడినెండి వద్ద ముమ్మస తీరముగదలపడిరి. కాని మేము వారిలో చూచుండిరి మాత్రముచేసి తలమిచేసితిమి. మేము 45 మందిని ఖయిదీనుగా బట్టుకొంటిమి. రాత్రియగునకి సీతీ యధాప్రకారముగనే యుండెను.

మిత్రమిండలి ముందునకు బోవుట.

లండన్ మే 1.—పారిసునుండి యిట్లు తెలియుచున్నది. ఇరెనున బుత్తరమునందు క్వి కిలోమీటరు మొదలు కిలోమీటరు దూరము నేనాముఖమునందును మనసేనాముఖమునందలి స్థితిగతులు మార్పుకొందలెదు. ఇరెను సమాపమునందు ఫిరంగియధములు నిరంతరము జరుగుచుండెను. ఇంతకు దప్ప మనవారి తరకార్యముల నేమియు నడుపలేదు.

ఫిరంగుల చురుకుదనము.

ఫీజుహుస్ సర్ బాక్ ఫ్రెంచివారు వ్రాయుచున్నారు. కడదిన రెండుదినములందు మనసేనాముఖమునందలి స్థితిగతులు మార్పుకొందలెదు. ఇరెను సమాపమునందు ఫిరంగియధములు నిరంతరము జరుగుచుండెను. ఇంతకు దప్ప మనవారి తరకార్యముల నేమియు నడుపలేదు.

ఫ్రెంచివారు ముందునకు బోవుట.

మనకు వెలుపలిభాగమున నున్న ఫ్రెంచివారు మన ఫిరంగులు సాహాయ్యముకాగా శత్రువులవైబడి ప్రతీకారము గావించి కొంతకరకు ముందునకు బోయిరి.

జర్మనీవిమానము పట్టుబడుట.

ఒక జర్మనీవారి విమానముమీద మనఫిరంగులు ప్రయోగింపబడుటయేగాక మనవైమానికులును దాకిరి. ఈవిమానము మనశిరములందు దిగెను.

చురుకుల ప్రయోగము.

ఫిరంగిసమీపమునందు ప్లాటెకు వాయువ్యము నందు ముందుగదలను జరుగదముగ ప్రయోగించితిమి.

వ్యాగ్నిను ప్రకటన

లండన్ మే 2.—అప్పీరియా చక్రవర్తి జిబుటీకు వెళ్లి “పాలిసేసియా” అనుస్థిమకును చూచిరి.

లండన్ మే 2.—నిన్న సాయంకాలము ప్రకటించినది:—నేడుయదయము యొక్క కరకు జరుగలేదు. ఆగ్నేయలో బగాటెల్ వద్ద జర్మను సేన మనసేనవై రెండుమార్లు పడినది. రెండుమార్లు మన సేన వారిని వెనుకకు కొట్టినది. బాయిస్ లా పీటరు లో ఫ్రెంచివారు కొన్నికందకములను 130 మంది ఖయిదీనులను, ఒకఫిరంగిని పట్టుకొనిరి. ఫ్రెంచివారు తమ స్థానములను నిలుపుకొనియున్నారు. ఒక ఫ్రెంచివిమానము సామ్యరీమీదకు పోయెను. జర్మనీవారు ఫిరంగిలోకొట్టిరి. గుండుముక్క ఒక్కటి కిరసనాయలు ట్రాంపుకు గుచ్చుకొనినది. విమానము నిండ ఎక్కడచూచినను గుండుదెబ్బల రంధ్రములే. ఇన్నిదెబ్బలు తినకూడ విమానము ఫ్రెంచిసేనలన్నచోటికి వచ్చినది. వైమానికులకు దెబ్బలులేనలెదు.

రుమ్మా

శత్రువులను వెనుకకుగొట్టుట.

లండన్ మే 1.—పెట్రోగ్రాడు. నీమెకుకు పడమటను శత్రు వైద్యులు సందలి పురోభాగరక్షకులను సేనాముఖమునందంతట నొత్తిడి చేసితిమి. ఆసోనిన్స్ కొట సమాపమున శత్రువులవై బడినపు దెబ్బకనప్తమును గలిగించి వెనుకకుగొట్టితిమి. వాక్కుత్తరమున అమ్యులెయొక్క రావలియొద్దను 28 తేదీయంతయు శత్రువులు వైబడుచునే యున్నారని వెనుకకుగొట్టితిమి. ఒకవో వారు తమపూర్వ స్థానమున చేరిరి. కార్పెతియాపర్వతములలో పోలిస్ సమీపమునను ఉజుక్కు కనయంగు వాస్తీయావారు వైబడిరి. కాని యెక్కువ వప్తముగలిగించి వెనుకకు గొట్టితిమి. ప్రికో వైపున మనము శత్రువులవై బడుచున్నాము. కొన్నికందకములవై బడి రక్షకులను సన్నీలతో బాడిచి మిగిలిన 407 రిని బట్టుకొని వశపరచు కొంటిమి.

గవీయను స్థిమరును ముందుట.

లండన్ మే 1.—ఒకజర్మను సభమెరైన బ్లాస్కోటు దీవులవద్ద బాగును మోసికొనిపోవు “స్కోగోసా” అను రషియన్స్థిమరునై టార్పెడోను వదలి ముంచినది.

రషియా ప్రకటన.

లండన్ మే 1.—నీమెకుకు పడమటను మనసేన నిరాశాటముగ ముందుకు పోవుచున్నది.

సోస్నామీదపడిన శత్రుసేనకు చాలవప్తము కలిగించి వెనుకకు కొట్టివేసితిమి వైస్సా, స్కెవాచులనుగ్గ మనవై బడిన శత్రుసేనలనుకూడ వెనుకకు కొట్టివేసితిమి.

కార్పెతియా కొండలలో పోలెను ప్రాంతములలోను డన్ బాక్ కనుమనందను అస్థియనులు మనసేనవై పడుచున్నారు. మనసేనవారికి చాలవప్తము కలిగించి వెనుకకు కొట్టివేసితిమి.

ప్రికో వైపున కోజెన్ కాకు గోలోవెట్ జుకోకు దక్షిణమున మనసేన రెండుగుట్టలను శత్రువులవద్ద లాగికొనినది. వేయి మందిని వైదీయగ పట్టుకొనినది. కొన్ని ఫిరంగులను కూడ పట్టుకొనినది. మనసేనలు శత్రుసేనలవై పడుచునేయున్నది.

లండన్ మే 3.—జర్మనుసేనలు సావోలీ ప్రాంతములలో కొన్నిస్థలములను ఆక్రమించుకొనినవి. తనివారమునాడు కొద్ది జర్మనుసేనలు వాన్ దగ్గరకువచ్చినవి. తనివారమునాడు జర్మనీవారి టార్పెడోబోటు ఒంటికిగా సింధుకాఖలోనికి వచ్చినది.

టర్క్

డాడైస్ లు ముట్టసి.

నాకాసంఘమువారి ప్రకటన.

లండన్ ఏప్రిల్ 30.—డాడైస్ లులో నిటీవల జరిగిన కార్యములనుగూర్చి నాకాసంఘమువారిట్లు తెలుపుచున్నారు. 25 తేదీన మన నాకాదళముతయము రక్షింపుచుండ సమాద్రపు టాడ్డున ప్రత్యేకముగ నారుప్రదేశములందు మనవైనికు లొడ్డునకు దిగజొచ్చిరి. శత్రువులు వరుసలు వరుసలుగన్న కందకములందుండి తీరముగ నెదిరించినను శత్రుఫిరంగులు ప్రయోగింపబడుచున్న 5 ప్రదేశములందు వైనికు లొడ్డుచేరిరి. ఆరవ ప్రదేశము సెడైల్ చార్ నకు సమీపమునందును. ఇవ్సోట సాయంకాలము వరకు మన వైనికులు ముందునకు బోలేక పోయిరి. శత్రుకందకములకు ముందు 50 గజములవరకు ముంద్ర తీగలదడు యుండెను. మనకాల్బంటులు సాయంకాలమునందు టెక్ అగ్రము వైపునుండి శత్రువులవైబడి ముఖముఖి పోరాటము యొక్క యుద్ధిది తగించిరి. వైనికుల నొడ్డుతేర్చుటకు తగిన యోర్పాటులన్నియు నాకాదళమువారును వైనికోద్యోగియులు సంపూర్ణి లోటులేకుండచేసిరి. మొదటిరోజున మూడు ముఖ్యస్థానములందు బలిమనుగు వైద్యములు చేసినవి. ఆస్ట్రేలియా వైనికులును న్యూజిలాండు వైనికులును వాగ టేవెన్ బుత్తరమునందున్న సారి చార్ వద్ద నున్నారు.

బ్రిటీషుసేన టెక్ అగ్రమునందు, హెలెన్ అగ్రమునందు మార్టోఅభాతమునందు, ఉండెను. ఫ్రెంచిసేన ఎలివకో వద్ద టర్క్ వారివైబడి యుద్ధముచేసికుంతలేవద్దనిలచినది. టర్క్ వారు సాయంకాలమువేళ మిత్రమండలి సేనలవైబడి ఘోరముగ పోరిరి. ఒకచెంప యుద్ధముజరుగుచునే యున్నది. ఒకచెంప మిత్రమండలిసేనలు యుద్ధవాళలనుండి దిగుచు నేయున్నది. 26 వ తారీఖు తెల్ల వారు న ప్పటికి సెడైల్ భార్ గ్రామము ఆచుట్టుపట్టు ప్రదేశము టర్క్ వారి చేతిలోనే ఉన్నది. సెడైల్ భార్ వద్ద ఎటుజూచినను సేల సారంగములు, కందకములు, గుంటలు, ముండ్లుగల ఇతరతీగతో కట్టిన అపవలు గంధగోళముగ ఉండెను. యుద్ధవాళల సాహాయ్యముతో బ్రిటీషు వైనికులు సెడైల్ భార్ వద్దనున్న టర్క్ సేనలవై అగ్నివర్షమును కురిపించిరి. మధ్యాహ్నములో రెండు గంటలకు సెడైల్ భార్ బ్రిటీషువారి వశమైనది. బ్రిటీషు వారు నాలుగు ఫిరంగులను కూడ పట్టుకొనిరి.

మిత్రమండలివారు స్థిరపడుట.

27 వ తారీఖు ఉదయము మిత్రమండలిసేనలు హెలెన్ అగ్రమునందు తమమీదపడి టర్క్ సేనలను వెనుకకు తరిమి, తాము ముందుకుపోయి ఉదయము 8 గంటలగునప్పటికి టెక్ అగ్రమునకు ఉత్తరపువైపున రెండుమైళ్ళదూరమునుండి డెటాల్స్ బ్యాటరీవరకు వ్యాపించియున్న కందకములవరకును ఆక్రమించుకొనినవి. తరువాత మిత్రమండలిసేనలు ఈకందకముల వద్దనుండిముందుకు క్రితిమావరకువెళ్లినవి.

కలూనియల్ సేనలు.

28 వ తారీఖునయుద్ధవాళలనుండి దిగిన ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండు దేశముల సేనలు వినుకువిరామములేకుండ అతి ధైర్యముతో టర్క్ సేనలతో యుద్ధముచేసి మీద పడుచు టర్క్ సేనలను వెనుకకుకొట్టివేసిరి. ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండు

సేనలు మంచిపట్టుదలతోను, ధైర్యముతోను పోరినవి. 27 తారీఖు ఉదయమున టర్క్ వారు సరితెయిర్ వద్దనున్న ఆస్ట్రేలియా సేనలవై ఫిరంగులనుకొట్టి, వారిమీదపడుటకు ఒకసేననుకూడ పంపిరి. అప్పుడు తీరముగ యుద్ధముజరిగినది. టర్క్ వారు ఆస్ట్రేలియా సేనలవై ధైర్యముచేసి అనేకమారులు పడిరి కాని ఆస్ట్రేలియా సేన వారిని అగ్ని సామము వెనుకకు కొట్టివేసినది.

ఫ్రెంచిసేన వైబడుట.

28 వ తారీఖున మౌక్ లేవద్దనున్న ఫ్రెంచిసేనవై టర్క్ వారు నాలుగుసార్లు పడిరి. ఏమియులాభము లేకపోయినది. యుద్ధవాళలు కాల్పుచున్న ఫిరంగులవలన టర్క్ సేనలో 500 మంది సైనికులు పెద్ద సేననుండి విడిపోయిరి. ఈ 500 మందిని ఫ్రెంచివారు వైదీయగ పట్టుకొనిరి.

సేనలను దింపుట.

ఒకచెంప ఫిరంగులతో టర్క్ వారు కాల్పుచుండ గను సముద్రము లోను సేలమీదను, ముందుగులను పెట్టినను, దిగినసేనలు ముందుకురాకుండ ముంద్రతీగల అలవలను కట్టినను, పెద్దగోతులు తవ్వ సేనలను పడవోయి చూచిరను, మిత్రమండలివారు తాము దార్దైజును తీసికొనివచ్చిన సేనల సన్నిధిని సురక్షితముగ దింపిరి.

సేనలను తెచ్చువారు.

27-వతారీఖు మధ్యాహ్నము టర్క్ వారు సేనలను తీసికొని వెళ్లు వారు ఒకటి మైదాన్ వద్ద ఉన్నట్లు తెలిసినది. “క్వీన్స్ యెలిజబెత్తు” ఆటర్క్ నావవై ఫిరంగులను కాల్పినది. మూడవ గుండుకు తగిలి, ఆనావ వెంటనే ముగిసిపోయినది. ఆనావలో సేనలున్నవో? లేవో? తెలియదు.

మరణవాద్ర

లండన్ ఏప్రిల్ 30.—నుల్లాను యూరదుగారి కుమారులగు నవాబ్ సెలిష్మేనుగారు కాన్ స్టాంటు నోపిలు నగరమునందు చనిపోయిరి. టర్క్ లో డిసేంబ్రులేజేమను పార్టీని సాపించిన వారిలో వీరొకరు

బిక్ సిరు ఒంతులసేన.

లండన్ మే 1.—వార్తాప్రకటన సంఘమువారు యీ క్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:—నూయెజుకాలవను కాపలా చేయుచున్న బిక్ సిరు ఒంతులపటాలమునకు నూయెజు కాలవకు 12 మైళ్ళ దూరమునందు టర్క్ సేన అగపడినది. టర్క్ వారు కొన్ని కుసాకులనుకొట్టి వెల్లిపోయిరి. తరువాడు వెనుకకు వెల్లిపోవుచున్న టర్క్ సేనను కప్తముల పాలుచేసి కొంతమంది టర్క్ వైనికులను ఖయిదీయగ పట్టుకొనిరి.

న్యూజిలాండు

న్యూజిలాండులో

సమరోధానము.

లండన్ మే 1.—న్యూజిలాండు దేశపు ముఖ్యమంత్రి యగు మన్నేగారు ఒక సభలో ఈ క్రింది విషయములను చెప్పిరి:—కొద్ది రోజులలో న్యూజిలాండు 25 వేల సేనలు యుద్ధధూమికి పంపగలదు. ఇంకొక 25 వేలు కావలెనన్నను కొడువలెదు.

యుద్ధ సామగ్రి.

యుద్ధ సామగ్రిని తయారు చేయుటకు న్యూజిలాండు యంత్రముల విషయమై చక్కగా తెలిసిన పనివాండ్రనుపంపుటకు సిద్ధముగ నున్నదని ఇంగ్లండుకు తెలిపితిమి. ఇంగ్లీషు దొరకము వారు ఇందుకు అంగీకరింతురని నమ్ముచున్నాను.

ఆఫ్రికా

ఆఫ్రికాలో యుద్ధము.

లండన్ మే 2.—బ్రిటీషు సేన జర్మను ఆఫ్రికాలోని విండుచాక్ పట్టణముమీదికి వెళ్లుచు గోదెవుకు ఉత్తమున వెనుకకు పోవుచున్న జర్మను సేన రైలు ఎక్కుచుండగా వారివై పడిరి. అక్కడ జర్మనులకు బ్రిటీషువారికి యుద్ధము జరిగినది. ఈ యుద్ధమునందు బ్రిటీషు పటాలము వద్ద ఉన్న జర్మనుఖయిదీను 70 మంది జర్మనీవారు లాగి కొనిరి. కొంతసేపటికి బ్రిటీషువారి పెద్దసేన వచ్చి జర్మనులను వద్దనుండితీసి ఆఖయిదీను లాగికొనిజర్మనులను 20మైళ్ళవరకు తరిమినది. రెండు ఫిరంగులను, 20 మంది సైనికులను, ఒక రైలును అనేకగజ్జములను పట్టుకొన్నది. శత్రుసేనకు కలిగిన నష్టము తెలియదు. బ్రిటీషుసేనలో 23 మినిపోయిరి. 55 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి.

బొంబాయి

రైలువే ప్రమాదపు కేసు

బొంబాయి ఏప్రిల్ 30:—ఫిబ్రవరి 28 వ తారీఖున జి.వి.సి.రైలు అమర్చుచుండలి కొండకనుమలలో కాసరా వద్ద రైలుపడిపోయి ఒక యూరోపియను గార్డు చనిపోయెను. కొంతమంది అంధుల గార్డులకు దెబ్బలుతిగిలినవి. అంతట ఇంజను నడిపిన హాంస్, హామిల్ ఆరు వారముల వరకు మోపిరి. భావారు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి ముద్రాయిలమీద నేరమును ఆశోపించుకొని కేసును కొట్టివేసిరి.

కచాచీ గోధుమ కమిషనరు

కచాచీ, మే 3:— కమిషనరు గుచ్చే గారును, అసిస్టెంట్ కమిషనరు వాట్యుగారును, కచాచీవేరి. ఈ ప్రదేశమునే వారు తమ కుటుంబముగ నిర్ణయించుకొనెదరు.

కలకత్తా

కలకత్తా రేవుకమిషనరు.

కలకత్తా ఏప్రిల్ 30:— మూలభనములోనుండి ఖర్చు వెట్టిచేయుచుపడుటగాను 65 లక్షలరూపాయలు అప్పుచేయును. రాబడిలో తగ్గిన 22 లక్షల రూపాయలను, యుద్ధమువలన కొత్తగాజేసిన పన్నువలనవచ్చు 30 లక్షలనుండి పూర్తిచేయును. పోగా 8 లక్షలు మిగిలి యుండును. అది కమిషనరుగ్గవకటించిరి.

ఒకవందతిలో నిజము లేకపోవుట.

కలకత్తా మే 1:—హాఫీజుఖాన్ అను చోట యుద్ధములో గాయముల తినిన హైందవసేనా నాయకులలో నెవరయిన లేరుకొనలేదని పుట్టిన వందతిలో నిజములేదని, ఇంగ్లీషుమేజర్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. గాయములు తినినవారు మృతి నొందలేదు. యుద్ధములో మృతిచెందవారందరు సేనావరు ఛీపు కమిషనరుగారి సమక్షమునను ఇతర పైనికోర్కీలగుల యెదుటను మహాభాదర్ శ్రీకాంతములో పూడ్చివెట్టబడిరి.

పెద్ద బందిపోటు.

కలకత్తా మే 1:— శుక్రవారము నాటిరాత్రి సుమారు 24 మంది బంగారీయాకానలు యూరోపియనులవలె మారు వేషములనుధరించి నడియాజిల్లాలోని భార ప్రసూర్ గ్రామము నందలి ఒకబంగారీ భూస్వామి ఇంట్లోకొరబడిరి. ఇంటిలోని వారు బందిపోటుదొంగలను పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని దొంగలు చాలా వ్యర్థముగా పిచ్చయి వెట్టిరి. అంతట ఇంటిలోని వారెముడయిలేకపోయిరి. దొంగలు ఇను పట్రెయిన్ పగలగొట్టి, దెబ్బలుగని, సొమ్ముగని 7000 రూపాయలకు దోచుకొనిపోయిరి. దొంగలు పారిపోవుచుండగా గ్రామస్థులు గుంపుగావచ్చి పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. దొంగలువారిని వెదకకు తలెత్తినది. దొంగలు ఆ గ్రామమునుద్రవ్వని తెల్లగ్రామస్థులగుల తగగొట్టి పోయిరి. ఇంతవరకు ఎవ్వరిని ఆరెట్టుచేయలేదు.

అరుమానముమీద అరెస్టుకాబడుట.

కలకత్తా, మే 3:— ఇజిజుల కొన్ని రాజకీయ వ్యవహారముల బంబంధమున పేర్కొనబడిన బాలచంద్ అనువాడు కొన్నికేసులందు మరల కలకత్తాలో అరెస్టుకాబడి, మిథున పురికి తీసికొనిపోబడినది. ఇప్పుడు వారు మిథునపురిజైలును నున్నాడు. అచ్చట వానిమీద నొక యశ్చయోగము జరుగుచున్నది.

రైల్వే నాకర్లుదోషిదొంగలగుట

కలకత్తా, మే 3:— ఈస్టర్న్ బెంగాల్ స్టేటు రైల్వే కంపెనీలో కొలువును బహుటిజిల్లావారు నలుగురు కొత్త కల్లీలో జరిగిన దోషిదొంగతనములో సంబంధము గలిగి యున్నారని అనుమానముతో వారు అరెస్టుకాబడిరి. వారి నరెట్టుచేయుటకు పూర్వము నియాజిల్లామేజర్ గారు రైల్వే నాకర్లగులను కోర్కె వేయుచున్నది. ఆయింట్లో దొంగసామానులకొన్ని దొరకబడిరి.

పోలీసువాడును ప్రజలును.

కలకత్తా, మే 3:— కేసులలో పోలీసు సంస్కరణములనుగురించిన చార్జ్ షీటులనుచదిలి పరిశోధనచేయుటకై బెంగాలు గవర్నరుగారి ప్రెయిజేటుపెక్రీటెరి

యగు గోల్లి గారు నేమింపబడిరి. ఈ నెల మూడవవార మప్పటికి వారు కలకత్తానుండి డాల్లిలింగునకు రానున్నారు. అచ్చట పోలీసువారికిగల యిబ్బందులను విచారించుటయు, ఏతద్విషయమున అధికారసభ్యులతో మాటలాడుటయు వారియందైతములు. మొదట ఇంగ్లండులోను, అనంతర మిండియాలోను, అందునను ముఖ్యము గ బెంగాలులోను పోలీసు యిలాకా విషయములను వారిపురుగునించుచున్నారు. ప్రజలమేలు నైపోలీసు యిలాకా నభివృద్ధిచేయుటయే గవర్నరుగారి యుద్దేశముని చెప్పబడుచున్నది. కాని, ప్రజలలో కాసంబద్ధులగునారు పోలీసువారు తమ రక్షకులని గ్రహించనిచే యాసందర్భము పాపగజాలదని వారు (గవర్నరుగారు) తలచుచున్నారు. పోలీసువారికిని, కాసంబద్ధులగువారికిని మధ్య కేదో స్పర్ధగలదని గవర్నరుగారి తెలుగగలిగిరి. అట్టి లోపమును వారిందు నపాదుము కనుగొనుటకు వారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

“బంగాళీ” ఆసుపత్రి ఓడ.

కలకత్తా మే 3:— బంగాళా రాజధాని వారు “బంగాళీ” ఆసుపత్రి ఓడను మెసపటోమియాకు పంపుచున్నారు. ఈ వార కొద్దిరోజులలో బయలుదేరిపోయి ట్రెగిన్, యుఫర్ టౌన్, మాలెల్ ఆ రబ్ నదులలో ౬ నెలలు పర్యాయము చేసి యుద్ధములో దెబ్బలు తిన్న వైని కల ను తీసికొని వచ్చును. దెబ్బలుతిన్న వైనికల నిమిత్తము బియ్యము, పప్పు, పచ్చదములు, ధోవతులు, కావలెను. కాబట్టి కెద్దకెద్ద వస్త్రములనీని సాహాయ్యము చేయవలెనని కోరుచున్నాము. అని బెంగాలు ఆంబ్యులెన్సుకోరు నైట్ కటర్ సర్వాధికారి గారు ప్రకటించిరి.

అలహాబాదు

గోధుముల ధర.

అలహాబాదు మే 2:— మిరతులో శుక్రవారము నాడు గోధుములు రూపాయికి 10 సేర్ల ఇచ్చినారు.

సిమ్లా.

వైస్రాయిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్తలు. సింలా, ఏప్రిల్ 30:—ఏప్రిల్ 29-వ తేదిని స్టేటుపెక్రీటెరిగారియొద్దనుండి వైస్రాయిగారికికొంది తలెత్తివార్తవచ్చినది.

గల్లిపాలిలో మిత్రమండలివారి విజయము.

శత్రువు లెడతెగక అడ్డగించుచున్న మనవైనికులు గల్లిపాలిద్వీపకల్పములో ఎస్కే-హిస్సార్లిక్కున కీకాన్యమాల నుండి దాని కెదుటవైపుననున్న నదియొక్క ముఖద్వారము వలకు తమ స్థానమును బలపరచుకొని నిలకడగ నుండుటయే గాక, సారీబాయిర్ చెంత శత్రువులప్రయత్నములన్నీటి భంగపరచి క్రమక్రమముగ ముందుకు వెళ్లుచున్నారు. కాబట్టి మనవారి ద్వీపకల్పము నందు మోర్టార్ బేరెతలందు, ప్రదేశమునుమాత్రమే గాక, సారీబాయిర్ మున్నగుప్రదేశములనుగూడ డార్డ్లన్నరుక మనస్వాధీనము చేసికొని, యా కోటలోని వారిని వెదకటివైపునుండి బెడరించుచున్నారు.

జర్మనీవారి రాటంకపరచబడుట

ఈవైసున వత్తరమున జర్మనులు ప్రెంచిసేనలమీద పడుటకు చేసిన ప్రయత్నములు సంపూర్ణముగ నాటంకపరచబడినది. ఈసర్వదేశిక పడమటియొద్దను స్టీక్ ప్రోట్ చెంతగల ఒకచిన్నవంతెన చెంతకప్పు తక్కిన ప్రదేశము దెచ్చటను శత్రువులులేరు. ఈసర్వదేశిక వత్తరమున మనవారు ప్రెంచివారును జర్మనులుమీద పడుటకు పోగా, వీరి నడ్డపెట్టుటకు ప్రయత్నించుటలో జర్మనులు ఊహించుకొనుచున్న వామువుక, ఫిరంగిగుడ్డల ఉపయోగించిరి. మనసేనలండిచోట ముందుభాగమందలి కుదకములలోనుండివారు వాయువుల ఫలముగ నాప్రదేశమును వదలవలసినవచ్చెను. వలెయు నావాయువులను నశింపజేసిరి.

హాల్డే గారి ఓటారు.

రాజుశి బొగ్గుగనులలోన గనులు ప్రేలునపుడు సంభవించు మరణములకు గల కారణములను ఆధారసహితముగ నిరవదిన డాక్టరుహాల్డేగారిని జర్మనులు అపయోగించు గుండ్లలోని వాయువులస్వభావమును పరిశీలించుటకు నియోగించిరి. జర్మను గుండ్లలో చర్మమును కమిలిపోవుచున్నవొకటి యుపయోగించబడుచున్నదని డాక్టరు హాల్డేగారు నిరూపింపిరి.

చాంపే. చాంపేలో హా సేబాన ప్రదేశమున జెర్మనులు 800 గజముల కందకములను వశపరచుకొనిరిగాని, ప్రెంచివారు

అందులో సగమువలకు లెన్ ఎవర్డెన్ యొద్ద స్వాధీనముచేసికొనిరి. ఆల్సేసుమీద జర్మనులు గుండ్లు పడవేయుచున్నారు. ఏడ్రెయాటిక్ సముద్రములో ఫ్రెంచిక్రూస రొకటి టూన్సిడితో ముంచివేయబడినది.

ఇండియనునకు విక్టోరియా క్రాను బహుమానము.

29 వ గార్ వాల్ రైఫిజుతోచేరిన రైఫిల్మెంట్ గో బార్ సింగునీగికి విక్టోరియా క్రాస్ గౌరవవిహ్ను మొగంబడినది. ఈతడు నూ నేషనల్ యుద్ధమున అతివైర్యముతో పోరాడి చచ్చెను.

సిమ్లా మే 1:—ఇన్వెనుచుట్టు ఘోర యుద్ధము జరుగుచున్నది. కాని స్థితిగతులలో మాత్రమే కలగలేదు. లా ఇపా ర్డెసుమీద పడిన జర్మనులను ప్రెంచివారు వెనుకకు కొట్టిరి. ఆల్ కాను నుండి విశేషము లేమీ తెలియలేదు.

జపిన్ నాశనుగుట.

డన్ కిర్క్రూమిడికి వచ్చి బాంబులు వేసిన జపిన్ మీద మనవారు ఫిరంగిగుండ్ల వర్షమును కరిపించిరి. ఈ జపిన్ తిరిగి కెల్లనప్పటికి నాశన మైనది.

పోల్లాండులో యుద్ధము.

సిమ్లా మే 1:—ఇండియా నైట్ కటర్ పంపినవార్తలు జర్మనీవారు పోల్లాండులోను నీ మేవనదీ ప్రాంతములలోను తిరిగి తీగ్రముగ యుద్ధముచేయుచున్నారని, రషియను అధికారులు ప్రకటించిరి. ముందునకును జ్యూను సేన రొసిసిరిదాటి దులిస్సానదివద్దనున్న రషియను సేనను సమీపించింది. జెంసీ లువర్దకూడ చిన్న యుద్ధము జరిగినది. కార్యాత్మకులలోను స్త్రీలొద్దకు ఆస్త్రీయనుజర్మనుసానములమీదపడుచున్నారు.

సిమ్లా మే 1:—ఏప్రిల్ 30 తారీఖున ఇండియా నైట్ కటర్ పంపినవార్తలు:—గల్లిపాలిద్వీపమీద ఆస్ట్రేలియా, న్యూ జీలాండు సేనలతో కూడుకొనియున్న బ్రిటీషు సేనలు కోటలను సమీపించుటకు ముందుముందుకు వెళ్లుచున్నవి. ప్రెంచి సేనలు ఆసియావైపున దేశమును స్వాధీనపరచుకొనుచు ముందుకు వెళ్లుచున్నవి. చాలమందిని టర్కివారిని ఖైదీలుగ పట్టుకొనిరి.

రషియనుల విజయము.

జరిషియాకు ఉత్తరమున అబార్ బెజాన్ పరగణాలో నున్న కొటూరునుండి రషియనులు టర్కి సేనలను తరిమివేసిరి.

కోడు టిల్లిగ్రాములఫీజు.

సిమ్లా మే 1:— ఉపయోగించుకొనుటకు ఉత్తర వైకోడులలో మాటలతో హిందూదేశములో ఒకభాగమునుండి మరియొకభాగమునకు టిల్లిగ్రాములను పంపుటకు ఇదివరకు 8 అణాల రిజిస్ట్రేషనుఫీజును పుచ్చుకొనుచుండిరి. 1915 సం. మే 3 వ తారీఖునుండి యీఫీజును రద్దుచేయబడినదని దొరతనము వారు ప్రకటించిరి.

వ్యాధిగ్రస్తు ప్రకటన

లండన్ మే 3:—నిన్నసాయంకాలము ప్రకటించినది :— ఇన్వెనుకు ఉత్తరమున జర్మనీవారు కుడివైపున ఉన్న మన సేనవై పడవలెననిచూచిరి. మనసేనవారి ముందుకు రాయ్యు లేదు. బ్రిటీషు సేనలున్నచోట విశేషములేమీ జరుగలేదు. ఛార్ నెన్ కు దక్షిణమున ఉన్న మేన్ కోర్టర్ వద్ద 80 మంది జర్మను సేనకులు కత్తులను, కరారులను బల్లెములను పట్టుకొని మన సేనవై పడిరి. వారిలో చాలమందిని మనవారు చంపిరి. కొంతమందిని పట్టుకొనిరి. ఎయును, సాంపెను ప్రాంతములలో జర్మనీవారు వివపుగాలిరి ముందుబాంబులను, ఇంక ఆసేగ రకములగు సానుపవార్థములను ఉపయోగించిరి. కాని దీనిలో లాభముకలగలేదు. బాయిన్ లాపిటరులో మీ ది మీ ది కి రచ్చుచున్న జర్మనులను మనసేన వెంటనే ఆపినది. నిన్న మనము సంపాదించిన సేలను నిలుపుకొన్నాము. మెట్ జావద్ద దక్షిణముగానున్న జర్మనుకుందకములవై మనసేన ఫిరంగులను కాల్చినది. మెట్ జాకోటలలోను, బారకాచులలోను రైలుస్టేషను లోను మంటలు ఆగపడినవి.

న్యూజీలాండు, ఆస్ట్రేలియాలను పొగడుట.

లండన్ మే 2:—న్యూజీలాండు, ఆస్ట్రేలియా సేనలు డార్డెనల్స్ లో శత్రువులను ఎరించి దిగిందుకు మెచ్చుకొనుచు చచ్చిపోగా ఆస్ట్రేలియాగవర్నరు జెనరల్ మన్రో ఫట్టెనగారికిని న్యూజీలాండు గవర్నరు జెనరల్ లిథర్బులు ప్రభువుగారికిని టిల్లిగ్రాములను పంపిరి. బ్రిటీషు వారి పొగడ్డును పొండుట గొప్పగౌరవమని మన్రో ఫెర్గూసన్ గారు తిరిగి టిల్లిగ్రామును పంపిరి. బ్రిటీషు యుద్ధనావలతో కలసి, ఈదేశపు సేనల పోరాడుచున్నందునదేశ ప్రజలు చాల సంతోషించుచున్నారని లిథర్బులు ప్రభువుగారు జవాబును పంపిరి.

రష్యను అధికారుల ప్రకటన.

పీటర్ గ్రాడు మే 3:—నీ మెనుకు పడమటి భాగము నందు పోరు జలుగుచున్నది. జెన్ కోలిన్ ప్రాంతమునందు ఆస్ట్రీయనుల విజృంభణ మామబడినది. ఆస్ట్రీయా. జర్మనుల ముట్టడి కార్యక్రమములలో నెదిరింప బడినది.

రిక పేజీ తరువాయి.

భాగమునందొక నాడు కష్టపాతమును అడిగినాడు. ఈసం గతిని గురించి బంగళీ బంగారముచేయవలెనని నేను చెప్పి నాను. ఈమాన ప్రాంతమునే ప్రతీక్షించు, నివాసులు భావ, కట్టు కొనబడిరి. ఒకమహా గుర్రుని చూచుటకు పరమాంగు కష్ట పాతువలె నాడు. ఇతడు మింగళి అయియుండునని నేననుకొంటిని. ఇతడు ఆమెకావలెనవచ్చినాడు. ఒకబంగళీబాబు సహాయము చేయుచు నదిచెప్పినట్లు మింగళి తెలియజేసినాడు. ఆతడు బాంబులుచేయగలడు బాంబులను ఎట్లు తయారుచేయవలెనని చెప్పుచు ననినాడు. మేము అమృతసముల్లో నుండగా ఒకనాడు మోలాసింగును దాక్తురు వారదత్తునింగుమపుల్ల చూచితిమి. నారంగసింగుమపుల్ల కిది దగ్గరగనన్నది. దీనిసంబంధ మానాంతమున, గురుబ్రాహ్మణ ఒకసభ జరిగినది. మేము బంగళీలలో విప్లవపక్షమువారిలో చేరుటకు ఈ సభలో నిశ్చయించుకొంటిమి. సిపాయిలకు విప్లవమును బోధించుటకును, ఆయుధములను సంపాదించుటకును తిరిగి నిర్ణయించబడినది. బాంబులనుచేయు శాస్త్రములను దనకు తెలియుననియు, వీనితో బాంబులను చేసేమాచెదననియు, దాక్తురుమౌత్రాసింగు చెప్పినాడు. సానుంకలము దాక్తురు సిరాపోయె ఇతడిగిన్నె నొకదానిని తీసికొనివచ్చెను. (కోట్టలో నొకటి మా పించబడినది. దానిని, సాక్షిగుర్తుపట్టెను). దీనిలో బాంబులు చేయుటకు పనికివచ్చు సదాక్షులున్నవి. పట్టణమునకు దూరములోకిఁబడివిదానైవారం తెనవిదానబాంబు ప్రేలనోలేదోచూడబడినది. బాంబుసరిగానేలేవలెనది. ఇది ప్రేలి బ్రహ్మాండమైనదని బయలుదేరినది. ఇట్టి పదార్థము కనుకొనవలసినదని దాక్తురుతో చెప్పితిమి. నేను ఒకదినమున రంజకుసింగు మపుల్లవలె నాను. ఇక్కడ ఒక కట్టధరిణి కనుపించినది. దీనిపట్టి బాంబుడిప్పులుగ పనికివచ్చునని నాకుతోచినది. దానిమీద ఇట్టివి, అయిదుమణుగుల బాంబుడిప్పులకు లాహోరులోని ఇరవయలను చేయు కంచెనొకటికొద్దగుఇచ్చితిమి. వీనిని నానచేసేయియ్యలేదు. రంగారాముకు అనుమానము కలిగినది. అందుచేత నిట్లు చేసినట్లు చెప్పినాడు. బయ్యా ఇచ్చిన, అయిదురూపాయలను తిరిగిచ్చివేయబడినది. సామ్యుఇచ్చినట్లురసీదను కంచెనొకటికొనిరి. (ఈసీదు కోట్టకు తీసికొనిరావలెనని సాక్షిగుర్తించెను.) మేమువూరబంది పోట్లనువేయుటకు, ప్రారంభించితిమి. మేముచేసినబాంబులను ప్రయోగించుటకారంభించితిమి. కాని, రెండుసారులు మేము అనుకొనినట్లుజరుగలేదు. కేవలమింగు మానకుమింగు అనువారు ఇందునిమిత్తము వేయిరూపాయలనిచ్చిరి. వీరద్దరు ఆమెకావలెనవచ్చిరి. జనవరు 18, 14 వ తేదీని, నేను తిరిగి, అమృతసముల్లోతిరిగి. మింగళియు, మొదటి బంగళీబాబును ఒక బంగళీని తీసికొని వచ్చుటకు కాశీవలెరి. వీరు తీసికొని వచ్చుటకు వెళ్ళి బంగళీబాబు వచ్చినట్లు ముఖసింగు చెప్పినాడు. ముఖసింగు ఒక ఇంటిని అద్దెకు తీసికొనెను. ఆబంగళీకి ఈఇల్లు బసంతయ్యులదనినది. ఈబంగళీతనపేరు శతీంద్ర చంద్రుడని చెప్పెను. (ఇతడు రాసవిహారి బోసు అయియుండు నని ఫిర్యాదు చేయుచు) లాహోరులో నొక యిల్లుకు, అమృతసముల్లో నొకదానిని అద్దెకు పుచ్చుకొనవలయునని ఇతడు చెప్పినాడు. జనవరి 15-వ తేదీని రామకేశవి, నేను లాహోరు వెళ్ళితిమి. మోలీ బ్రాహ్మణమునకు అతలెల మహాతెలురాయి ఇల్లు అద్దెకు తీసికొనబడినది. గతమునందొక మరయొక ఇంటినికూడ నద్దెకు పుచ్చుకొంటిమి. అద్దె ఇచ్చిన రసీదులును, అగ్రిమెంటు వ్రాసిన దస్తావేజును, సాక్షిగుర్తించెను. ఒకానొక సమయమున నేను లాహోరులోనుంటిని. ఇండ్లను అద్దెకుపుచ్చుకొను సంకల్పములోనే నక్కడనుంటిని. అప్పుడు నేను, రామకేశవి, మహాతానందు కోయగిఇట్లో ఒకరాత్రిఉంటిమి. అదిరికి రామకేశవినుకు పరిచయమున్నది. నాకు అతనికి యుగమెరుక మాత్రమే యున్నది. అతడు ఉపన్యాసములిచ్చినాడు. పద్దెములను నిడుచునాడు. అతనిసింగు మహాతానందుతోపాడికొని డిల్లీచేయునాడు. పటాను, మహాద్రావకము కావలసినవచ్చినది. అందుచే నేను లాహోరువెళ్ళితిని. భారతాను అను మొదటిల విద్యార్థిద్వారా వీనిని సంపాదించితిని. ఒకపోను పటానును, రెండుసిపాయిల బహద్రావకమును, అతనికి తీసికొనివచ్చి ఇచ్చినాడు. వీనికొరకు మూడురూపాయలను ఇచ్చితిని. (మహాద్రావకపునీ సాగుర్తించబడినది.) తరువాతాను పుట్టింగలది కట్టు నేను భారతానందో చెప్పినాను. పటానును, ద్రావకమును, అమృతసముల్లో తీసికొని పోతిచ్చి.

బాబా అతలుకుగర్వమును ఇట్లో నాయకులందరు చేసిరి. మద్రాసు లాహోరు వెళ్ళినట్లును ముగింక పటానును, గంధకప్పుని తెచ్చునని శతీంద్రచంద్రుడు చెప్పినాడు. నావును మండలమును మరయొకరును, నాలుగు రివాల్వులను, కొన్ని తోటలను తీసికొనివచ్చినట్లు మేముఅనుకూలముగా నతిశుభు చెప్పినాము. రివాల్వులను ఒకబంగళీ వెళ్ళి గడలలచూడబోమంద బడినది. తరువాత శతీంద్రుని లాహోరువచ్చెను. కిదరునాను నేనులు వద్దకు వెళ్ళి తిరుగబాటును కలుగుచేయు ఉద్దేశమును చెప్పెను. ఒకతేనుగా పడి తాను కొట్టుకొనుచున్నట్లును, ఒకరే రివాల్వును ఇయ్యగలననియు చెప్పెను. ఒక తుపాకిని కూడ నిచ్చెదనగా తుపాకులు అకసరములేదని శతీంద్రుడు చెప్పినాడు. జనవరి 22వతేదీని తిరిగి శతీంద్రుడు, కిదరు నాను మాది, అతనివద్దనుండి ఒకరివాల్వులను పుచ్చుకొనినాడు. రివాల్వులను వేసలైన పూయబడి తోలుకరలో నుండెను. తోటలులేదని అతడుచెప్పినాడు. దానిమీద నేను తీసికొని రమ్మనిచ్చెతిని. ఇందు నిమిత్తమై 41 రూపాయల నిచ్చితిని. అమృతసముల్లో నొకముఖ్యమైనసభజరిగినది. దబ్బునియ్యమై ఏమి ఆలోచించుదురని శతీంద్రుడు తిరిగి ప్రశ్నించినాడు. నాధనసింగు భవసాహాయ్యముచేయునని చెప్పినాడు. అతడు రెండు వందల నియ్యగలదని నేను చెప్పినాను. బుదిపోటువేసి సామ్యు తెచ్చెదనని కర్తార సింగు చెప్పినాడు. ఉపన్యాసములవలన కాదు. గ్రంథములను అమృతేసి పంచి వెట్టినగాని సిపాయిలు తిరుగకు. అందుకు ముద్రాపత్రము కాల యకసరమున, శతీంద్రుడు చెప్పినాడు. లాహోరులో దీని ప్రధానకార్యాలయము ఉండవలయుననికూడ తెలియజేసెను. తాను లాహోరుకు స్వయముగ వచ్చి బాంబులను చేయదనని ఇతడుచెప్పెను. బుదిపోటువేసి సామ్యునుతీసికొని పోవలచి నామనియు, ఈసామ్యు దేశకార్యములకు వినియోగింపబడు ననియు, సామ్యున ఇయ్యగల పుడే కొట్టిలాగి కొని పోవలసినదియు ఇంటియ జమాను నకు తెలియజేయవలసినదని, కచ్చిటివారు కర్తరసింగునుకోరి. జగతురాము, తన ఆస్తిరితకావెట్టి సామ్యుఇచ్చెదననిచెప్పినాడు. నేనువిశ్వాభయ దానుఇట్లోఒకరాత్రిఉంటిని. కొన్ని బాంబులనుతయారుచేయవలసినదని, వారదేరామునికోరితిమి. ఇతడు బజారుకువెళ్ళి సిరాగిన్నెలను పట్టుకొనివచ్చెను. ఇతడు 6, 7, బాంబులనుచేసెను. బలవంతసింగు జగతురాము, రామకేశవి కర్తరసింగు, హరి నామసింగు, సజ్జనుసింగు, ఈయింటిని వదలివెట్టివెళ్ళిరి లూథి యానావైపుకు వెళ్ళుచున్నట్లు కర్తరసింగు చెప్పినాడు. బాంబులను అతడు తీసికొనివెళ్ళెను. బుదిపోట్లను చేయుటలో సహాయముచేయుటకు కొంతమందిని సంపాదించునని చెప్పెను. నేనుఉదయమున, సంత గులాబుసింగు ఇంటికి వెళ్ళితిని. నాధనుసింగు, మద్రాసింగు, మూలోసింగు, హరి నామసింగు, హరిదరాము అక్కడ కనుపడిరి. అయిదారు రోజులవరకు అతడు ఆయిట్లోనుండెను. జనవరి 27 28వ తేదీలను కర్తరసింగు, అమృతసమునకు తిరిగివచ్చినాడు. బంగారుగాజులు, కంతమాలమున్నగు బంగారు వస్తువులను ఇతడు తెచ్చినాడు. తరువాత మొదటిగలను మరొకడు తీసికొని వచ్చుననికూడ తెలియజేసెను. బుదిపోటువేసి వీనిని తీసికొని వచ్చినట్లు చెప్పినాడు. కంతమాలకును పట్టెవకును ఉన్నధారములను ఉడతీసి, తగులవెట్టిరి. ఈవస్తువులు మూలోసింగుకు ఇయ్యగానతడు కనిపించిన నూడుకడ్డెలనుతీసి కొనివచ్చి శతీంద్రునిచేతికిచ్చెను. అతడు దీనిని బజారుకుతీసి కొనివెళ్ళి, నన్ను అమృతసముల్లో కొరినాడు. ఈకడ్డెలో రెండువెడ్లవి ఒకటి అడ్డవెడ్లమున్నది. (సాక్షికచ్చిన రెండు కడ్డెలలో ఒకటిని గుర్తించెను). ఈకడ్డెలు, మహానందు కోయగిద్వారా అమ్మబడినది. దీనివలన 1018 రూ వచ్చినది. వీనిలోని 518రూపాయల నిధులు అమృతసమునకు తీసికొని పోయినాడు. తిక్కాదికి కోయనివద్ద దాచబడినది. నాధనుసింగు పరాత్రాయ ముద్రాయిలలోనొకడు. ఇతడు పచ్చుకొనబడినట్లు గవర్నరు మెంటు ఆద్యోగేటుకోర్టులో తెలియజేసెను.

చర్చనీవారి క్రొత్త ఎత్తు

లండన్ మే 1:—పశ్చిమేత్తర బోల్కొనులో జర్మనీవారు రషియనుకేవలవైదొలగి తీరమున సోరానుచున్నారని రషియను ప్రకటనల వలనను, తమ ద్వీపస్థిరాస్థులు కోడ్డు ను సమీపించినదని జర్మనీవారు చేసిన ప్రకటనలవలన, జర్మనీ వారు తుడిచివేయవచ్చు రషియనేసేవను ఏదీంచదలెనని చెప్పెను. ఇట్లు ఎత్తునట్లు స్పష్టమగుచున్నది. జర్మనువేవల చాలవలదు వ్యాధించి ముందుకు వెళ్ళుచున్నది.

డన్ కిక్కుపై గుండ్లను వేసినవారికి.
ఆలహాబాదు 2:—1వ తారీఖున చతుస్రపత్రకకు లండన్ నిలేబునించినవాడు:—డన్ కిక్కుపై గుండ్లను వేసిన వారిని సుబుదీనిబాదర్ తెలియజేసెను. కాని దీనికుంకు 18 మైళ్ళను తయ్యకమారము పోవునదిగాను డిలరేక. ఒక వేళ 18 మైళ్ళు అనుకొన్నను ఇంకొకవేళింగి యుద్ధమున సహాపమునకు తెగుటకు చాలకష్టపడి యుండును.
గాయములు తగిలినవారికిని, రోగులనును
వైద్యసహాయము.
బొంబాయిలోని విశాఖమున ప్రభులదాగము
సిలా, మేసెల 2:—బొంబాయిలోని టర్కీవారు 3వ కంచెనొకటి నిర్వహణముకొనెదమందు వర్తకశాలల పక్షమున వార్తామిట్నీగాను 15 వేలు రూపాయలను ఇండియా మెడికలంసర్వీసు డైరెక్టుగారి కప్పగించిరి. ఇండియాలో, ముఖ్యముగ పర్షియన్ గల్యునుండివచ్చినవారిలో రోగులకును గాయముతగినవారికిని ఆవైకము వినియోగింపబడవలెననుటయు అదంతకుల అభీప్రాయము. నేనానిగాను ఆసహాయము సంగీకరించి కృతజ్ఞతను నూచించిరి.
మైసూరులోని మొదటి బహిరంగపుస్తక భాండాగారము
బెంగళూరుమేసెల 2:—నిన్ని రాత్రి మైసూరు ప్రధాన న్యాయముగ్గి సర్వే మిల్లరుగాను సకేశమర్రి మైసూరులో వాగంసాపు మొదటిసార్వభౌమిక గింధనిలయమున కుకర్తమణిత్నీయు గావించిరి. ఇట్టిగింధనిలయములను స్థాపించు విషయము లొలుకొంత 1912-వ సంవత్సరమున మైసూరు అధికసభలో విద్యాశాఖవారిచే ప్రస్తావించబడినది. 1914 వ సంవత్సరమున వార్తామిట్నీయు రిట్టిగింధనిలయములను బెంగళూరులో నొకటిని, మైసూరునం దొకటిని సెల కొలుపుటకు అనుజ్ఞ నొసగిరి; బెంగళూరు నిలయమునకుపుస్తకములను కొనట మొదలగు మొదటిఖర్చులని రూ. 2000 లు దయచేసిరి; ఇదిగాక, సంవత్సరమునకు 1500 రూపాయల గాగింటును ఇచ్చటకు అంగీకరించిరి.
చాలదూరమునకు గుండ్లను పడవేయు
(యుద్ధనావలోని) ఫిరంగి.
లండన్; మేసెల 2:—(బ్రుక్స్ ఫ్యాక్టరీ ఇంజనీయర్లు రెండుసెలలకాలము కష్టపడి, డిప్లొమానుకుయొద్ద నొక పెద్ద ఫిరంగిని నిర్మించిరి. ఇది డెకకర్కుచెంత 21 మైళ్ళ దూరమునకు గుండ్లను పడవేసినది. రెండవపర్యావరమున, మూడవ పర్యావరమున గుండ్లు వేసినపుడు తొమ్మిదింటిని మాత్రమే వేయగలగినది. ఆఫిరంగి తననిష్కతోడనో, లేదా, ఫెంచి వైమానికుల ప్రయత్నఫలముగనో చెడిపోయినది. నిన్నటి దినము ప్రెంచివారు మెట్టుయొద్ద డక్షిణపార్శ్వమున కొటల మీద గుండ్లుపడవేసి రు జర్మనువేసిన వదలివచ్చిన యొకడు చెప్పుచున్నాడని ఫెంచిరాయభావముకడు తెలియజేసెను.
వర్తకనానలు ముంచబడుట
లండన్ మే 3:—శనివారమునాడు ప్రెంచివారి యూరప్ అనుపాగనార టార్పెడోవలన, స్క్విల్లిద్వీపముల సామీప్యమున జర్మను సహమెరయింకలన ముంచబడినది. 18 మంది పడవవారు కాపాడబడి, గిల్బర్ట్ లైట్ అను ఆమె రికావారి పొగయొడ స్క్విల్లిద్వీపముల సామీప్యముననే వదలి వేయబడియుండగా అయిదు చేపలపడవలు తొలినవి. ఈ నానకు రాత్రికంతయు నుండుగోలగి ద్వీపములయొద్దకు చేర్చిరి. ఈనానలో మహాబలకా కావాలా పడవలన తీసికొని వెళ్ళబడిరి. కప్తాను గుండె బ్రెస్టలగుటవలన మృతి నొందెను. ఇద్దరు సముద్రములో దూరకు వలన జర్మనీ. శనివారమునగోజునను స్క్విల్లిగ్గు సెర్వెడ్ట టార్పెడో చేరుబడిన “ఫల్జెంటు” అను నానలో మిగిలిన తొమ్మిదిమంది నైనికుల నొక చేపలబోటుకొంటిని వర్కోవ్ ఆనబోటికి దెచ్చిరి. ఈనానయొక్క కప్తానయొక్క కేరీవము నొక చేపలపడవ దెచ్చినది. మిగిలినవారగువరులలేదు
బ్రిమనారి “దిక్రూలు” అను దిస్త్రాయరు
ఉత్తరసముద్రలో మునిగిపోవుట.
లండన్ మే 2:—నౌకాదళ సంఘమువారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు—గిల్బర్ట్, మూడుసాంధరు, సమీపములందు చిన్నినౌకలపోకాట మునుజరిగినది. జర్మనుసముద్ర నౌక దిక్రూలుఅను దిస్త్రాయరును ముంచివేసినది. జర్మనీవారి రెండు టార్పెడో పడవలను కొన్ని దిక్రూలుదిస్త్రాయరుల తిరిమి యుద్ధముచేసినందున వేసినది. తరువాత జర్మనీవారు టార్పెడో పడవలు కొలంబిగా యునవడవను టార్పెడోచేసి ముంచినది. తిక్కా పడవలు ఒకరిని చూపుచు రక్షించి నది “హెఫ్తె” “రెవల్యూషనరీ” “హెఫ్తె” “హెఫ్తె” అయియుద్ధమునకు నీలి తెలిసి, ఒక గంటలో ముంచివేసినది బ్రిటిషు దిస్త్రాయరులలోని వారికి కష్టములేదు ఇద్దరు జర్మను అశీనయలను 41 వాదిగ్గులను ఎత్తింపబడి భయముగ కట్టుకొని బడి దిక్రూలులోని వారిలో కుకర్తా ఆఫీసరులు, 21 మంది నావికులును రక్షించబడిరి.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT
EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.

A Steamer Torpedoed.

LONDON, May 1.
The five thousand ton steamer "Edale" from South America was torpedoed in the morning by a submarine. The crew was landed at the Scilly Islands.

The German "Blockade."
Russian Collier Torpedoed.

LONDON, May 1.
A German submarine sank the Russian collier "Svorona" off the Blasket islands. The crew was saved.

The German "Blockade."
Collier Torpedoed.

LONDON, May 2.
The collier "Mobile" has been torpedoed off the Hebrides. The crew of twenty-three were saved.

A Trawler Sunk.

LONDON, April 30.
The trawler "Lilydale" has been submarined off Grimsby. The crew were picked up by a patrol boat which chased the submarine firing fifty shots. The submarine outdistanced her pursuer but is believed to have been damaged.

American Vessel Attacked.

ROTTERDAM.—The American Steamer "Crushing" was attacked in the North Sea on Wednesday by a German airman although her name was painted in six foot letters. Two bombs were dropped but no damage was done to the vessel.

Drink and Munitions.

Mr. Lloyd George's Restrictive Duties.
Government to Control Areas.

LONDON, April 30.
In the House of Commons to-day Mr. Lloyd George introduced proposals on the question of drink. The spirit duty would be doubled while the duty on light beers would be unchanged. There would be a graduated surtax up to thirty shillings per barrel on heavy brews and quadruple wine duties, sparkling wine paying fifteen shillings a gallon. It was expected that beer and wine surtaxes would yield three millions extra. The Government also must have complete control over certain areas, and must be enabled to close any public house which was considered injurious. They must be able to suspend the sale of spirits and heavy beers in these areas, and also to utilise public houses to sell food.

Proposals Necessary to Ensure Victory Soon.

Mr. Lloyd George emphasised that the Government proposals were necessary to ensure not ultimate victory, but victory soon without unnecessary loss of life.

Allies Attack to be More Sustained.

Vast quantities of war material were needed because the time was coming when the Allies' attack would be of a more sustained character than had hitherto been witnessed and the expenditure of munitions would be on an unprecedented scale even for this war.

Time Lost Through Drinking.

Mr. Lloyd George affirmed that the time lost by drinking was equivalent to the services of 150,000 men, but he did not think he was justified in proposing total prohibition until other remedies had failed.

Proposals Strongly Condemned.

LONDON, April 30.
In the House of Commons the drink taxation proposals were strongly condemned, especially in the speeches of the Irish members including Mr. Redmond, Mr. O'Brien, and Mr. Healy, who expressed a desire that Ireland should be excluded from the Bill, saying that no case had been made out against Ireland.

Probable Modification.

The opinion is generally expressed that the House desires to give the Government powers to deal with certain areas, but it is probable that taxation proposals will be altogether modified. The Commons provisionally passed the resolution in order to prevent withdrawals from bonded stores. Five O'Brienites opposed, forcing the first division since the war began.

Hostile Aircraft off Suffolk.
Driven off by British Airmen.

LONDON, May 1.
Hostile aircraft were sighted off the coast of Suffolk yesterday afternoon but disappeared when pursued by British airmen. One report says that there were four Zeppelins but it is not confirmed.

M. Ribot Received by the King.

LONDON, May 1.
King George received the French Finance Minister M. Ribot, who is at present in London. M. Ribot has inspected the camps at Aldershot.

Export of Indigo.
Application from Buyers.

ALLAHABAD, May 2.
The "Pioneer's" London correspondent cables on the 1st:—The Board of Trade announces that, although the

TELEGRAMS.

Government's holding of natural indigo is intended primarily for dyers of the United Kingdom, applications from buyers for export will be entertained after the next week.

Two Dominions Congratulated for Successful
Landing.

LONDON, May 2.
Mr. Winston Churchill has wired congratulating Sir R. Munro-Ferguson, Governor-General of Australia and Lord Liverpool, Governor of New Zealand on the brilliant and memorable achievements of Australian and New Zealand troops in the Dardanelles. Sir R. Munro-Ferguson replied that to win the admiration of the British war is an honour worth having. Lord Liverpool replied "It is a source of great gratification to every one in this Dominion that their troops have been so closely connected with the arduous operations of the Royal Navy to whom the Empire owes so much."

FRANCE.

German Warships Reported off Belgium.
Dunkirk Shelled.

LONDON, April 30.
PARIS.—A communique states that German Warships have been seen off the Belgian Coast. Nineteen large shells have fallen on Dunkirk. Twenty persons have been killed and forty-five wounded. Several houses have been destroyed.

A Useless Demonstration.

LONDON, May 1.
An official statement regarding the bombardment of Dunkirk says that it is a fresh proof that the Germans, having failed to pierce the allied lines, are seeking to impress the neutrals by a demonstration without military significance.

The Report Disproved.

A Land Gun Discovered.

LONDON, May 2.
LATER.—The Press Bureau announces that an aerial reconnaissance showed that the shelling of Dunkirk was by a land gun. The report of German warships off the coast was due to a misapprehension.

Aviators Bombard the Gun.

The Admiralty announces that the position of the German gun bombarding Dunkirk was verified by aircraft. It was attacked in the evening twelve small and two large bombs being dropped on it.

Shelling of Dunkirk Resumed.

LONDON, May 1.
A Paris communique says:—The situation is unchanged. Ten more shells fell in Dunkirk yesterday, and there were several casualties.

The Gun which Shelled.

ALLAHABAD, May 2.
The "Pioneer's" London correspondent cables on the 1st:—There is no definite information concerning the gun with which Dunkirk was shelled. It is scarcely possible that the range was under 18 miles, and even that would apparently have involved the bringing of a heavy gun unusually near the front.

A Long Range Naval Gun.

LONDON, May 2.
The French Embassy announces that a German deserter reports that Krupp's Engineers have been busy for two months mounting a long range naval gun near Dixmude. This is believed to have bombarded Dunkirk firing twenty one miles. Only nine shells were fired at Second and third bombardments. It is believed that the gun has been damaged by its own fire or by the activity of the French aviators in the neighbourhood and has stopped its firing. The French yesterday bombarded forts on the southern front of the entrenched camp at Metz.

Paris Communique.

LONDON, May 2.
PARIS.—The communique says that the situation on the whole front is unchanged.

A Paris Bulletin.

LONDON, May 1.
PARIS.—A communique says:—The day has been relatively calm. Two German attacks in Argonne near Bagatelle were easily repulsed.

The French carried several trenches in Bois-le-Prete, capturing 130 prisoners and one mitrailleuse. The French maintain their ground.

An aeroplane over Somme was struck by a fragment of shell which penetrated the petrol tank. Nevertheless the aeroplane returned to the French lines, although literally riddled with bullets. The aviators were unhurt.

A French Statement.

LONDON, May 3.
PARIS:—The evening communique says:—North of Ypres an attempted German attack on our right was immediately checked. There is nothing new on the British front. At Mancourt south of Chaulnes eighty Germans armed with shears, grenades, bowings and knives delivered an attack but were mostly killed. Some were captured. In the valley of the Aisne and Champagne the enemy used various appliances which did not have any effect namely, glass tubes which on breaking diffused an odour of ether, incendiary bombs, and gases emitting greenish smoke. The latter hung over the enemy's lines. The German counter-attack in Bois-le-Prete was immediately arrested.

TELEGRAMS.

Here we retain the whole of yesterday's gain. We continued to bombard the southern entrenched camp at Metz with effect. A fire was noticed in one fort in the barracks and on the railway.

Abyssinian Emperor's Visit.

LONDON, May 2.
PARIS.—A communique announces that the Emperor of Abyssinia visited Jibuti and inspected the liner "Polynesian."

RUSSIA.

The Russian Communique.

LONDON, May 1.
PETROGRAD.—A communique says:—We are continuing successful advance on the left bank of the Niemen.

We repulsed with a great loss attacks on Sosna, also attacks between the rivers Pissa and Szkewa.

The Austrians in the Carpathians developed the offensive in the region of Polen and in the direction of the Uzok pass. They were repulsed with heavy losses.

In the direction of the Stryl we carried two hills south of Kozinwka and Golowetzko, taking a thousand prisoners and quick-firers.

Our offensive continues.

General Activity on Eastern Front.

All Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, May 1.
PETROGRAD.—An official announcement says:—West of the Niemen we closely pressed the enemy's advanced guards on the whole front.

The enemy's attack near the fortress of Ossowisce was repulsed with heavy loss. Enemy attacks north of Wakh and on the right bank of the Omuleff all day on the 28th were repulsed the enemy retiring at one point to their old positions. Attacks by the Austrians on Polen and in the region of the Uzok Pass in the Carpathians were repulsed with heavy loss. We took the offensive in the direction of Stryj and charged trenches bayoneting the defenders and capturing 407 survivors.

A Russian Report.

LONDON, May 3.
PETROGRAD.—It is officially stated that the enemy detachments occupy the Shawle region between Libau and Vilna. German patrols appeared on Saturday in the vicinity of Libau. A German torpedo boat on Stuarday visited the gulf of Riga.

TURKEY.

The Landing of the Troops.

Details of the Reports.

LONDON, April 30.
The Admiralty's account of the recent operations in the Dardanelles says:—The embarkation began before sunrise on the 25th on six different beaches, the operation being covered by the whole fleet. The landing was immediately successful on five beaches although vigorously opposed by a strongly entrenched enemy in successive lines protected by barbed wire entanglements some fifty yards wide and supported by artillery. On the sixth beach near Seddelbahr, the troops were unable to advance until the evening when the British infantry made a fine attack from the direction of Cape Tekah and relieved the pressure on their front. The arrangements for landing had been concerted in the utmost detail between the fleet and the army. The first day resulted in strong forces being established at three main points. The Australians and New Zealanders were on the lower slopes of Saribair to the North of Bagateps. The British were at Cape Tekah and Cape Helles and near Morto Bay and the French were at Bunkaleh after a gallant attack towards Yenishahr. The enemy began strong counter-attacks in the afternoon and hard fighting ensued. Meanwhile the disembarkation of the army proceeded continuously favoured by good weather. At daybreak on the 26th the enemy were still holding the village and position of Seddelbahr which was a labyrinth of caves, ruins, trenches, pits and entanglements. Aided by the fleet, the British stormed the position in a frontal attack through undamaged wire entanglements and Seddelbahr was taken at two o'clock four pompoms being captured.

Allies Position Established.

In the morning of the 27th after repulsing a Turkish attack on their left towards Cape Helles, the Allies advanced and by eight were established on an entrenched line running from a point two miles north of Cape Tekah to the small plateau above Detotts battery. Advance has since been made from that line to the neighbourhood of Kithia.

Colonials Good Work.

Meanwhile the Australians and New Zealanders, who had pushed on with the utmost boldness after landing on the 25th, had been engaged almost constantly invariably repulsing the enemy's strong and repeated counter-attacks. They fought with fine spirit and determination. In the morning of the 27th a fresh Turkish division was launched against Saribair preceded by heavy artillery fire. A hot engagement followed. The enemy came on boldly time after time but the Australians defeated every attempt.

French Unsuccessfully Attacked.

The French at Bunkaleh were four times strongly but unsuccessfully counter-attacked on the 26th. Five hundred Turks in one of these attacks were cut off by the fire of the fleet and captured.

Landing Operation Accomplished.

The operation of landing the army in face of modern weapons and despite wire entanglements, under sea as well as on land, landmines and deep pits with spikes at the bottom, was thus accomplished.

Fleet's Admiration of Military Comrades.

The Admiralty reports that the fleet is filled with intense admiration for the achievements of their military comrades. The casualties among the fleet were not numerous. They were confined to the destroyers boats' crews engaged in the landing operations in which merchant captains, and officers and crews of the transports also participated.

TELEGRAMS.

A Transport Sunk.

At noon on the 27th a transport was reported off Maïdos and before she could escape the "Queen Elizabeth" opened fire and her third shot hit and destroyed the transport which sank rapidly. It could not be seen whether she contained troops or not.

The King Congratulates the Forces.

LONDON, May 1.

The King has telegraphed to Admiral de Robeck and General Sir Ian Hamilton "It is with intense satisfaction that I heard of the successes which in face of determined resistance attended the combined naval and military operations in the Dardanelles. Please convey to all ranks including the Allies, my hearty congratulations upon their splendid achievement."

A Series of Small Naval Affairs.

LONDON, May 2.

The Admiralty announces that a series of small affairs occurred in the vicinity of Gallipoli and Moordhinder lightships on Saturday. The Destroyer "Recruit" was sunk by a submarine and two German torpedo boats were chased and sunk by a division of the British destroyers after a brief running fight. Later the German torpedo-boats had previously torpedoed and sunk the trawler "Columbia". Only one deck hand was rescued by other trawlers. The Torpedo boats were then chased by "Laforey", "Leonidas", "Lawford" and "Lark" and were sunk in about an hour. The British Destroyers sustained no casualties. The German Officers and forty four men were rescued and taken prisoners. Four Officers and twenty one men from the "Recruit" were saved.

The Dardanelles.

Colonials Approaching the Narrows.

SIMLA, May 1.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State, dated 30th April:— In the Gallipoli Peninsula the British troops, including the Australians and New Zealanders, are forcing their way towards the forts at the Narrows. The French are clearing the country on the Asiatic side and have captured many prisoners.

Russian Success North of Persia.

The Russians have dislodged the Turks from Kotour in the Azarbaijan province north of Persia.

A Turkish Prince Dead.

LONDON, April 30.

AMSTERDAM.—The death has occurred in Constantinople of Prince Sebaeddin, son of Sultan Murad and one of the founders of the decentralisation party in Turkey.

BELGIUM.

Hard Fighting Around Ypres.

Position Unchanged.

SIMLA, May 1.

The Secretary of State's message to the Viceroy says:—Round Ypres hard fighting continues, but no marked change of position is reported. The French have repulsed the attack on Les Eparges, and from Alsace nothing new is reported.

Zeppelin Over Dunkirk Wrecked.

Artillery fire has so damaged the Zeppelin which had dropped bombs on Dunkirk that it was completely wrecked on its return.

Allies Advance North of Ypres.

Trenches Captured.

LONDON, May 1.

A Paris communique says north of Ypres our attacks have progressed on the whole front on a depth varying from a half to one kilometre. We captured two successive lines of trenches and made numerous prisoners.

Great Artillery Activity.

Field Marshal Sir John French in a communique says:—The situation on our front has not changed during the last forty-eight hours. The area in the neighbourhood of Ypres has been the scene of great artillery activity, but there have been no other operations as far as the British are concerned.

The French Advance.

Counter-attacks by the French on our immediate left today supported by our artillery made sensible progress.

German Aeroplane Captured.

A German aeroplane was attacked in the air yesterday. It was also bombed by our guns and brought down in our lines.

Successful Mining Operations.

Successful mining operations have been carried out south-west of Wyschulte in the neighbourhood of Gonvethy.

EGYPT.

Bikaner Camelry Engages the Enemy.

LONDON, May 1.

The Press Bureau reports that the Bikaner camelry patrol encountered a small force of the enemy twelve miles east of the Suez Canal, who retired after exchange of a few shots. On the following day the cavalry harassed the retreat, making a few prisoners.

CANADA.

Canadian Gallantry at Ypres.

An "Eye-witness's" Account.

LONDON, May 1.

The Canadian "Eye-witness," giving details of the Canadian achievements at Ypres, tells a thrilling tale of the fight against overpowering odds. The Canadian

TELEGRAMS.

division, he says, was opposed by at least four divisions, supported by immensely heavy artillery. The Canadians stood their ground wonderfully, despite adverse circumstances, and the Germans tried to out-flank them.

A Formidable Operation.

It was, therefore, decided to undertake a formidable operation and gain relief by a counter-attack upon the first line of the German trenches. This was effected by two Ontario battalions under General Merces acting in combination with a British Brigade. Everything depended upon its success. The Canadians were received with a blasting hail of shot, and every other man was seen to fall, but the attack was pressed on.

Col. Burchell's Valorous Death.

The advance momentarily wavered, but Colonel Burchell, carrying only a light cane, coolly rallied his men, and they responded nobly. Colonel Burchell then fell dead at the head of his battalion.

Effect of the Asphyxiating Gases.

The "Eye-witness" relates the effect of the German gases on the Canadian trenches. One battalion had momentarily to retire from its trench which, however, it soon recovered, and the Canadians generally held their ground as long as possible after the retirement of the French troops, who suffered the full effects of the gases.

Officer's Heroic Desire.

Among instances of individual valour the "Eye-witness" records the story of Captain Macnaig who, seriously wounded, refused to be removed from the trench, the evacuation of which had been ordered. He only asked the men to give him two revolvers and to leave him alone awaiting the Germans.

AFRICA.

A Success in Africa.

LONDON, May 1.

CAPETOWN.—The British continuing their advance towards Windhuk, cut the line north of Gebeon, where the retreating Germans were entraining. Fierce engagement ensued and the British detachment lost seventy prisoners, but the main body arriving dispersed the enemy, whom it pursued for twenty miles, recovering all the prisoners and capturing two guns, several maxims, two hundred prisoners, the whole train and numerous livestock. The enemy's casualties have not at present been ascertained. Ours were twenty-three killed and fifty-five wounded.

NEW ZEALAND.

War Enthusiasm in New Zealand.

Prime Minister's Declaration.

LONDON, May 1.

Speaking at a patriotic demonstration, Mr. Massey, Prime Minister, said that within a comparatively short time New Zealand would have 25,000 men on active service and, if another 25,000 were required, they would be forthcoming.

Mechanics for Munitions.

New Zealand had also offered numbers of mechanics to assist in the manufacture of munitions, and he believed that the offer would be accepted.

GERMANY.

Renewed German Activity in Poland.

SIMLA, May 1.

The Secretary of State's message to the Viceroy says:—A Russian communique shows that the Germans are again active in Poland and along the Niemen. Their advanced guard passed Rossieny and approached the line of the river Dubissa and at several other points, including the neighbourhood of Przymyl they have made minor attacks. In the Carpathians and in the direction of Stryj the Austrians still attack the Russian positions.

Important new German Offensive.

Russian Extreme Right Threatened.

LONDON, May 1.

Recent references in Russian communications to the German attacks in north-western Poland and to the claim in the German communications that the German troops have reached the Dvinsklihan railway disclose an important new German offensive from Till. It aimed at the extreme Russian right. The advance extends along a large front.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

German Efforts to Impose on the Followers of Islam, and their Unmasking in Persia.

The following letter has been received by the Editor "Fauji Akbhar," of Allahabad.

SIR,

I shall be such much obliged if you will kindly publish the following account of a German Impostor living in Persia. I was an Eye-witness to the facts related and I send you this account of them in order that the truth may be made known regarding the lying statements spread abroad by the Germans to deceive Mussalmans and smesh them in the horrors of war. I hope that after reading this, there will be no further room for doubt in any one's mind.

Your true servant,
MALIK RAB NAWAZ KHAN,
Risladar, 11th Lancers,
British Consulate, Isfahan.

TELEGRAMS.

"For the last 2½ years a German dealer in Carpets and Dyes, by name, Dr. Pugin, has been living in Isfahan. He suddenly conceived the idea of establishing German power by obtaining for himself the position of Consul. To this end he made the most strenuous efforts and even went the length of temporarily closing his business. In the meantime the war broke out and the Turks were forced into it by the German. In accordance with the Kaiser's instructions this Impostor arrived in Tehran, and in November had an interview there with the Persian Minister. He gave out that he had become a Muslim and had changed his name to Ahmed Beg. When the people of Isfahan heard this through the newspapers and advertisements, they were overjoyed, and some of the leading Officials, being thoroughly taken in, wrote to the Shah approving of the appointment of this Muslim-German as Consul in Isfahan. But the Shah refused to confirm this appointment. So Doctor Pugin himself arranged that the date of his entry into Isfahan should be the 1st January 1915. The inhabitants who were delighted, on the day appointed collected outside the City to welcome him; but he never came. He left Tehran but stopped en route at various places, giving lectures and deceiving the people. At the end of a month he was still on his way to Isfahan, although the journey from Teheran to that place does not take more than 10 or 12 days. He adopted Persian dress and wore on his left arm a Badge inscribed with the sacred words of the Kalima. His lectures merely consisted in reiterating that he himself and the German Emperor with all his subjects had become Mahammedans. He said that they had become converted to the Shiah Sect, and that therefore their Shiah Brethren should all unite and be prepared to sacrifice their lives to help the Germans at this critical time. Otherwise their common religion would be dishonoured. In short, he arrived eventually near Isfahan and, sent a message to the Notables of the City, saying that he was Ahmed Beg, appointed Consul by the German Emperor and the Sultan of Turkey, and that he would enter the City, on the 25th January. The inhabitants greeted the announcement with great enthusiasm and went two stages from the City to meet him. But when he saw the crowds and the state of their feeling, he made an excuse for not accompanying them, and stopped at Gaz. There he gave his usual lectures. In all the neighbouring towns he spread his net of deceit, and when he thought he had succeeded in catching in it all he could, he fixed the 3rd of February for the date of his entry into Isfahan.

Special celebrations were observed in his honour and a special house was prepared for him. On the 3rd February the German and Ottoman Flags were erected on his house and preparations were again made for his reception. The procession comprised all classes and also an escort of 50 Sowars of the Gendarmerie.

The Mujtahids had arranged that Ahmed Beg should first be brought to the Jumma Musjid and there entertained. He received information before leaving Gaz of the arrangements made for him, and when he heard that he was expected to go first of all to the Musjid he at once changed his Persian dress and, resuming his own, set off Isfahan in his carriage. His entry had been timed for 12 noon, but up to 4 o'clock he had not arrived. His idea was to escape going to the Musjid by arriving there too late. At length, however he did arrive, and the people waiting for him were much dismayed and astonished to see him in his ordinary clothes and no longer wearing the badge inscribed with the Kalima. When he reached the turning to the Musjid he ordered his Coachman to take him straight to his house. The escort which was in front, took the road to the Musjid in accordance with the previous orders. It had to make a detour and eventually came up in the rear. When the people saw that the German neither looked a Mussalman nor acted as one, they began to say "this is not a true Muslim" and they realised that all his pretensions were false and had merely served as a pretext for deceiving them and drawing them into the war. The Ulama who had awaited him with such enthusiasm quickly turned against him, and asked him pointedly to explain the Pamphlets and advertisements which he had published in December. For two days he refused to reply but at last he was forced to do so. He then said that he had had no hand in the publications referred to, but that they must have been the work of some servant. All he could say was that the German Emperor and the German people were well-wishers and sympathisers of the Muslims, and that if the people of Persia would help them at this critical juncture, they would give their attention to the matter of becoming Converts to Islam. They had not as yet been converted. The Mujtahids of Isfahan were filled with anger at this answer and at once issued notices in the neighbourhood of the City warning people against the machinations of German impostors. They had succeeded in entrapping Turkey and now tried to do the same with Persia. If Persia had acted hastily in believing them, she would have been involved in the ruin of war. The people of Persia thank God that there has been no rupture with the generous and just British Government, by whose favour a Sajar Sovereign sits on the throne of Persia. God has bestowed on Great Britain the high quality of being able to treat all alike and of befriending the oppressed. May God give her victory over her deceitful enemies and may she trample them into the dust.

An Appeal to the Reader.

Let my readers reflect on the extent of German deception and specially on the stratagems which they employ to destroy the Muslims. First of all they deceived the Turks by pretending to be Converts to the Sunni Sect of Mohammadanism; then they came to Persia and gave themselves out to be Shiahs. But thanks to God Persia was saved in time from believing them. I have written this account, the correctness of which I can vouch for, in order to warn people in India against Germans who may be causing similar lying reports to be spread abroad. All of them are quite false and neither the German Emperor, nor a single other German is a Convert to Islam. The wearing of the Badge with the Kalima written on it, was only a fraudulent trick to get Muslim help. May God confound this lying enemy who is an enemy both from a religious and a worldly point of view, and who by his hardheartedness, cruelty and deceit has spread desolation throughout a great country like Europe, famed for its humanity, wisdom and wealth: an enemy who has tried to involve Mussalmans in this

TELEGRAMS.

disaster by false representations regarding religion. At the present time the safety, honour and comfort of the people of India demand that they should unite to sacrifice their lives and property for the honour of their merciful and just Government. The part of man is to do his best and Victory then lies with God. God helps them, who help themselves. Virtue is its own reward in the end and God will administer justice and give Great Britain victory, and long life and honour to our King.

ISPAHAN } MALIK RAB NAWAZ KHAN,
9-2-15 } RISALDAR.

Code Telegrams Registration Fee.

SIMLA, May 2.
It is notified that the Registration fee of 8 annas at present charged for inland telegrams despatched in authorised commercial codes will be abolished with effect from the 8th May, 1915.

Government and Wheat Exports.

Further Reductions in Prices.

SIMLA, May 1.
The following has been issued in connection with the scheme for the control of wheat exports. The Government of India announce that on and from the 1st May the maximum price f. o. b. at Calcutta at or below which purchases of wheat will be effected on their behalf by the firms selected to act as their agents will be Rs. 4-15-9 per maund for club No. 2 wheat. As already announced the maximum rate f. o. b. Karachi and Bombay for white Karachi wheat will be Rs. 5-2-9 per maund on and from the 1st May. A further reduction in all the above rates will shortly be announced.

Local Self-Government.

Imperial Policy Defined.

Further Development Desirable.

SIMLA, May 1.
A resolution is published defining the policy of the Government of India in relation to local self-government. The general view taken is that local self-government so far as hitherto tried has been beneficial on the whole and that a further development of it is desirable under such conditions as the local Governments and administrations may consider advisable in the areas they respectively control. Progress is to be generally on the lines laid down by the Royal Decentralization Commission. In this connection the announcement is made that the Local Authorities concerned are already prepared in varying degrees to expand the electoral element in the constitution of the local bodies, to extend the employment of non-official Chairmen in Municipalities, to allow local bodies more ample control over their budgets and freer powers of reappropriation, to concede increased authority to local bodies over establishments, and to relax the existing restrictions in regard to outside sanction to expenditure on works of importance. The working out of these principles in connection with the different classes of local bodies concerned including Municipal Boards, District and Sub-District Boards, Panchayats and other Committees, is then discussed exhaustively. The object aimed at is to have a definite advance in devolution and political education guided by a spirit of prudent boldness, calculating risks, but not afraid to take them in the cause of progress.

Dead on the field of Honour.

SIMLA, May 2.
The following is the 114th list of casualties reported from France and Belgium:—

KILLED:—7th Lancers (attached to 4th Dragoon Guards) Lieutenant O. Brown.

DIED OF WOUNDS:—9th Bhopal Infantry Captain H. Ettinger, 1st King George's Own Gurkha Rifles Lieutenant G. S. W. St. George.

WOUNDED:—15th Ludhiana Sikhs:—Captain W. W. Muir, 94th Russell's Infantry (attached to 1st/1st King George's Own Gurkha Rifles). Captain P. J. Gout (second time). 123rd Outram's Rifle (attached to 1st/4th Gurkha Rifles) Lieutenant G. F. F. Moore, 1st/1st King George's Own Gurkha Rifles, Captain W. J. Evans, 1st/4th Gurkha Rifles. Captain J. R. Hartwell, Captain L. P. Collins.

In the Persian Gulf.

The following additional casualties have been reported from the Persian Gulf.

WOUNDED:—(slightly) 34th (Divisional Signal) Company.—Captain H. S. Cardew 39th Garhwal Rifles.

In Egypt.

The following additional casualty has been reported from Egypt.

WOUNDED:—(slightly) 24th Punjab. Major A. K. Rawlins, D. S. O.

In the Mediterranean Force.

The following casualty has been reported from the Mediterranean Force:—

WOUNDED:—(severely) 26th Mountain Battery. Captain P. C. Cahpman R. A.

CALCUTTA.

A Daring Dacoity.

CALCUTTA, May 1.
A wire from Calcutta reports yet another serious dacoity. At about 8-45 P. M. on Friday night some two dozen Bengali youths, disguised as Europeans, entered the house of a Bengali landowner, at Bharpragur, in the Nuddea district. The household showed resistance, whereupon the dacoits drew revolvers, and the resistance was at an end. The gang then ransacked the house, broke open an iron safe, and looted property, valued at Rs. 7,000, in cash and jewellery. While leaving the house the gang was opposed by villagers, who were, however, beaten back. Before leaving, the dacoits cut the telegraph wires that ran through the village. No arrests have been made.

TELEGRAMS.

Fire in a Kerosine Godown.

CALCUTTA, May 1.
A disastrous fire took place on Friday night at Anritsar, at the godown of the Standard Oil Company. 12,000 gallons of oil were burnt, and the damage is estimated at Rs. 12,000.

The Floating Hospital "Bengali"

An Appeal for Gifts.

CALCUTTA, May 2.
Dr. S. P. Sarvadhicary Joint Secretary of the Bengal Volunteer Ambulance Corps, has made an appeal to Indian trading firms to make gifts of rice, dail, blankets, dhooties for the use of sick and wounded soldiers who would be treated on board the Floating Hospital the "Bengali" which Bengal is despatching to Mesopotamia. The ship "Bengali" is due to leave port shortly for six month's river ambulance service on the Tigris, the Euphrates, and Shatel-Arab.

An arrest on Suspicion.

CALCUTTA, May 3.
Sometime ago one Balai Chand De whose name is said to have occurred in connection with some political cases was arrested in Calcutta and was taken to Midnapore. He is now in Midnapore Jail pending enquiry in a case there.

Railway Employees as Dacoits.

CALCUTTA, May 3.
Four upcountry men in the employ of the Eastern Bengal State Railway were arrested on Saturday at Sealdah in connection with the recent dacoities at Kolkata in the 24 Parganas district. Prior to their arrest the Police searched the railway quarters at Sealdah and are stated to have recovered a quantity of stolen property.

How would Antagonism to the Police

Disappear.

The Bengal Governor's Efforts.

CALCUTTA, May 3.
Mr. W. R. Gourlay, Private Secretary to the Governor of Bengal who is appointed to enquire into certain questions in connection with the History of the Police reforms in Bengal is coming down to Calcutta from Darjeling by the third week of May to learn from the Police officers of the difficulties they have to contend with and to have a talk with non-official gentlemen on the subject. Mr. Gourlay is now engaged in studying the History of the Police first in England and then in India particularly in Bengal. It is stated that the aim of the Governor is to increase the efficiency of the Police for the benefit of the people but His Excellency does not think this is possible unless the lawabiding sections of people look upon the Police as their natural protectors. His Excellency has gathered that there is considerable antagonism between the police and the lawabiding sections of the community and he wants to find out the remedy.

BOMBAY.

A Generous Gift to the Wounded.

From a Bombay European Firm.

SIMLA, May 2.
The Director of Medical Services in India has handed to him by Mr. J. S. Wardlaw Milne on behalf of the Companies managed by Messrs. Turner Morrison and Co. of Bombay a cheque for Rs. 15,000 to be devoted to the welfare of the sick and wounded in India—preferably those from the Persian Gulf. His Excellency the Commander-in-Chief has expressed to Mr. Milne his warm thanks to the donors for their very generous gift.

UNITED PROVINCE.

Price of Wheat.

ALLAHABAD, May 2.
At Meerut on Friday the price of wheat dropped to ten seers per rupee.

SOUTH INDIA.

Cordite Factory Mystery.

Further Hearing of Breach of Trust Case.

COONOR, May 1.
The further hearing of the case against C. Dorasawmy Iyengar, Assistant Pay Clerk, Cordite Factory, for alleged breach of trust in respect of two thousand rupees was resumed before the 1st class Magistrate to-day. The prosecution was led by Mr. S. J. Gonsalves, High Court Vakil, while the accused was defended by Mr. S. A. Walker, Solicitor and B. Rama Rao Pleader. At the opening of the case Mr. Gonsalves wanted to file as an exhibit an anonymous petition received by the Superintendent, Cordite Factory, regarding the abstraction of the money. Mr. Walker objected saying from his thirty years experience as a Solicitor he had never seen an anonymous petition exhibited. The Court disallowed it. Mr. Walker file the following statement on behalf of the accused.—I deny emphatically that I am guilty of the charge laid against me. I entered Government service in 1896 and served from that time to 1902 at the Gun Carriage Factory in Madras as Assistant Pay Clerk. From 1902 to 1906 I was employed at the Cordite Factory as stationary clerk and from 1906 up to the present as assistant pay clerk. During the whole period of my service no complaint as to my conduct has been made except the present one. On the 8th February last I was asked by the pay clerk to cash a cheque for Rs. 14,500 at the Coonoor treasury and I proceeded in a carriage with a constable and the second pay clerk. The cheque was cashed and monies brought by us to the guard room in the Cordite Factory

TELEGRAMS.

about 3-30 P. M. when the pay clerk took charge of them and made an entry in the register, and placed it in the safe. The pay clerk before making the entry in the register, followed the usual practice by entering the bundles of notes and money that were put in the safe. The following morning the pay clerk opened the safe in my absence at an unusually early hour, and on my arrival at the pay office the money had been removed from there, and had been handled by the pay clerk and was placed on the shelves. The pay clerk was in possession of the unsealed bag. The notes were missing. I at once protested and said it was not possible, and that he had seen the bundles on the previous evening. In spite of my protest he insisted on my going at once with Mr. Ranganatha Mudaliar, 2nd pay clerk, to ascertain whether the notes had been left at the Coonoor treasury. I knew it to be a useless errand, as I was sure that the notes were put in the safe in the guard room the previous night, and I was most reluctant to go to the treasury. As he was my superior officer I was bound to obey him. There was no examination of the monies in the pay office before I was sent away. Mr. Walker in the course of a lengthy address said that the Superintendent of the Factory was not present when the money was doled out, but he relied on the statements of his subordinates. Counsel criticised strongly the evidence of the chief pay clerk, stating that his conduct was open to suspicion, as he did not report the missing of the notes to the Superintendent of the Factory until 11 A.M. of the day of the occurrence. The prosecution case was based on hypothetical grounds and therefore not much weight was to be attached to it.

Mr. Gonsalves briefly replied stating that the evidence against the accused was merely circumstantial and analysed what had been recorded.

His Honour remarked that he would not frame any charge as no "prima facie" case had been made, but he would pass orders on Friday.

Mr. Gonsalves represented to the Court that in the judgment attention might be drawn to the vague procedure at present adopted when money from the treasury is placed in the factory chest before counting the same, only counting the number of bags, also the chest being opened invariably in the absence of the clerk who goes to cash the cheque and brings money as was done in the present case.

The First Public Library in Mysore.

Opened by the Chief Judge.

BANGALORE, May 2.
At the Sir Seshadri Memorial Hall last night Sir Leslie Miller, Chief Judge of Mysore formally opened the first Public library for this Province. The question of starting such State Libraries was first mooted by the Education Committee of the Mysore Economic Conference in April 1912, and in July 1914 the Government sanctioned the opening of two Libraries in Bangalore and Mysore cities, providing for the former Rs. 20,000, for purchase of books and other initial expenditure and an annual recurring grant of Rs. 1,500. Books to the value of Rs. 14,000 have already been ordered.

SIND.

Wheat Commissioners in Karachi.

KARACHI, May 3.

Mr. Gubbay the wheat Commissioner and Mr. M. C. Watters the Assistant wheat Commissioner have arrived in Karachi and will now make this port their Headquarters.

Weather Report.

SIMLA May 3.

A few thunderstorms have occurred in Burma and Assam, but elsewhere the weather has been dry. The principal amounts are:—Moulmein four inches, Victoria Point three, Shillong four and Dhúbrione one. Temperature remains high over the greater part of Northern India.

FORECAST:—No important change.

LATEST TELEGRAMS.

[REUTER.]

Ships Torpedoed.

LONDON, May 3.

The French steamship "Europe" was torpedoed and sunk off the Scillys on Saturday. The crew of eighteen were rescued. Five fishing boats discovered an American Tank Steamer "Gulfight" abandoned near the Scillys on Saturday. They towed her all night in thick fog to the Scillys. The crew were rescued by a patrol boat with the exception of the captain who had died of shock and two men who jumped over board. A trawler brought to Kilrush nine survivors of the steamer "Fulgent" which was torpedoed off Skelligs Kerry on Saturday. The trawler also brought the body of the captain who was shot. The remainder of the crew are missing.

A Russian Bulletin.

LONDON, May 3.

PETROGRAD.—It is officially stated that fighting continues west of Niemen. A strong Austrian offensive in the region of Czenkowice has been checked. The Austrian and German attacks in the Carpathians have been repulsed.

మహామ్యదీయులను మోసముచేయుట.

పర్షియాలోని యల్లరి

ఇస్ఫహాన్ లో బ్రిటిష్ కాక్ సలగు మల్లిక్ రే నవాబ్ ఖాన్ గారు (ఫోటో) ఆను పత్రికా సమాచారము ప్రాసీ పంపిన లేఖనలకు ఈ క్రిందివిషయము తెలియజేయుచున్నది.

ఇస్ఫహాన్ నుండి రెండున్నర సం॥ కాలముగ రెండు కంబళ్లు, రంగులు, మున్నగు వస్తువులలో వ్యాపారము చేయుచున్న డార్జిలింగ్ లోని ఇస్ఫహాన్ లో వసించుచుండెను. రాను జర్నల్ కాన్ సల్ పదవిని వదలి, పర్షియాలో జర్నల్ అధికారమును స్థాపించుకొనుచు ఇందులకై యాతడు చాల ప్రయత్నము చేసెను. ఈ వ్యాపారమును గూడ కొంతకాలము ఆపి యుంచెను. ఇంతలో యల్లరి ముగింపు మాయము. అందుగా చేరుటకు టర్కీ వారు జర్నలను చే నిష్పంపు పరచుటచేరి. జర్నల్ చక్రవర్తి గారి అనుమతిని ఈ సాగు గాదు టిహిరాక్ చేరి కడచినవంబును వెలలో పర్షియాకు మంత్రి గారి నియామకము. తాను మహామ్యదీయులను నశలంబుచేయుటకు, తన చేతులు అనుమతముతో అని మహమ్మదీయులను వాడు చెప్పెను. ఈ విషయమును ఎటుగ గానే ఇస్ఫహాన్ ప్రజలు పరమానందభరితులైరి. గోష్టి ఉద్యోగములు కొందరు మోసములు వీరిని ఇస్ఫహాన్ లో ముస్లిం జర్నల్ కాక్ సలగు నేమించుచున్నది మేగారికి వ్రాసిరి. తాను 1915-వ సం॥ జనవరి 1-తేది ఇస్ఫహాన్ లో ప్రవేశించియుట నా డాక్టరు పూర్తిగా నేర్పించెను. ప్రజలలో జూన నెదురుమాచుచు తేలియుండి గారి ఆతిథ్యము ఇస్ఫహాన్ చేరకయే అచ్చటచ్చట వెళ్లి ప్రసంగములచేయుచు ప్రజలను మోసపుచ్చుచుండెను. అతడు పర్షియాకు దుస్తులను తొడిగెను; మహమ్మదీయు మతవిషయములను ధరించెను. తానును, జర్నల్ చక్రవర్తి గారును, వారి పాలకులును మహమ్మదీయులను నశలంబుచేయుట నాతడు పలుమారు ప్రసంగించుచుండెను; పియ్యాలెగలో చేరితిమని చెప్పి ముండెను. కాబట్టి పియ్యాలందరు నీరందింపు సందర్భమున జర్నలులకు తోడ్పడవలయునని బోధించెను; లేనిచో తమ మతమునకు గౌరవహీనులగునట. తుదకాతడు ఇస్ఫహాన్ ను కుమిపించి తాను జర్నల్ చక్రవర్తి గారి చేతుకు, టర్కీ గుల్తాక్ గారి చేతుకు నేమింపబడిన కాక్ సలగుననియు, జనవరి 2-తేది నాడు ఇస్ఫహాన్ లో ప్రవేశించుననియు నచ్చటి ప్రముఖులకు తెలియజేసెను. ప్రజలు సంకోచించి, యాతనికి పూర్వగత మోసగుటకు రెండుమడతలు ఎరుకెరి. వారిని చూడగానే, తాను గాజ్ నందె యుండుటలు తెలిసి, ఇస్ఫహాన్ నకు రానందులకై తన్ను ముస్లిం చలమునని యాతడు ప్రజలను ప్రార్థించెను; ఆచుట్టుకట్టులలోకిన మామూలు ప్రసంగములతో ప్రజలను మోసము చేసి తనయుద్దేశము నెరవేరవని కోరగానే, తాను ఫిబ్రవరి నెల 2-తేది నాడు ఇస్ఫహాన్ చేరుకొంటుల తెలియజేసెను. అతడు గౌరవాధ్యక్షము ప్రత్యేకములగు నేర్పాటు లెన్నియో చేయబడి, వాటివలన యొక వనతిగృహము నిర్ణయించబడెను. అయింటినిది సాగోజున టర్కీ వారి పతాకమున, జర్నలపతాకమును ఎగురుచుండినది. పరివారసమేతము అతనిని ఊరేగింపుచేసి బసవజును విజయకొనినప్పుడు గోష్టి యేర్పాటులు చేయబడియుండినది. మొదట నతడు జుమ్మా మసీదుకు వెళ్లవలసింది యేర్పాటు చేయబడియుండుమేరకు ఊరేగింపులో ముందుండి పరివారము ఆత్రేపునకు తిరిగెనుగాని ఆయేర్పాటును గురించి గాజ్ లో వివాదానే పర్షియాకు దుస్తులను అనుమతి ఈ మామూలు ఉడుపులను ధరించి ఇస్ఫహాన్ నకు బయలుదేరిన తాను సకాలమున ఇస్ఫహాన్ చేరక, మసీదుకు వెళ్లి నిష్క్రమణము తొలగించుకొనటకై చాల ఆలస్యముగ వెళ్లవలసివచ్చెను, వారు మసీదుకు వెళ్లుటనుచూచి, నేరుగ తనయింటికి బుడిచి కోరినట్లు లాకడు తనసారానికి ఉత్తరవుచేసెను ప్రజలకు వీనిమోసపు పరచిన తెల్లమాయెను. నీవు ప్రకటించిన ప్రకటనల కర్తమని ప్రజలలోని నడిగిరి. రంతు గోజు యీ రకుండి, తుదకు నాడు నిర్బంధమునాడు, తనమేయు తెలియదనియు, దీనిని గాని తాను ప్రకటించలేదని, నాక కన్యకో ప్రకటించియుండ వలయునని యు నీతిగన నేమేమో, చెప్పెను; మఱియు, “నేను చెప్పె గలిగినదంతయు నేనుగగా; జర్నల చక్రవర్తి గారును, జర్నలు అను మహమ్మదీయుల మేజుగారునాడు, వాయంను సహాను భిక్షులు గలవారు. ఇట్టి తనణమున మీరు (పర్షియాను) విరిక సహాయము చేసినట్లుండెదల, వారు మహమ్మదీయులను నశలంబుచేయుటకు విషయము నాలోచించును. ఇప్పుటి కింకను వారు మహమ్మదీయు మతావలంబులు కాలేదు” అని నుడివెను. తాను కోపము వృద్ధి యాయెను. జర్నల్ మోసగాండ్రుమాట మోసపోవడియని నోటినులు చుట్టుపట్టు ప్రదేశము

లం గ పంచివెట్టుబడినది. జర్నలులు టర్కీ వారి మెల్లగయల్ల ములోనికి లాగిరి; వర్షి యా వారిని లాగ జూచిరి. కాని, వారు మోసపోలేదు; ఆంగ్ల పాలననుండ లి సౌకర్యములను, సుఖములను నెమ్మదిని గ మునించి; వారి యాచార్యాచార్యముల కానందమందిరి సుమ త్వభావమునకు సంకోచించిరి. మోసమునకుల కేతువులను వారు ఆంగ్లేయులు ఓడించు నటుల భగవంతు డనుగ్రహించెను. ఆంగ్లేయు లాశక్తువులను స్వయాపవాళము చేయుదురు గాక? పౌతకమహాశయులారా! జర్నలు మోసమునని, లేదనుగణ డుగ వారు గావించిన కాన్సలరు గమనింపుడు. తాము ముస్లిం లెగలో చేరితిమని బొంకి తొలగింపబడి వారు టర్కీ వారిని మోసముచేసిరి. పర్షియాకువచ్చి పియ్యాలెగ వారముని చెప్పిరి. భగవత్ క్కటాక్షము వలన, పర్షియానులు మాయము లో బడక తప్పించు కొన గలిగిరి వారు (జర్నలు) చెప్పినవంతయు అబద్ధము; సర్వాబద్ధము. జర్నల్ చక్రవర్తి గారే గాదు, జర్నలులలో నెవ్వరుగాని మహా మ్యదీయులను నశలంబుచేలేదు. ఆమతవిన్నామనధరించుట ప్రాలను మోసముచేసి. మహమ్మదీయుల సహాయమును బడ యటకే గారి, మతాభిమానులను గాదు. ఇండియాలోని ప్రజలు జర్నలుల మోసములకు లోబడకుండుటకై నే నీలేఖ లను బహిరంగపరచ బూనితిని.”

స్థానిక వార్తలు

నెల్లూరులో ఆస్తిక మహాజన సభ:—ఈ నెల 4-న తేది మొదలు 6-న తాళిలు వరకు నీ సభ నెల్లూరులో జరుగును. ప్రాధాన్యము కలిగిన ఎం. ఏ. ఎల్. ఎల్. డి. గారు సభాధ్యక్షుడును వహించును.

బ్రహ్మసాహి కేవలము:—ఈ నెల 2, 3, 4 తేదీ లలో యీ పూరి పాలెము ప్రార్థనసమాజముయొక్క వార్షికోత్సవము జరుపబడును. 1-న తేది ఉదయము బ్రహ్మసాహి, సాయంకాలము భజన. 2-న తేది ఉదయము, మధ్యాహ్నము గ్రంథరచనము. సా. నగర సంకీర్తనము; హరికథ. 3-న తేది ఉ. మ. ఆలోచనము. సా. ఉపన్యాసములు.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార పత్రికాధ్యక్షుల సభ:—ఈ నెల 7, 8, 9 తేదీలందుకు నాజు మహేంద్రవరమున ద్వితీయాంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార ప్రతిష్ఠల మహాసభ జరుపబడును. గౌ. పానుగంటి రాధా రామనింగారు సభాధ్యక్షులు. భోజనాదిక సదుపాయములు వాళింపారి సత్రముక నేర్పాటు గావించబడినది సభ పీఠక కింగం హైస్కూలు భవనమున జరుగును.

మాధుర్యమునకు పూచీపడగలము.

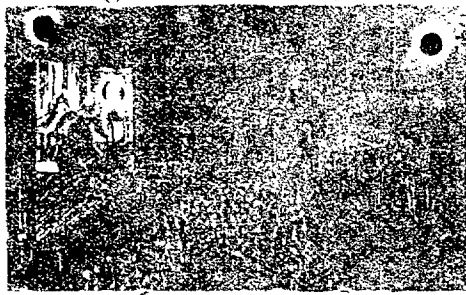
స్వచ్ఛమును, సజాతీయమునగు, తెల్ల ఖర్బూజా, మామిడిపండ్లు, బజారు ధరలకే ప్రసిద్ధి కెక్కిన మా “లక్ష్మీ పట్టణమందలి” “అవుడ్ సీడ్ స్టోర్స్” వారివద్ద దొరకును. మంచివిత్తనములు దొరకును. అన్నిరకముల మొక్కల సప్లయిచేయబడును. కేటలాగు ఉచితము. కావలసిన వారు — SUPERINTENDENT, Oudh Seed Stores, Lucknow.

క్రొత్తరితిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినియా ఆయిల్.

ఏ స్త్రీలకు తమ వెంట్రుకలు సుందరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుట మానవలె ననిన, బజారులో దొరకెడు నూనెలను వాడకూడదు. ఎందుకనెన వెంట్రుకలు యేకారణము కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నాడు. ఈసంగతి స్త్రీలు ఆలోచించవలయును. ఈ కామినియా నూనె మూలికలనుండి సునిత సంకోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె వెంట్రుకలను రాజ్య పురుగులను నశింపజేయును. దాని వలన వెంట్రుకలు రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె వెంట్రుకలను పట్టువలె నున్నగ చేసి మెడనును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యాధులకు ఒక పరమాపమైయున్నది. ఊరుపేరు తెలియని యెటుంటి పల్లెటూరినానికొకడ కామినియా తైలము తెలిసియున్నది దానిని తెలియనివాడొక్కడనులేదు. అది వెంట్రుకలకు నిగనిగలాడునట్టి సహజమయిన గల్లని మెలుగు కలిగించి బిరసునకు చలవపుట్టించి మెడటికి క్రొత్తసాంపు గూర్చి మిక్కిలి యింపము నువాసన మిక్కిముగా గలిగియుండును. ఇది అన్నిటికంటె ఎక్కువయుగుటంబట్టి మైసూరునందు ఒక బంగారవతకమును, అలహాబాదు వస్తుప్రదర్శనమును ఒకయోగ్యతా పుత్రికయు కొనంగియున్నాడు. మఱియు మేముకోరకయే నేలకొలది యోగ్యతా సాక్ష్యములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినియా తైలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్థాంపు పంపినయెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇనాముగా పంపబడును. నెల సీసా 1-కి రూ. 1.0-0 మూడుసీసాలకు రూ. 2.10-0 వి. పి. ఖర్చులు చేరు. ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ లిస్ట్ కెమికల్ కంపెనీ. డ్రగ్గిస్తు అండ్ కెమిస్ట్స్, నెం. 158 కామా మసీదు, బొంబాయి.

నోటీసు - లాభము!

బయస్కోపు యంత్రములు:—మావద్ద స్టాండా ట్రు బయస్కోపు యంత్రములు, కాక్ బయస్కోపు యంత్రములు యుద్ధపుణిలుములు, లైటు సామానులు మిక్కిలి చవకగా విక్రయించబడును. ధరలు రు 100లు మొదలు రు 5000 వరకు యున్నవి. ఈయంత్రములను కలిగియున్న వారు త్వరలో భాగ్యవంతులు కాగలరు. పర్షియా సంగతులు తెలియగోరువారికి కాటబలాగులు పంపబడును.

మినియూఫ్యాక్టర్ యంత్రములు:—ఈ రంగు మొదలు రు 100 ల కరకు ధరకలిగి యున్నవి. ఏనిధనమునకన్య ముతేమండా ఒక్కమింటుగా పోస్తుకాద్దమీద గారి బ్రాచెస్ మీదగాని కోరినవారి ఫోటోతీసి ముద్రవ్వవచ్చును. ఒకరోజున గింం ఫోటోలు తయారుచేయవచ్చును. వారమునకు రెండు వందలయినా లాభము పొందవచ్చును. వైద్యులను ఫలమధికము. ఇది మన యిండియాకు క్రొత్తరితి.

కార్ నేషన్ బయస్కోపు కంపెనీ

విజయనగరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

బ్రాంచి:—ఉర్లా, గంజాం జిల్లా.

అపూర్వ గంధములు.

1, 2 గారడీపుస్తకము.—1 వ భాగము 10 అణాలు 2 వ భాగము 10 అణాలు వీటిలో గడిత చమత్కారములు యక్షిణి కనికట్టు కర్ణపి కాచ యంత్రములు మొదలయినవి. గలవు వీటిని చదువువారు అద్భుతముగా గాగడిచేయగలరు.

3 మేధావి:—8 అణాలు. అద్భుతమైన జ్ఞాపక శక్తికి మార్గము తెలుపబడినది. శతావధానము చేయగలరు.

4 చతురంగ దర్శనము. — 10 అణాలు. అట విధానము చదురంగపు తమాషాలు. అందమైయుగలవు.

5 చిత్ర మంజరి. — 3 అ. 6 విశేషముల 6. అ 7 పరమానందము 4 అ. 8 ఆనందము 2 అ. 9 చమత్కార రత్నాకరము. 2 అ. ఈ అయిదు పుస్తకములలో నిచిత్రములయిన పొన్నులు, విశేషకరమైన పద్యములు చమత్కారములు గలవు. కడుపుబ్బునట్లు నవ్వుపుట్టించును. స్త్రీలకు మిక్కిలి ఉపయోగము.

బుద్ధిరాజు ఈశ్వర పుస్తకములు

ఉర్లా, గంజాం జిల్లా.

అమృతాంజనం అన్ని నోవ్వులకు అమృతము వంటిది. తలనోవ్వులు, వాయువుపోట్లు, పార్శ్వపు నోవ్వులు, కీళ్ల పోట్లు మొదలగు నకలవిధ నోవ్వులకు వజ్రాక్షుధము వంటిది నెల 0-8-0 అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

చంద్రహారము.

[చంద్రా శంకరదీక్షితములు]

మామన ప్రకరణము.

“అయ్యో! నేటిక నామనముల క్రిందట, నేను నా చిత్రాపుస్తకములను సజావుగాను చూస్తుంటిమిగా, ఈమట్టుప్రక్కలకల్లా మంచినిపించుచును, ధర్మపరుడను, వి నటువంటి ముఖాసాదానికొకవచ్చి వ్యవహారమిద మాట్లాడుటకై నన్నింటిలోనికి తీసికొనిపోయి, ఈపోయిన చంద్ర హారమును నాయెరుటంటెట్టి,

అంగారపెట్టిగానూ! 16వేలరూపాయల వస్తుకావలసి వచ్చింది అత్యవసరం, అధ్యంతరమేమిచేయవలెనో అంటూనీ, ఈవస్తువకూడా నాభార్య అనుమతివార తెచ్చినాను. తా గట్టుగా మీదగ్గరకుంచండి. నేనుతిరిగి దీనిని, మీరుకోరిన డ్డీతో సహా, వారంకోజులలో తెచ్చియిస్తాను. అధ్యంతర మేమేనాఉందా అని ప్రశ్నించెను. ఆమెనుచూచుచున్నవస్తుకం చేత, నేను మామమాటాడక, దానిని వాదగ్గరకుంచి, వారంకో సామిచ్చివాను. ఇక, బహుళ మూడుకోజులలో తిరిగి, ఆమెవచ్చుతెచ్చి, వస్తువగుతున్నది వంగతనానికి పూర్వపు కథయింది. ఇక నామట్టోవాళ్లసంగతి చెప్తాను. నాకొడుకువల 24యేండ్లుంటాయి. వాడు చిన్నప్పటినుంచి, అల్లరచిల్లరగా తిరుగుతూ యిప్పుడచ్చిపట్టు చేపలకైతేనేమి, యితరభుక్తుల కైతేనేమి, దబ్బుభుక్తు చేస్తుడేవాడు. తనరు కాకివాడ పోయి వస్తుండేవాడు. కాని వాడిదగ్గర యంతఃకమ పోకిరి బుద్ధి, దొంగతనము, ఉన్నట్లు నేనెఱుగను. నాభార్యపోయి, ఏడుగువత్సరములైంది. వానిమీద నాకున్న ప్రేమచేత, వీనిని చాలాగారావడిగావెంచి నా వ్యవహారంలో ప్రవేశ పెట్టవలె నని అనుకున్నాను కాని, పనికివచ్చేట్లు కనబడలేదు. ఇక నామేనకోడలాకరై, ఆమె తల్లితండ్రులు పోయినప్పటినుంచి, మాయింట్లోనే పెరిగింది. ఆమెను నేనే వివాహముచేసివాను కాని, ఆమెకు విధి తప్పకచే. నాటినుండియు మాయింటనే ఉండేది. ఇంటిలో వాసీలిద్దరే ఉన్నాను. వాళ్లు తిండి పడకయూ మాయింట్లోనే. చాలకాలమునుంచి, మాయింట్లో పనిచేస్తున్నారు. ఇట్టిబుద్ధి వాళ్లయందులేదు. ఇట్లుండగా, ఆ రాత్రి భోజనము చేసినతర్వాత, తొంబూలంజేసికొంటూ, ఆమె భాసాదారులో వ్యాపారము, నేను లోపల వాచుకొన లేక, సర్దుమును నామేనకోడలుతోను, కొడుకుతోను చెప్పి నాను. దాసీకి, ఒక్కరై యంతకుపూర్వముమేము కూర్చున్న గదిలోనికి వచ్చిపోయిందికాని, అది యీసంగతి విని యుండ దనే, నానమ్మకం. ఈసంగతివిని నాకొడుకు, “నాన్నా, దాన్ని ఎందులో పెట్టావు?” అని ప్రశ్నించెను. ప్రాత బీదవాలో ఉండితే నీ నేను బయలు చెప్పగా, ఆతడు, “ఏచెవికై నా దానితాళవస్తుంది. నేను చిన్నప్పుడు నావెట్టి తాళంతో దానినితీసేవాడను,” అని జవాబుగా పల్కి ను. అతర్యాత నేను పడుకొనేటందుకు నాగదిలోనికిపోయి, పడుకొంటూ ఉండగా, నాకొడుకువచ్చి,

“నాన్నా! నాకు రెండువందల రూపాయలు కావాలి, ఇస్తావా? నే న్ను సంఘానికి యిచ్చినేమిటి? అని దాన ముగానడిచెను.

“నేనీయను. ఈనెలలో ఆపూడే రెండుసార్లు రెండువందల తీసుకొనిపోయావు, నానుసంఘాలో చేరవద్దని అంటే, విక టుండా చేరావు” అని నేను ముందలింపితిని.

“ఇకమందు చేరను; ఈసారి అఖరు! అని నన్నాత డెంతదీనముగా నేనుకొనినను, నేనువివలేదు. అతడు వెనకి పోయను. నేనావస్తువను, నాపడకగిడికి ప్రక్కగదిలోనున్న బీదవాలోనుంచితిని. దానికి నాగదిలోని కొకగుమ్మమును, నీధినసారాలోని కొక గుమ్మమును ఉన్నాయి వీడ్లునుచ్చి అడిగితర్యాత, నేనెపోయి తలుపులన్నీ జేసియున్నచో తేనో చూచుటకు బయలుదేరినాను. తలుపుగాతపని నామేనకోడలు చూస్తూండేది. ఆరోజున నేను వంటింటి ప్రక్కనసారాలోనికి పోయేటప్పటికి నామేనకోడలు నీతయైతాను నిల్చున్న ప్రక్క నున్న కిటికీ మూసి, నాచయిపుమాది, “మామా, అసిరిరాత్రి తిరుగుతూండ మని నీకలవయినదా? ఇప్పుడే ఈ వనరాచారి నుండి, యింటిలోనికికచ్చింది. రేపుగట్టిగా నీవాట్లువెయ్యాలి అని “తలుపులు జేసితిను” చెప్పి, మేమిప్పుడమా, మామాగ డులకు పోయినాము ఆరాత్రినాకు సరి గాని ద్ర పట్టలేను. కలతనిద్ర పట్టింది. నాప్రక్కగదిలో ఆధరాత్రివేళ చప్పుడు విసబడగా నేను పోయి చూచుటప్పటికి నాయాళ్లర్య మేమని చెప్పెదను! నాకొడుకుచేతిలో విరిగిపోయిన, చంద్రహారం

కనబడెది. అంగారా కొంతభాగము పోయినది. నేను వాడి నవలవినమాటలన్నియును, విరిగినభాగము తెచ్చుని తెలిపింది తినికాని, నామాటల కాకును కోపముతో, నాన్నా అంగారా మాటలన్నీ అన్నాను. ఇది నేను దొంగతనంచేయలేదు. ఇంత కన్న నాకేవివ కుం తెలియును. మీ కిప్పంతేకపోతే నేనీ గాత్రే, బయలుదేరి కాకివాడకుపోయి, నాజీవనం చూసుకొంటాను” అని పలికెను. కొడుకుని ఆలోచించక, నేను వాడిని పోలీసు వారివశము చేసినాను. కాని, యంతఃకమ కూపియేమీ తెలియ లేదు. నాకొడుకు జగన్నాధు ఎంతదెలిపించినా ఏమీ తెలియ దంటూన్నాడు. అయ్యా ఇంతకన్న కష్టమే! బ్రతుకుంటు దా?” అని యాతడు కోడలము చేయసాగెను.

విశ్వనాథ మిందుకనే పాశాచింది, “అయ్యో! మీ దాసివానినూ తెలువంటివి. కృపి చారమేమేనా ఉందా?” అని ప్రశ్నించెను. దా కి సమా ధానముగా పెట్టియు,

“వ్యభిచారికాదుకాని, దాని కింకా వివాహముకాలేదు. ఈజ్జో మిఠాయివ ర్తకుడొకడు దానిని పెండ్లాడాని ఆలో చిస్తూన్నాడు. వా డెప్పుడైనా అక్కడవచ్చి, మాట్లాడినా తూంటాడు. ఆ గాత్ర వాడువచ్చిఉంటాడు నాకు సమ్మతం; వస్తే, వాడికి వస్తువసంగతి, అసిరి విని చెప్పగా, యిద్దరూ పొగడి, ఈ దొంగతనం చేసారేమోఅనిన్ని, ఆతరువాత, దాని నే, హించదానికి, నాకొడుకు వచ్చి ఉంటాడు కింతి సంతానం.” అని సమాధానమిచ్చెను.

“అయ్యో, మీయింటికింకా తలుపుగా వచ్చేవాళ్లెవ రై నా ఉన్నారా? మీకొడుకుకోసముకాని, మీకోసంకా?” అని విశ్వనాథ మడిచెను.

“నాకొడుకుకోసమని, నా మాల్లో ఉన్నవస్తువూ లే నవ్వనూ కూడావచ్చి, కొంతసేపు కూర్చుని మాట్లాడి వెళ్లే వా డిఉంటాడే, ఒకడున్నాడు. మామలవాడే, కో నేటర్య అని. ఇక్కడికి అరమైదువారం గా వాకియుంటుఉంది. తలుపు వస్తూడేవాడు.”

“అయ్యో మీరు మీయింటికిపోండి, నే నొకంటాలో వస్తాం. మాకొండే కిల్లుతెలుసులేండి. మీకొడు కిడి చేసి ఉండడం నానమ్మకం. సాధ్యమైనంత ప్రయత్నించెదము” అని విశ్వనాథ మాతని సంపికై చెను.

ఫల భూమిము.

పండ్లమూత్రమే తిను నియమమారినవారి కీమము ముపయుక్తము శ్రీలసభలో శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గంధి గా రిలుల నుడిచింది. ఈపండ్ల కలిపి ప్రత్యేక రసావలముగా చేయవచ్చును నీలో రెండువిధములున్నవి.

1. అరటిపండ్లను దోసపండ్లకు ముద్దగాచేసి ఆముద్దలొ కొద్దిగా అదిసినానెక చేర్చి దానిపై కొంచెము నిమ్మపండ్ల రసమును పిండి రసావళిచేయుట.

2. ఖర్జూరపు పండ్లకు దీడిపప్పును అరటిపండ్లకు కలిపి కొద్దిగా అదిసినానెక నిమ్మపండ్లరసమును చేర్చి రసావళి చేయుట ఇట్లు రసావళులనుచేసి తివచ్చును లేదా విడివిడిగా తినినను తినవచ్చును సామాన్యముగా పూటకు 4 అరటిపండ్లు ఒకలేత కొబ్బరికాయలోని నీళ్లు దానిలోనున్న మిగిలినాళ్లు, 4 ఖర్జూరపుపండ్లు, దీడికెముకు లోపుగా దీడిపప్పు నిమ్మల నొకపంచపాత్రెము నీళ్ల లో నొక నిమ్మ పండు రసమును పిండి ఆ నీళ్లు త్రాగినచో చాలును ఈరీతిగా రోజునకు రెండుపూటలు మాత్రమే భుజింపవలెను. అంత కన్న సధికముగ తినరాదు

అదిసినానెక గూర్చి వెనుకనొకరిటాల వ్రాసియు న్నారు. యంత్రములను చదువుచేయుటలన తుప్పట్టుకుండ యంత్రము తెలుసునడచునో అటులేదనువల 4-5 మిల్లిగ్రా మ్లెల అదిసినానె నుపయోగించుటలన శరీరమందలి యరకుక ములు సరిగపనిచేయును కాన సదిసినానె నుపయోగించుట నుంచి ప్రత్యేకముగ త్రాగబాలనివారు రసాయనములలో కలిపి నేవింపవచ్చును.

నిమ్మపండ్లరసము వైత్యసారమున నుపయోగింపవలెను నిమ్మకాయదొకనిచో దోరచించిత కామును నూటనీళ్లలో కలిపి యుపయోగింపవచ్చును.

దీడిపప్పుకు బయలుగ వేరు కనకపప్పును వారంప ప్పునగూడ నుపయోగింపవచ్చును.

పండ్లలో నన్ని రకములపండ్లను వాగుగా పండింట్టియు తుళ్లనట్టియు పండ్లకు తినవచ్చును.

కాని, మితిమీరి తినరాదు. మితముగా తినవలెను; ముకుట గొ బ్బరి కాయ ను తినినచో శీర్ణ ము కాదు గనుక శీతమిగడ తినదగును ముదురుకాయను తినటలో మితముగ తినవలెను.

ఈ పప్పులను చమురుతో కొద్దిగా నేసి తినటమంచిది పచ్చిని తినును తినవచ్చును.

ఉప్పు-కారము-చింతమండు-పిండి వంటలు-మిఠాయిలు- అన్నము-కూరలు - ఊర గాయలు-పప్పుకాయలు మున్నగునవి తినిగూడవు పాలు పెరుగు నెయ్యి మజ్జిగ మున్నగునవి కూడ తినరాదు.

అదిసె నూనెను బయలుగా నువ్వులనూనెను కొబ్బరి నూనెను కూడ నుపయోగింప వచ్చును అదిసినానె శ్రేష్ఠము.

ఇట్టి ఫలాశర నియమము వలన పంచేయటమ తగిన శరీర దౌర్బల్యము ఆరోగ్యము ఓపిక తీర్థ బుద్ధి భావక శక్తి ఇంద్రియ నిగ్రహణము ఆయుర్వృద్ధియును గూడ గలుగును తామసత్వము తగ్గును.

ఫిరంగిగుండ , రు.

డాక్టెనల్లు జలసాధిలో యుద్ధమునకయి పంపబడిన “నూపర్ డెడ్డాట”ని పిలువబడు శ్రీమతివిజయలక్ష్మి యుద్ధ నాయకులలో ఫిరంగులన్నుంటిని, ఒక్కగంట ప్రేర్మనయడల అందుకను కృత్యము 32,000 రూప్యములగును. బుచ్చె రను జర్మనుయుద్ధ వావను ఉత్తరసముద్రపు యుద్ధములో ముం చిన బ్రిటీషు యుద్ధ నావ ‘లయను’ నుండి ప్రయోగింపబడిన ప్రతి ఫిరంగిగుండు విజయము 75 రూపాయలు యుండెను ఈ ‘లయను’ లోనున్న ఫిరంగులన్నుంటి నొక పర్యాయము మా త్రమే కాబట్టుట 5,000 రూపాయలగును. ఈసామ్యంతయు రెప్పుపాలు కాలములో పొగగా మూసిపోవును. యుద్ధనావలపై కప్పముకు ౧౨ అంగుళముల ఉక్కురేవును వర్ణింప నలవిగా నన్ని పద్ధతులప్రకారము అభేద్యమగుట్లుగా చేయుదును. ఇంత చేసినను ఆసుక యుద్ధనావలనుండి అనేక వేల గజముల దూరమునకుండి ప్రయోగింపబడు గుండ్లుసముత్తము ఈ ముక్కురేవులో వెన్న తుడువలె నులభముగా బ్రవేశించును.

శ్రీమతి విజయలక్ష్మి యుద్ధనావలో 15 ఇంది ఫిరంగులు గలవు. ఇవి ఒక్కటొక్క బరువుగల గుండును 24 మైళ్లదూరము పంపగలవు ఇటువంటి ఫిరంగి గుండ్లొక్కటి ప్రయో గింపబడెనేని ౧000 రూపాయలు ఖర్చుఇంగ్లీషు నా రొక్క దినమునకు కృత్యముజేయుచున్న కిట్టిరూప్యములలో జాల భాగము ముందు పండు సామానుల కయివ్యయమగు చున్నది.

మొదటి తరగతి యుద్ధనావలు 15 ఇంది ఫిరంగులు గలవి, రెండవ తరగతివి 13 ఇంది ఫిరంగులవి డాక్టెనల్లులో యుద్ధము జేయుచున్నవి. ఈఫిరంగుల పరిమాణ వ్యత్యాసము స్వల్పముగా గానించినను 15 ఇంది ఫిరంగి గుండు 12 ఇంది ఫిరంగిగుండ్లకు రెండు రెట్లుండును వారి విజయము శక్తియు, తక్షణగుణముగానే యున్నది.

ఇట్టి బ్రహ్మాండమైన శత్రువులను ప్రయోగించువారు ప్రతి గుండువలకును ప్రయోజనము కలిగిననా లేదా యిది గొప్ప శ్రేష్ఠమి బుద్ధుకొనెదను. ఈవిషయమును గురించి అనేక పరి శోధనములను బ్రిటీషు యుద్ధనావాంగ కాభిగో నత్యంత విశార దలయినవారు చేసియున్నారు. ఈఫిరంగులను మిందించిత్రము వారిని గాల్చుపద్ధతి. తెరచాపగొయ్యువద్ద నొకగదిలోన త్యంత చాతుర్యముతో నమచ్చుబడిన సాధనముల వలన తుణములో గురి చూడబడును. తెలివోను మూలకముగా క్రింది భాగమున కాజ్ఞలు ఫిరంగులను గాల్చుటకు పంపబడును ఈఫిరంగులను గాల్చువానికి శత్రునావ రెచ్చటనున్నదియు తెలియనేతెలియదు కానివారి వృష్టి నెల్లప్పుడు వారియెరుటన్ను గడియారపు బిళ్లవైనుంచుదురు. అందలికుల్లు ఏవిధముగా దిగిన నావిధ ముగా ఫిరంగి కాల్చుటకును. శత్రునావ పరిపం డెండు ముల్ల దూరమందున్నను ఒక్కగుండే ఒత్తినతక్షణమే ఫిరంగినోట నుండి సింహనాదమునుజేయును గుండు పగునెత్తును.

THE HOME HYGIENE.
A practical Guide to Health.
By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200 pp. Price Rs.-1-net.
CHANDRAHASA.—A Drama in English,
By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cocanada)
A little Drama for young and old to Stage or read.
Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjab
A presentation booklet useful for young boys and girls
to be had free for 1 anna stamp.
Apply to:— Hebbar Brothers,
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

మృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లో ప్రఖ్యాతి మైన నుండు.
ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శిలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు
నొప్పులు, కీళ్ల పొట్టు, చతుర్వాతము, వాపులు,
గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి
కమ్యుతము వంటిది. సువాసనగలిగియుండును.
చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి
లోకలి నొప్పులు నలు తము పోగలవు.
దీనిని విదేశములలో గూడ వాడుచున్నారు.
పంచభావచీటి చూచి కొనిన మోక్షము గలుగదు.
అమృతాంజనమునకు సాటి వేరు లేదు.

అమృతాంజనము దీక్షా, 102, ప్రభువోస్థి బొంబాయి రోడ్, 6, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

వనోపధి సారా పరిల్లా

ఇది దేహమునందున్న నెత్తురుగడ్డలను మరయు శక్తిల చర్మరొగములను తొగుచేయును. కీళ్ల పొట్టు, పాత వాయువు పొట్టు,
రవడట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నయచును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడినపు
వులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును తుద్దివలసి వచ్చినప్పుడు, దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

మీక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో మోకవిధమైన మూర్పు గనుపించును. రెండు
సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము తృప్తి పడును.

మృతాంజనమును:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా కాగుచేసి రొగమును తుడుపును. భారతమును వల్లి (త్రాగు
టకు మందు) నాగవల్లి కైలము పై పూతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, 102, ప్రభువోస్థి బొంబాయి రోడ్, 6, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

Dr. D. B. SAVANT, No. 102, Fanaswadi, No. 2, Bombay.

సర్వజీవన్.

భాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవనంబి ఒక వనమౌలిక. ఇది మే మన ప్రాప్తి
కుల అతిరహస్యపు బేషధమ. దీనివల్ల భాతును కనుగొన
గలమునన్న రాత్రి పయనదోపు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానివల్ల భాతును కనుగొనును. మూత్ర
ద్రావములకు సంబంధించి అనేక వ్యాధులను పోగొట్టుటలో
రాజువంటిది. రక్తమును శుద్ధపరచి నరములకు పలుకృత్యమును,
దేహమునకు బలమును కాలి నిచ్చును. 20 విధములగు
మేహములను మొదలగు నాశము చేయుటలో సంజీవనం
బిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీమతి పురుషులు బాలుకు కృషులు
ఆందరము నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల
వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియు
కలుగును. వెల టెన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్తేజి ప్రత్యేకము.

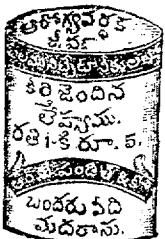
ప్రొఫెసరు జి. యస్. నాయుడు,
(1-5-15) కలియుగ భిమ
బంగ్లూ, గుంటూరు జిల్లా.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయ
గలగు తరఫియందు నిచ్చుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చునో యేమేభాగములు యేమేపనులచేయునో అని చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు విషయముల యాచుంకముల
నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈ పాఠశాలలో, యూరోపియన్
వీరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటువారిపద్దతించి తై నెన్ను యిప్పించి పంపబడును.
యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. జూన్ 15
తాళిమన, క్లాసు ప్రారంభమగును. మే నెల 10 వ తేదీ
లో గా దరఖాస్తులు పంపుతూ 10 రూపాయలు అడ్వాన్సు
పంపువారికి మాత్రము ఒకవోటు దొరకగలదు. ఈ క్రింద
నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

ఆరోగ్యవర్ధకజీవన్.

ఈ లేహ్యమును, తప్పక 22 రోజులు
భుజించినచో, కడుపున కలిగినట్టి
కండ్లము, గుట్టుములు నడిచెడు నడకను,
సింహమునకు కలిగియుండు బలమును
కలుగజేయును. చెడురక్తమును శుద్ధి
చేసి మంచిరక్తమును ఆధికించును.
40 రూపాయలయెత్తు రు 1-0-0.

అర్. వి. పండిట్ అండ్ కంపెనీ, బందరువీధి, మదరాసు.

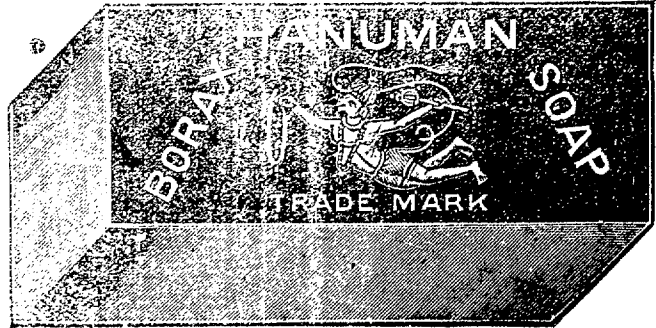
హానిలేదు. నిశ్చయము. గణము కలిగితిరును.

అన్ని విధములగు తవ్వవ్యాధులు, మూలశంకలు, మేహ
రణములు, పుండ్లుమున్నగునవి యన్నియును 4 వారములలోనే
బడిపోవును. వారమురోజులకు సరిపడుమందు వెల రు 5-0-0
రెండురోజులకు సరిపడుమందు ఉచితముగా పరీక్షనిమిత్తము
పంపబడును.
వలయుచు రిటుల వ్రాయవలెను.

డాక్టరు ప్రమాకాంత హాజరీ, బ్లడు స్పెషలిస్టు,
164/1 మానిక్టోలా స్ట్రీటు, (బీడన్ స్క్వేరు) కలకత్తా.
Dr. Umakanta Hazari Blood Specialist
164-1 Manicktola Street, (Beaton Square) CALCUTTA

హనుమాన్

చర్మమునకు
పాక్ష్యమును
వృద్ధులకు
సమర్థము.

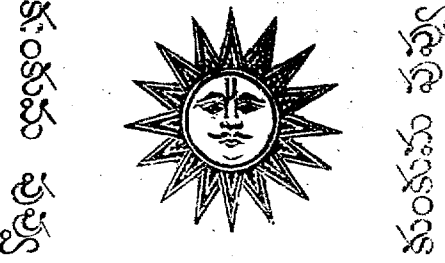

బోరక్సునబ్బు.

ముఖమును
యీసబ్బుతో ప్రతి
దినము శుభ్రము
చేయుచుండిన
సౌందర్యము తప్పక
కలుగజేయును.

ఎస్. రంగనాథం నెట్టి అండు బృదర్లు, మదరాసు,

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరకును. కొనుపాకు సూర్యమా
స్కను గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
21, హమ్మంబీడ్, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

సమృద్ధిమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగా పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వర్తకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్య సూచికలు.

వాణిజ్యసూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషల
లోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు నూతనము. ఇది
వాణిజ్యభవనమునకు సోపానములు. ఇది లేనిదే వాణిజ్యము
అభివృద్ధి కానేరదు. ఇది లేనిదే వాణిజ్యము చెప్పు
టకు నీలులేదు. వీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివర్తకుని గూర్చి ఒకరి
కొకరికిని, పట్టణములందును పల్లెలందును వస్తువులను కొని
జనసామాన్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇది దేశమం
దన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన
దాగయొక్కయు, వ్యవహారముల నిందు నమోదుచేయించు
కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందరికి తెలి
యగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగముంతయు ప్రాకి
అభివృద్ధి కావలయునన్న మీపేరు నిందు నమోదుచేయించు
కొనక తప్పదు. మీరేవ్వవహారమును చేయుటలేదా? చేయు
చున్నచో మీవ్యవహారము జగముంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి
కావలయునా? అట్లయినచో యీసూచికయే ఆరోపింప
ముఖ్యపాదనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు నమో
దుచేయించుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించబో
వుచున్నాము.

i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునకుగల వర్తకులు, వస్తు
నిర్మాతలు, ఏజెంట్లు వగయిరాసూచిక ఇది అన్ని దేశములవర్తక
కార్యాలయములకు బంపబడును.

ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, గుర్జరాదియా, యిం
గ్గుడు, అమెరికా, జపాను, ప్రాన్సు మొదలుగాగల పరిశ్రా
మికదేశములయం దేవస్తువు యేకర్యా గారములందు నిర్మించ
బడుచున్నవో వాటిసూచిక. మన ఆంధ్రదేశముందు ప్రతివారికి
తెలియుటకై తెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు—వైజా 1/4 క్రాసు.
పూర్తి పేజి రూ 12. 1/2 పేజి రూ 7. 1/4 పేజి రూ 4.
3/4 పేజి రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చిరునామాలు
నమోదుచేయుటకు 12 అణాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు
రెండింటికి ప్రత్యేకము. 2 వ సంబంధ సూచిక అనగా తెలు
గుపుస్తకము సుమారు 100 పేజీలందును. వెల అందరికిని
గులభముగనుండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి
కావలయునో అన్ని ప్రతులు మాత్రమే వేయదలచుకొన్నాము
గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్థ్య రిజర్వుచేయిం
చుకొనిన మంచిది. లేనిచో స్వప్రముగా దొరకవు. ముందు
ఖరీదు బంపువారికి పుస్తకముఖరీదు రూ 3 మాత్రమే. ఆర్థ్య
ప్రకటనలు వగయిరాలు గ్రహించుట కొద్దిరోజులలో చాలిం
చడవును. యీవిషయమై రేపు మీరు మరచిపోవచ్చును
గాన యీరోజుననే వ్రాసిని మేముకలుగగలదు. త్వరపడుడు.
చిరునామా:— ఆంధ్ర నిట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు.